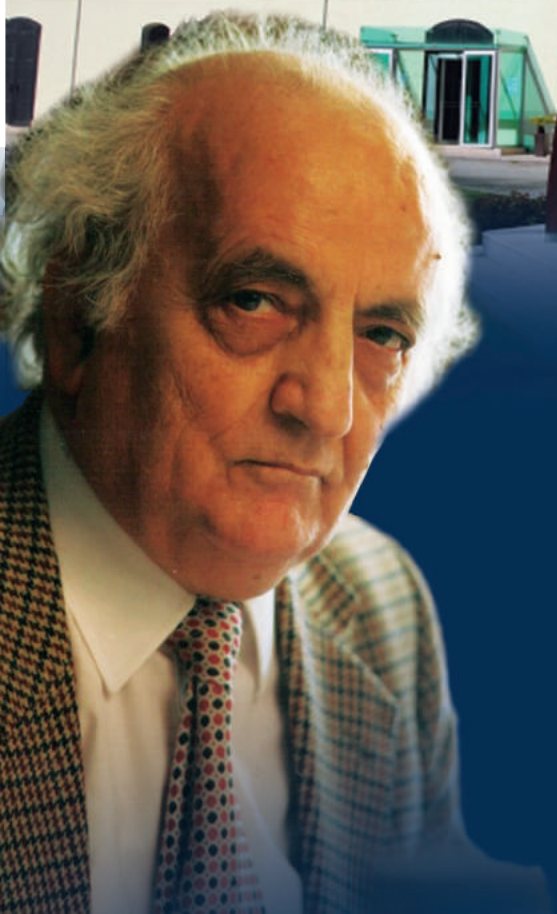

Pendik Eğitim

PENDİK İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM KÜLTÜR DERGİSİ

ŞUBAT 2019 SAYI: 6

İSLAM BİLİM TARİHİNİN
SON BÜYÜK ÜSTADI
FUAT SEZGİN

139

Okul
ve
Kurum Müdürü

20

Kitap

20

Yazar
ve
Akademisyen

PENDİK EĞİTİM OKUMALARI

“Okul ve Kurum Müdürlerimiz
her ay bir kitap okuyor ve
bir düşünürle buluşuyor.”

Ayrıntılı bilgi için karekodu okutunuz

Editörden

“Ben herkesin kendi çalışmasında yapması gerekeni yaptım: Öncüllerinin başarılarını minnettarlıkla karşılamak, onların yanlışlarını ürkmeden doğrulamak, kendisine gerçek olarak görüneni gelecek kuşağa ve sonrakilere emanet etmek.”

Değerli Okurlar,

Fuat Sezgin Hoca ile Bilim Tarihi Sohbetleri'nin önsözünü 1048 yılında ölen el-Birûnî'nin yukarıdaki sözleri ile açmış söyleyişi yapan Sefer Turan. Cemil Meriç'in Bir Dünyanın Eşiğinde kitabının girişinde "Hint düşüncesinin ilk fatihi Harzemli bir Türk'tür. İslam dünyası ve Brahmanlar arasındaki ilk köprü onun eseridir. El-Biruni'den bahsediyorum. Bin yıl önce yaşayan El-Biruni'den. Yeni bir din götürmüşüz Hind'e, yeni bir dil sunmuşuz. Batı bizden öğrenmiş Hint masallarını. Hümayunname Avrupa'nın tüm dillerine çevrilmiş ama biz tanımamışız Hind'i."

Resmi Gazete'de Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla yayımlanan 2018/6 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 2019 yılı "Fuat Sezgin Yılı" olarak ilan edildi malumunuz. Bu yıl içerisinde "İslam kültür ve medeniyetinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve onu yeni nesillere en doğru şekilde aktarmak amacıyla çalışmalar yapılacaktır."

30 Haziran 2018'de 94 yaşında aramızdan ayrılan Prof.Dr.Fuat Sezgin Hoca altmış yıldan uzunca bir süre İslâmî Bilimler Tarihiyle uğraşmıştır. Bu çalışmalarının bir bölümünü vefatından on yıl önce 24 Mayıs 2008'de Gülhane Parkı içerisinde Saray Sur Duvarına bitişik Has Ahırlar Binası'nda kurduğu İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde istifademize sunmuştur. Müze 3500 m²'yi kapsayan sergi alanı ve toplam 570 adet alet, cihaz kopyaları, maket ve model koleksiyonu ile alanında Türkiye'de ilk, Frankfurt'tan sonra dünyada ikinci örnek teşkil eden bir kurum olması açısından önem arz etmektedir. İki kattan oluşan müzenin üst katında, müze ile ilgili çeşitli görsellerin izlenebileceği sinevizyon salonu, astronomi, saat teknolojisi, denizcilik, savaş teknolojisi ve tıp bölümü bulunmaktadır. Alt katında ise madenler, fizik, matematik-geometri, şehircilik ve mimari, optik, kimya ve coğrafya ile ilgili harita çizimlerinin sergilendiği bölüm yer alıyor. İslâm bilim adamlarının icat ettiği eserlerin model ve maketleri de müzede sergilenen eserler arasında bulunuyor.

Fuat Sezgin Hoca'nın bütün yaşantısı bizim için bir rehber niteliğindedir. "1943 yılından bugüne (hayatının sonuna kadar olan sürede) üç randevuya ulaşamamanın

ıstırabını yaşıyorum." Günde aşağı yukarı 17 saat çalışıyordum." 27 dil bilen "zaruri bulduğum zaman hemen bir dili öğrenmeye çalışıyorum; mesela coğrafya ciltlerini yazmaya başladığımda baktım Rusça'sız olmaz Rusça öğrenmeye karar verdim." diyerek bir yol haritası çiziyor bize.

Pendik Eğitim'in Fuat Sezgin Hoca ile ilgili yayınlanan bu sayısı, bugüne kadar Hoca ile ilgili çıkarılan dördüncü özel sayı olacak. İlk dergi 2012 yılında İstanbul Gönüllü Eğitimciler Derneği İGEDER'in Öğretmen ve Eğitim Dergisi Öğretmenler Odası'dır. Şahsımın da yazarları arasında yer aldığı Öğretmenler Odası dergisi Mart-Nisan-Mayıs 2012 tarihli 3.sayısı Her Öğretmenin Tanınması ve Tanıtılması Gereken Hoca Prof.Dr.Fuat Sezgin kapağı ile çıkmıştı. İkinci dergi Almanya'nın Berlin şehrinde Türkçe yayınlanan Köprü Dergisi, Kasım-Aralık 2018 tarihli 12.sayısını İslâm Bilim Tarihinin Son Büyük Üstadı Fuat Sezgin başlığıyla Hoca'ya ithaf ederek çıktı. Üçüncü dergi ise, Üsküdar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nce yayınlanan Mekteb-i Üsküdar. Mekteb-i Üsküdar Kış Dönemi 2019 tarihli 15.sayısını Fuat Sezgin Hoca'ya ayırdı.

Pendik Eğitim'in bu sayısında Çizginin Dili'nden Başyazı'ya, röportajdan incelemeye Fuat Sezgin Hoca üzerine pek çok değerli çalışma yer alıyor. Fuat Sezgin Hoca'nın hayattayken sıkça uğradığı Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü Dr. Nevzat Kaya ile bir röportaj yaptık. Bu röportajda **Kitâbu'l- Haşâiş fi'l-Tibkân Kitâbü'l-Mahrûtafa** bir çok kitabın sayfalarına Fuat Sezgin Hoca ile yolculuğa çıkacağız. Bir hocanın, bir öğrencinin hayatının akışını nasıl değiştirebildiğine, o güne kadar hiçbir kişi ya da kurumun yapamadığı bir çalışmayı nasıl hayata geçirebildiğine tanıklık edeceğiz.

Dergimizin bu sayıda bir konuğu daha var. Umre dönüşü ayağının tozuyla içtenlikle kendisine yönelttiğimiz bütün sorularımıza içtenlikle cevap vererek keyifli bir söyleşinin ortaya çıkmasına vesile olan Pendik Belediye Başkanı Sayın Dr.Kenan Şahin'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Fuat Sezgin Hoca'yı bir kez daha rahmet ve minnetle anıyorum. 2019 yılı içerisinde Fuat Sezgin Hoca'yı tanıma ve anlamaya yönelik planlanan çalışmalar amacına ulaşır da, yarının Fuat Sezginleri yetişir dua ve temennisi ile bahar çiçeklerinin kokusunu duyumsatacak güzellikte okumalar diliyorum.

Selâhattin ÖZKÖK

Pendik Eğitim

PENDİK İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM KÜLTÜR DERGİSİ SUBAT 2019 SAYI: 6

PENDİK EĞİTİM

Eğitim ve Kültür Dergisi

Sayı: 6 Şubat 2019

İmtiyaz Sahibi

Pendik İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
adına
Aytekin YILMAZ

Editör

Selâhattin ÖZKÖK

Yayın Kurulu

Ahmet YILMAZ
Mehmet Ali ÖZTÜRK
Adem ERSOY
Cumali SEVER

Grafik Tasarım

Muharrem ÇELEBİ

Baskı Tarihi

Şubat 2019

Yazışma - İletişim

Yeni Mh. Şehit Fethî Cd.
No: 83 Pendik/İstanbul
pendikmemdergi@hotmail.com
Yazarlar yazılarından sorumludur.
Yayın Kurulu yazılarda değişiklik,
düzeltme, ekleme, çıkarma
yapma hakkına sahiptir.

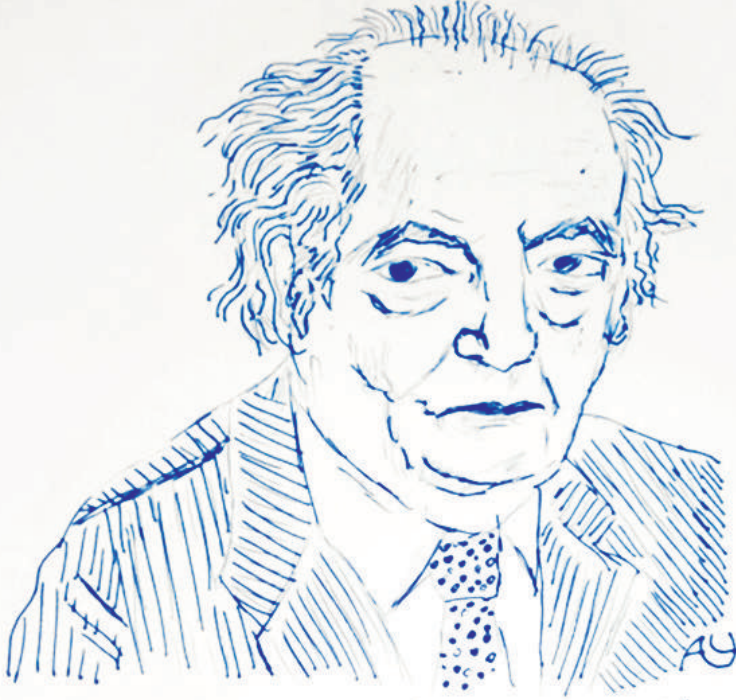
İçindekiler

Editörden	1
Çizginin Dili	3
Fuat Sezgin Yılı Üzerine	4
Dr.Nevzat Kaya ile Fuat Sezgin Hoca ve İslam Bilim Tarihi Üzerine	8
Medeniyetimizin Esasları	13
İslâmî İlimlerin Kâşifi: Fuat Sezgin	15
Âtî için Maziye Uyanan Çınar	21
Tarihten Geleceğe Bilim Köprüsü: Fuat Sezgin	23
Prof.Dr.Fuat Sezgin'i Düşünmek	26
Bilimler Tarihinin Kâşifi Fuat Sezgin	28
İlim ve Bir Âlime Dair	30
Azimle Dolu Bir Dil Yolculuğu...	32
Bilime Adanmış Bir Ömür	33
Buhari'nin Kaynakları Üzerine Araştırmalar	34
Prof.Dr.Fuat Sezgin: İbnü'l Vakt	42
Pendik Belediye Başkanı Dr.Kenan Şahin ile Hayata, Eğitime ve Şehre Dair	46
Yıl Doksan Beş, Srebrenitsa	59
Osmanlı'nın Hüdavendigâr Vilayeti	60
Kişiliğin ve Millî Şuurun Oluşumunda	
Dilin Psikolojik Etkisi	62
Bizi Affet Çocuk	65
Çocuk	66
Batılılaşma Dönemi Osmanlı Mimarisi	67
Derinlik Hesabı	69
Pendik'te Öğretmen Olmak	70
Geçmiş Zaman, Geçmemiş Anılar	71
Hoş Geldin Ya Rasulallah	72
1984-2018	74
Öğretmen Olmak	75
Savsaklama-Hayatı Ertelemek	78
İmparatorluğun Kültür Genleri	80
Öze Ulaşabilmek	81
Eğitimde Pendik Modeli:	
Eğitim Seninle Başlar Örneği	82
Beton(yoz)laşma	88

Çizginin Dili

Ahmet Yılmaz

Prof Dr. Erol Güngör Ortaokulu Türkçe Öğ.

“ Müslümanlar bugün hayatlarını uçaklarda, trenlerde, otomobillerde gezmekle geçiriyorlar. Oysa onların düşünmeleri ve düşünüp fikirlerini geliştirmeleri gerekir. ” FUAT SEZGİN (1924-2018)

Fuat Sezgin Yılı Üzerine

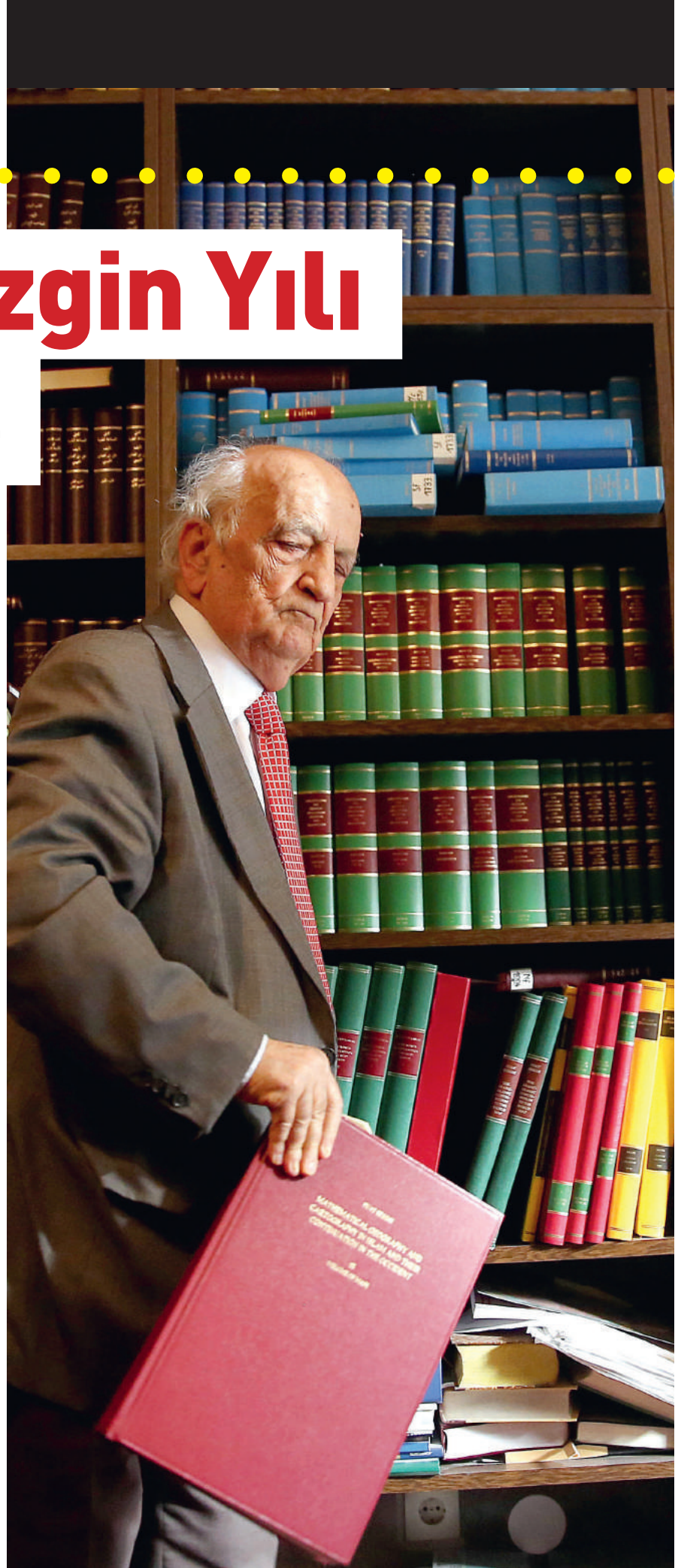
Aytekin YILMAZ

Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürü

*Doksan dört yıllık bir ömre ne zaferler dolmuştu!
Haykırmak en gür sesle, ona nasip olmuştu;
Mefahirle bezenmiş bir mazinin temsiliydi.
Garba karşı İslamın, velûd, müessir diliydi...*

Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğümüz bünyesinde kültürel-sanatsal faaliyetlerin en önemlilerinden birisi olan dergi çalışmamız; merhum Prof. Dr. Fuat Sezgin özel sayısıyla yolculuğuna kaldığı yerden devam ediyor. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla yayımlanan genelgeyle, 2019'un "Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı" olarak ilan edilmesinden hareketle ülkesine âşık, medeniyet bilinci ve özgüveni yüksek, dünya çağında bir âlim olan, yitik bir hazineyi adeta iğneyle kuyu kazarcasına keşfeden, pergelin sabit ayağını bizim medeniyetimizle özdeşleştiren, ardından keşfedilmeyi bekleyen devasa bir külliyyat bırakan ve medeniyetimizin mihenk taşlarından biri olan Fuat Sezgin Hocamızın fikirlerini, eserlerini, mücadeleci kişiliğini ve ideallerini gelecek kuşaklara hakkıyla aktarabilmek, bir rol model olan bu öncü şahsiyeti eğitim camiamızla hemhal kılabilmek, bir nebze de olsa ahde vefamızı gösterebilmek şiarıyla çıktık yola.

Tarih katmanına açtıkları artezyen ile cevheri, yüzeye çıkararak ve bir ab-ı

hayat gibi insanlığın istifadesine sunan nadir insanlar vardır. Gözünde fer, dizinde derman azalmış; belki de yorgun düşmüş bir millete, tarihten, inançtan, bilimden yaptıkları bir aşu ile kuvvet verirler. Prof. Dr. Fuat Sezgin de böylesi nadir ve nadide insanlardan ve en önemlilerinden biridir.

Kimliğimizi ortaya koyan bir dahi, İslam medeniyetinin ihyasına yürekten inanan ve ömrünü bu yolda harcayan büyük âlim, Batı âleminin kadim medeniyetimize yönelik küçültücü algı operasyonlarına karşı mücadele için bin bir çile ve fedakârlıkla çok sayıda başarılı ilmi çalışmalara mührünü vuran şahsiyetin adıdır Fuat Sezgin.

Türkiye'yi bilim tarihiyle tanıştıran, Batı'ya öncülük eden buluşları, bu toprakların zihnine kazıyan isimdir Fuat Sezgin. İslam Bilim Tarihinin asrımızdaki parlayan yıldızı, fikirleriyle, eserleriyle, erdemli ve mücadeleci vasfıyla gönüllerde haklı bir yer edinen, ilerlemiş yaşına rağmen yorulmadan çalışan bir profesör, insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar sahasında yazılan en kapsamlı eseri olan, 17 ciltten oluşan Arap-İslam Bilim Tarihi'nin müellifi ve İstanbul'da Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ni kuran dava adamının adıdır Fuat Sezgin.

Tek gayesi ve derdi, Müslümanların bilinçlenmesi ve bir an önce tarihlerine sahip çıkıp geleceği yeniden inşa etmeleri olarak addeden ve bir ömrü bu uğurda tüketen inanmış ruhun adıdır; Fuat Sezgin. Doksan dört yıllık ömrünü İslam Bilimler Tarihine adanmış, ardında kütüphaneler dolusu kitaplar bırakarak gitmiş; Süryanice, İbranice, Latince, Arapça ve Almanca da dâhil 27 dili çok iyi derecede öğrenmiş; emsalsiz ilim aşkının, yorulmak bilmez çalışkanlığın adıdır Fuat Sezgin.

İslâmî ilimler tarihine dair vukufiyeti, daha o zamanlar farkında

olmadığı bir derinlikte, kendi geleceğine dair attığı her adımda biraz daha belirginleşen bir çizgi halinde kendini var kılmaktaydı. Günlerden bir gün, bir akrabası onu, dışardan bakıldığı zaman bir seminere; lakin biraz daha yakından bakıldığında aslında kaderine doğru götürmekteydi. Fuat Sezgin katıldığı bir seminerde, dünyabilimler tarihinde İslâm bilim adamlarının belirleyici ve unutulmaz katkılarından bahsedilen bir konuşmaya şahit olunca derinden sarsılmıştır. Seminerden çıktıktan sonra eve gider ve gece sabaha kadar sancılı bir muhasebeye başlar. Sabah olur! Ve yeni bir güne uyanan insanlar gibi, Fuat Sezgin'de yeni, yepyeni bir Fuat Sezgin olarak uyanır. Artık, İslâm ilimler tarihine kendini adanmış bir gönüllü vardır; karşımızda. Bilim tarihindeki tabuları yıkarak: "Batı medeniyeti, aslında İslam medeniyetinin çocuğudur." hakikatini bütün cihana haykıran ve engeller karşısında yılmayan gücün adıdır Fuat Sezgin.

Fuat Sezgin Hoca, yirmi dört saatlik günün yaklaşık on yedi saatini çalışarak geçirdiğini ifade etmektedir: "Benim çalışma yılım 365 gündür, haftam ise 7 gündür. Fuat Sezgin Hoca, İslâm dünyasının değişik yerlerinde verdiği konferanslarda ve katıldığı tv programlarında kendisine, "Bize ne tavsiye edersiniz?" diye yöneltilen sorulara, özet olarak şu tür cevapları vermiştir: "Zahit ve kanaatkâr olun, dünya nimetlerine aşırı derecede kapılmayın. Sabr-ı cemil denilen, güzel sabra sahip

Kimliğimizi ortaya koyan bir dahi, İslam medeniyetinin ihyasına yürekten inanan ve ömrünü bu yolda harcayan büyük âlim, Batı âleminin kadim medeniyetimize yönelik küçültücü algı operasyonlarına karşı mücadele için bin bir çile ve fedakârlıkla çok sayıda başarılı ilmi çalışmalara mührünü vuran şahsiyetin adıdır Fuat Sezgin.

olun. Her türlü söz, hareket ve davranışlarınızda, gerçek anlamda Allah korkusu ile hareket edin. Daha çok okuyun. Okurken, sakın aklınız başka şeylerde olmasın. 'derdi. Bilimlerin, bütün milletlerin katkısının müşterek ürünü ve tüm insanlığın ortak malı olduğunu savunan Fuat Sezgin'in en büyük arzusu; "benim milletim" dediği Müslümanların Batı karşısındaki aşağılık kompleksinden kurtulmasıydı. İşte bu hususta Fuat Sezgin Hoca bir toparlanış ve ayağa kalkış serüveniydi.

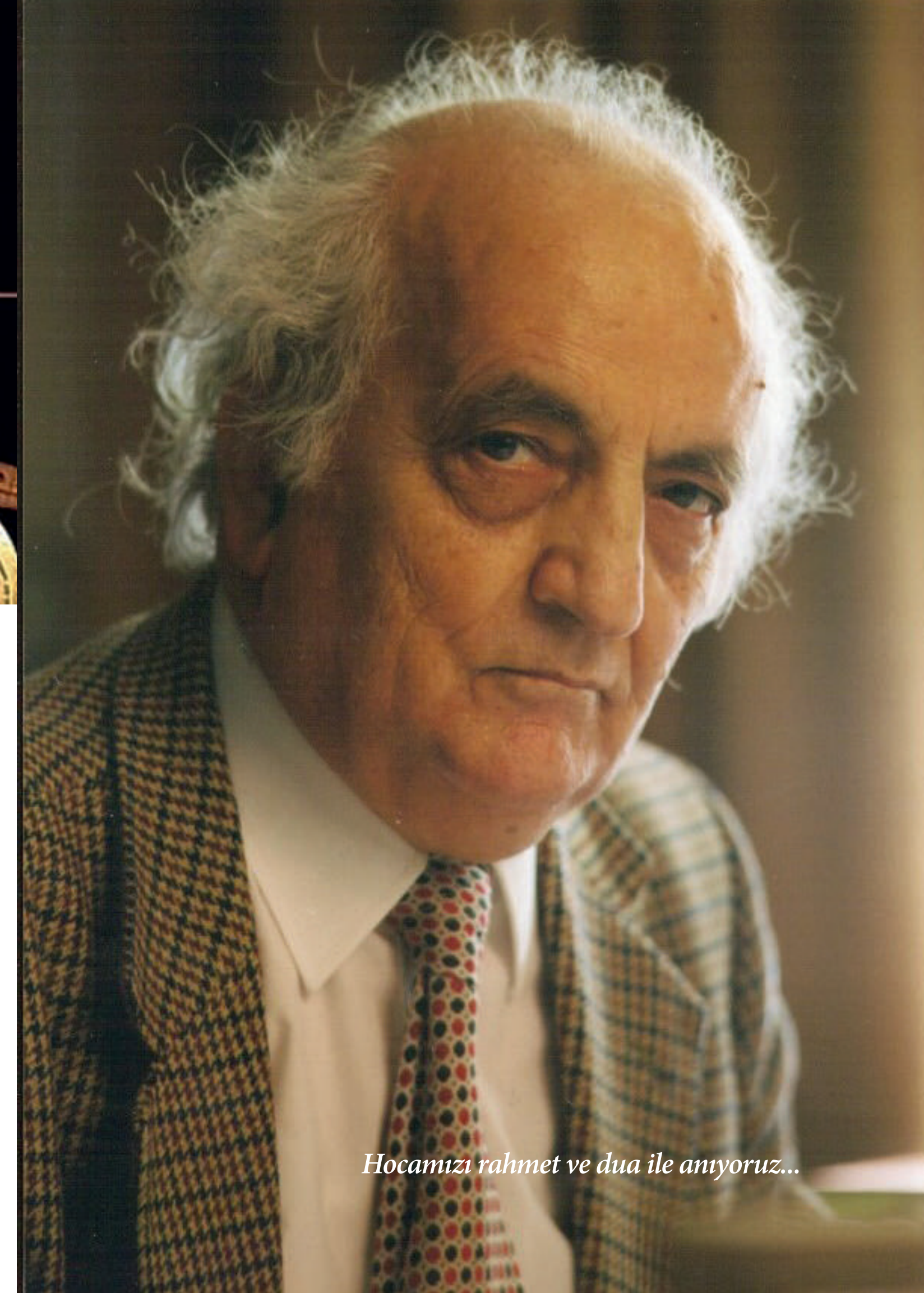
Fuat Sezgin Hoca, bir ömür boyu İslâm bilim tarihi alanında yaptığı çalışmalarının ana gayesini şöyle özetlemiştir: "Benim mensubu olduğum bir ilim, kültür ve medeniyet dünyası var. Bizler, köksüz ve sahipsiz değiliz. Çok derinlere inen sağlam bir medeniyete beşiklik etmişiz. Fakat yüzyıllardır bu medeniyetin görmezden gelindiğini, hakkının yenildiğini, tahkir edilip bütün yaptıklarının da elinden alındığını ve ona zulmedildiğini gördüm. İslâm medeniyetinin bu göz kamaştırıcı birikimini ve dünya bilimine yaptığı büyük katkıları, bunun farkında olmayan dünyaya tanıtmayı gaye-i ittihaz ettim. Bu gayretimin bir kısmı, sadece

bilim dünyasına hizmet, ama diğer çok mühim bir gayesi ise, koskoca bir İslâm âleminin yitirmiş olduğu kendine hürmeti, güveni ve insanlık tarihindeki yerini hatırlatarak kaybettiklerini iade etmek içindir." şeklinde ifade etmiştir.

Günde 17 saat çalışarak yarım asırdan fazla bir hayata; 100 bin cilt eser inceleme, on bin eser etüdü ve 1500 eseri bilimler tarihine kazandıran Fuat Sezgin Hoca, deyim yerindeyse bir arı misali gece gündüz çalışarak 18 ciltlik İslâm Bilimler Tarihi külliyyatını meydana getirmiştir. 94 yıllık bir ömür nihayetinde, İslam medeniyetinin ilme ve bilime dayandığını ispat etmiş, açtığı İslam Bilim Tarihi Müzesiyle "Avrupalılar bugünkü gelişmişliklerini ve refahını Müslümanlara borçludur." hakikatini bütün insanlığa haykırmıştır.

Bu vesileyle bizlere kültürel kimliğimizi tekrar hatırlatan saygıdeğer Fuat Sezgin Hocamızı rahmet ve minnetle anıyor, dergimizde emeği geçenlere gönül dolusu teşekkür ediyor, okurlarımıza saygı, sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

Kaleminiz baki olsun...

Hocamızı rahmet ve dua ile anıyoruz...

Dr. Nevzat Kaya ile Fuat Sezgin Hoca ve İslam Bilim Tarihi Üzerine

Selâhattin ÖZKÖK

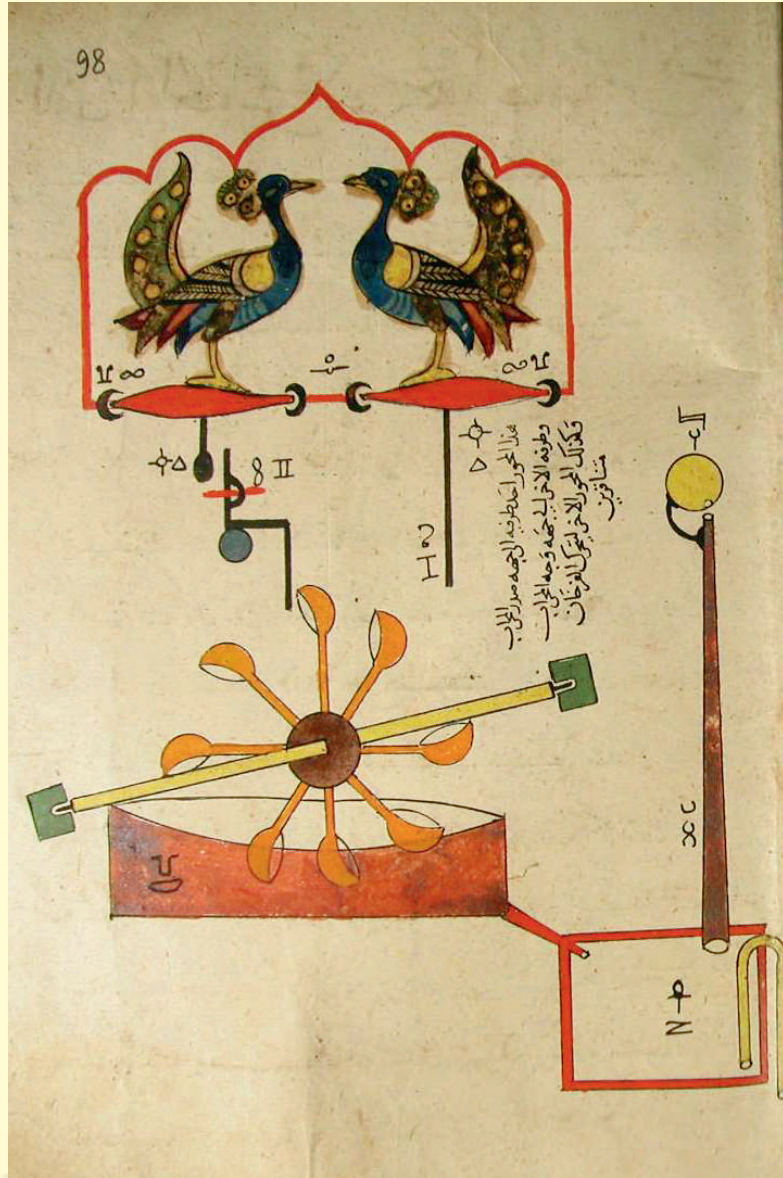
Tevfik İleri İlkokulu Müdürü

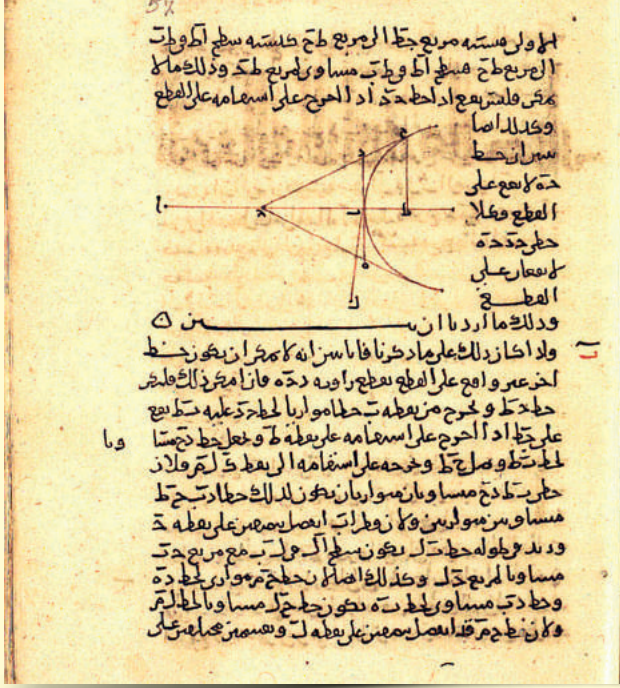
2019 yılı Fuat Sezgin Yılı olarak ilan edildi. İslam Bilim Tarihi alanına ömrünü vakfetmiş olan Hoca'nın izinde yürümek isteyen gençlere neler önerirsiniz?

Erzurum Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okuyan ve 1951 yılında doktorasını tamamlayan Fuat Sezgin, 30 Haziran 2018 tarihinde Hakk'a yürüdü. Vefatına çok yakın bir zamana kadar, yani asistanlık zamanından vefatına kadar olan 67 yıl boyunca çalışmalarının bir kısmını İstanbul'da, diğer ikinci büyük kısmını Almanya'da sürdürdü. Ömrü boyunca eğitim, kitap, kültür sahnesinden hiç ayrılmadı. Buna rağmen bindokuzyüzlerin sonlarına kadar Hoca, Türkiye'de hak ettiği kadar tanınmamıştı.

"İslami İlimler Tarihi" isimli (1-9 cilt) kitabın yazarı idi. Kitap Almanca olarak Avrupa'da basılmıştı. Türkçe'ye tercümesi yapılmamıştı.

Gençlere, Müslümanlara, bütün dünya insanlarına Fuat

Bey'i tanımlarını, yakinen çok iyi tanımlarını tavsiye ederim. İnsanoğlunun Prof. Dr. Fuat Sezgin'den öğreneceği çok şey var.

Fuat Bey hakkıyla tanınmamıştır. Hakkında yazılan kitap ve makale sayısı maalesef çok azdır. Ancak kitapları, çalışmaları elimizdedir. Bunlarla onu tanıma yolundaki çabalarımızı sürdürebiliriz.

Fuat Sezgin Hoca'nın bilim tarihinde, özellikle İslam bilim tarihindeki yeri ve önemi nedir?

Fuat Sezgin Bey İstanbul Üniversitesi'nde 1951 yılında doktorasını verdikten sonra, 1954'te "Buhari'nin Kaynakları" isimli teziyle doçent oluyor. 1960 yılında fakülteden uzaklaştırılıyor. Almanya'ya gidiyor. 1965 yılında Almanya'da profesör oluyor. 1967 yılında "Geschichte des Arabischen Schrifttums" (Arapça Yazma Eserler Tarihi) "GAS" isimli eserini yazdı. Bu ve bundan sonraki yazmış olduğu eserlerinde Müslümanların medeniyet sahasında yapmış oldukları çalışmaları ve yazmış oldukları eserleri tanıtıyor:

"Müslümanlar 7.-8. asırlarda ilimleri Yunanlılardan, Süryanilerden, İran'dan ve Hindistan'dan aldılar. Önemli

kitapları tercüme ettirdiler."

(Mesela miladi 40-90 civarında yaşamış olan Dioskurides'in "de Materia Medica" isimli botanik konusundaki kitabını Huneyn bin İshak [260/873] "Kitâbu'l- Haşâiş fi't-Tıb" ismiyle Arapça'ya tercüme etmiş. Bir elyazma nüshası Süleymaniye Ayasofya Kütüphanesi'nde 3702 numarada kayıtlıdır.

Apollonios (MÖ 2.yüzyılda yaşadı) Ünlü matematik bilgini. Matematikte konikler hakkındaki kitabını 10.asırda "Kitâbü'l-Mahrûtat" adıyla Arapça'ya tercüme edilmiş. 1050 yıllık bir yazma nüshası Süleymaniye Ayasofya Kütüphanesi'nde 2762 numarada kayıtlıdır.)

"Müslümanlar 7.-9. asırlarda durmadan, dinlenmeden öğrendiler. 9.asırdan sonra öğrendiklerinin üzerine koyup eserler vermeye başladılar. Bu yoğun ilmi faaliyet 17.yüzyıla kadar devam etti. Hatta matematik ve kartografik coğrafya üzerindeki çalışmalar 18.yüzyıla kadar sürdü. Bu tarihten sonra Avrupalılar Müslümanlardan ilimleri almaya başladılar. Avrupalılar Müslümanlardan ilimleri alırken hüsnüniyet göstermediler, iyi davranmadılar. Bazen aldıkları

Fuat Sezgin Bey'in hakkında yazılan kitap, makale türünden ne varsa toplanmalı, bibliyografya çalışılması yapılmalıdır. Yazdığı eserler detaylıca incelenmelidir. Yaptığı çalışmalar ve yöntemi titizlikle araştırmalıdır.

kaynağı bildirmediler, sakladılar; bir nevi çaldılar. Bazen düşmanlık göstererek aldılar. İbn-i Sina'dan aldıklarında *"Gavur İbn-i Sina"* dediler. Halbuki Müslümanlar kendilerinden öncekilerden alırken, gayet rahat bir şekilde aldılar aldıkları yerleri saklamadılar. Aldıkları bilginlere hürmet ederek aldılar. Calinos'dan alırken *"Calinos'ü-l Fâzıla"* *"Faziletli Calinos"* diye aldılar." (Calinos: Milattan önce 200 yılında Mısır-İskenderiye'de yaşamış meşhur tıp bilgini.)

Asırlardır Müslümanların gaflet dünyasında çakılı kalmış ilimlerini meydana çıkararak; beceriksiz, ilim yapamaz, yeni buluşlar gerçekleştiremez gibi aşağılık duygusuna kapılmış Müslümanlara, sizin geçmişte atalarınız şunları yaptılar, şu eserleri yazdılar, dünyayı tanımada büyük çalışmalara imzalarını attılar, mesajını vererek onları uyandırmaya çalışan, kaybettiğimiz benliğimizin kısmen de olsa canlanmasına sebep olan insandır Fuat Sezgin.

Osmanlı devletinin son yıllarından başlayıp Cumhuriyet devrinde de hızlanarak devam eden, kültür ve irfanımızın öz kaynaklarından uzaklaşma hareketi, bir takım kıymetli değerlerimizin unutulmasına sebep oldu. Fuat Bey bu kaynak eserlerin tanınmasının yolunu araladı.

Fuat Sezgin Hoca üzerine Sefer Turan'ın hazırladığı Bilim Tarihi Sohbetleri kitabından başka çalışma var mı? Olmamasının sebebi sizce nedir? Fuat Sezgin Hocayı daha yakından tanımak ve tanıtmak için sizce neler yapılmalı?

Fuat Sezgin Bey'in hakkında yazılan kitap, makale türünden ne varsa toplanmalı, bibliyografya çalışılması yapılmalıdır. Yazdığı eserler detaylıca incelenmelidir. Yaptığı çalışmalar ve yöntemi titizlikle araştırmalıdır. Konferanslar, paneller, daha faydalı olacağına

inandığım, gençler için (çok verimli olan) küçük gruplar halinde sohbetler yapılmalı. Adına çeşitli sahalarda ilmi yarışmalar düzenlenmeli.

1924'te Bitlis'te doğan bir çocuk İslam Bilim Tarihine ömrünü vererek o güne kadar yapılmayan çalışmayı yapıp, bu çalışmaya ait çıktıkları kitaplar ve müzeler aracılığıyla bizlere ulaştırıyor. Bunu nasıl değerlendirirsiniz?

Talebenin kendisinde kabiliyet varsa, aile ve ilk eğitim süresi de düzgünse ki, Fuat Bey ilk okul eğitimi yıllarında babasından da bir takım dersler alıyor, sonra Erzurum'a geliyor. Ülkemizin hatırı sayılır liselerinden biri olan Erzurum Lisesi'ni bitiriyor. İstanbul'a gelerek iyi bir kılavuz hocaya talebe oluyor.

"Seminerlerine sadece 3-4 kişinin katıldığı" "büyük âlim" (Ritter) 21 yaşında bir gencin hayatının akışını nasıl değiştiriyor?

Bu Hoca Helmut Ritter'dir. Ritter, Birinci Cihan Harbi sırasında askerliğini yapmak üzere İstanbul'a gelmiş. Burada Türkçesini geliştirmiş. Bir yıl sonra Irak'a gönderilmiş, orada kaldığı müddetçe Arapçasını geliştirmiş. Askerlik vazifesi bitince Almanya'ya üniversitesine dönmüş. İstanbul'a tekrar gelmiş, el yazması eserler hakkında bir rapor hazırlayarak Alman hükûmetine sunmuş. İstanbul'da (hâlen faaliyette olan) Alman Şarkiyat Enstitüsü'nün şubesini açmış, oraya müdür olmuştur. İstanbul Üniversitesi'nde "Şarkiyat Enstitüsü"nü kurmuş. Yazmalar konusunda kitapları ve kıymetli makaleleri mevcut. "İslam'da insan, kâinat ve Allah konusunu inceleyen hacimli bir eser yazarak 1955 yılında Avrupa'da neşretmiş. Gazali'nin *"Kimya-yı Saadet"* kitabını tercüme etmiş bir Allah dostu.

Talebe Fuat Sezgin'in enerjisini bentleyen "on-on iki saat çalışmakla ancak fakülte bitirilir, büyük adam olunamaz, günde daha çok saat

çalışman gerekir” diyen; asistan olduktan sonra da huzuruna çağırarak, “Senin kara kaşına kara gözüne hâris değilim. Bana senede bir dil verirsin, yoksa çekip gidersin” uyarısını yapan çok kıymetli bir kılavuz.

Bir akrabası Fuat Sezgin Hocayı 1943 yılında Edebiyat Fakültesi'ne götürmeyip mühendis olsaydı İslam bilim tarihi neler kaybederdi?

Edebiyat Fakültesinde Helmut Ritter'in yanında kalmamış olsaydı;

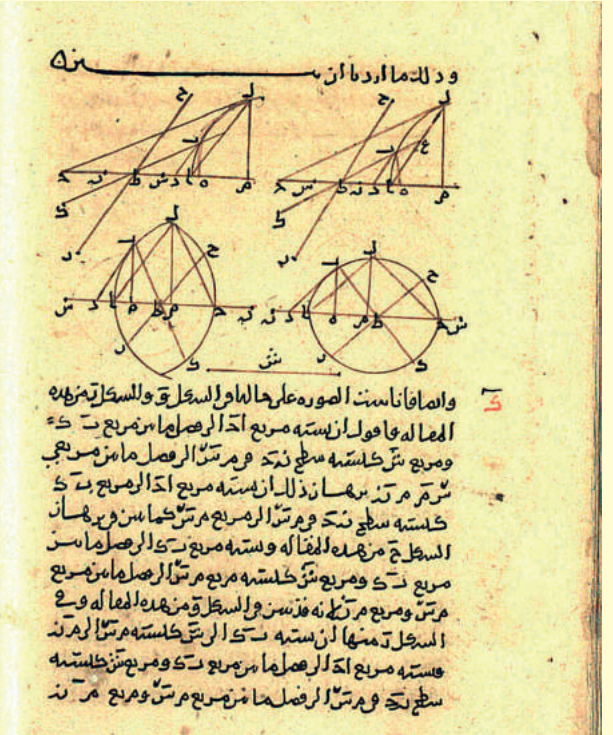
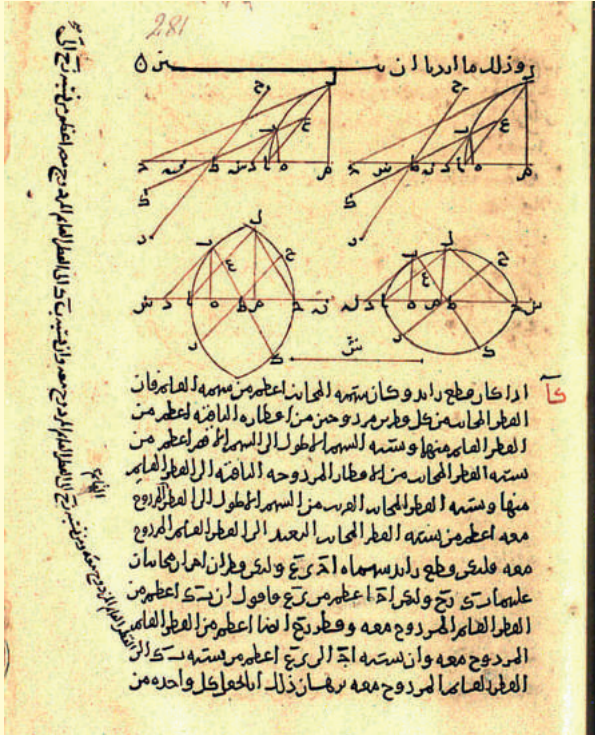
1. *Arapça Yazma Eserler Tarihi (1-17 cilt)* isimli kitap yazılmayacaktı.
2. *İslam'da Bilim ve Teknik (1-5 cilt)* isimli kitap yazılmayacaktı.
3. Safedî'nin, *A'yanü'l-Asr ve A'vanü'n-Nasr* isimli kitabının neşri yapılmamış olacaktı.
4. Müslümanların 9. asırdan başlayarak, Kur'an ilimleri, hadis, kelam, tıp, matematik, coğrafya, astronomi gibi ilimler konusunda yazmış oldukları eserlerin elyazmalarının en eski ve en iyi nüshalarını tespit ederek, 68 eserin, 168 ayrı cilt yazma eserin (bazı yazmaların birden fazla cilt içerisinde olduğu biliniyor) “yazma tıpkıbasım”ları yapılamazdı.
5. Şarkın veya Müslümanların kültür ve medeniyeti konusunda Avrupa'da yayınlanmış

matbuların bir araya getirilerek “matbu tıpkıbasımları”nın (1000 cildin üzerinde) yapılma işi gerçekleştirilemezdi. Bunların indeksleri yapılamazdı.

6. Müslümanların geçmişte icat ederek kullandıkları buluş, alet ve edevatın aynalarını yaptırarak bunlardan Almanya'da 800 obje, İstanbul Gülhane Parkı içerisinde 500 objeyi içerisinde sergileyen iki adet müze olmayacaktı.

Hocasının seminere 3 dakika geciken öğrencisine, cebindeki altın saatini çıkarıp göstererek “3 dakika geciktiniz, bu bir daha tekrarlamamalı” uyarısını nasıl algılamak gerek? Aynı şekilde bu uyarıdan sonraki 75 yıllık yaşantısında üç defa randevusuna ulaşamamanın ıstırabını yaşayan öğrenciyi nasıl değerlendirmeli?

Fuat Sezgin Hoca zamana çok hürmet ederdi. Dakikti. Kaybolacak her saniyesine hayıflanırdı. Onun için çalışma yılı 365 gün, çalışma haftası 7 gün, çalışma saati 17 saatten ibaretti. Yetmiş yaş sonrası doktor raporu ile 12 saate zorla indirilmişti. Süleymaniye Kütüphanesi'ne hemen hemen her iki gelişinin birinde Müslümanların çalışmadıklarını söyler, az çalıştıklarından yakınırdı. “Benim eserlerim, Müslümanları intibaha getirir, uyandırır, ümidini taşıyorum” derdi.

"Tarihten Geleceğe Bilim Köprüsü"

Medeniyetimizin Esasları

Zafer TANRIKULU

Abdullah Acar Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

"Tarihi yazmak, tarih yapmaktan daha zordur!" diyor Rousseau. Atalarımız idareleri altındaki çeşitli millet ve dinden insanlara her zaman âdil ve hoşgörülü davranmış, ne dinlerini, ne dillerini onlara dayatmıştır. Medeniyetimiz insanı merkeze alıyor ve ona ahsen-i takvimde yaratılmış Cenab-ı Hakk'ın en nadide, en nazik antika bir sanatı ve mucize-i kudreti nazarıyla bakıyordu.

Hayat-ı içtimaiyede dayanak noktasını kuvvet yerine hakkı kabul ediyordu. Güçlü olan kuvvetli değildi, haklı olan kuvvetliydi. Hayatı bir cidal, bir kavga olarak görmüyordu. Hayat bir yardımlaşmaydı. Büyük balık küçük balığı yutmaz, bitkiler hayvanların imdadına, hayvanlar insanların imdadına koşardı. İnsan ise Allah'ın yeryüzünde bir halifesi, bir muhatabı idi. Allah fani insanlar için baki bir memleket halk etmişti. Medeniyetimizin hayatta gayesi menfaat değildi. Ruhu yükseltilere çıkarmak

ve insanı kemalat-ı insaniyeye sevk edip hakiki insan etmekti. (Zülfikar s.117)

Medeniyetinin esaslarını bu ulvi değerler olarak belirleyen ecdadımız fethettikleri topraklardaki halkları da şefkat kanatları altına alıyordu. 'Hakiki vukuatı kaydeden tarih hakikate en büyük şahittir.' düsturuyla Fatih Sultan Mehmet'in Bosna ruhbanlarına verdiği ahidname milletimiz ve medeniyetimizin bir şeref levhasıdır. Belgenin aslı Bosna-Hersek'in Fojnica şehrindeki Fransisken Katolik kilisesindedir.

Belgenin latinizesi şöyledir:

Nişan-ı hümayun oldur ki:

Ben ki Sultân Mehmet Hanım. Cümle avâm ve havâssa ma'lûm ola ki, işbu dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Bosna ruhânlarına mezîd-i inâyetim zuhûra gelip buyurdum ki, mezbûrlara ve kiliselerine kimse mâni' ve müzâhim olmayıp ihtiyâtsiz memleketimde duralar. Ve kaçup gidenler dahi emn ü emânda olalar.

Gelip bizim hâssa memleketimizde havfsız sâkin olup kiliselerine mütemekkin olalar. Ve yüce

بوسنه رهبانلرينه سلطان محمدخان مرحوم
ورد وكي عهدنامه نك صورتيك

لسانه هماينه اولدوگر كه بلكه سلطانه محمدخان جمله خوراض و عولاد معلوم
زبورده و كليبارينه كنه مانه ووزع اولوبور اضا طنه ملكته طور انايه
و ماچوب كيزيل ايم و لانه اولدوگر كلوب بزغ خاصه ملكته خوشتر ساكن
اولوب كليبارنه ملكته اولدوگر و بويو حضرتنه و وزير لرورنه و رعايابه
و ملكته خلقنه كنه زبورده و غير مروض ايتنور ايتنور كنه وارنه و جانلارنه
و مالدينه و كليبارينه و وقي بايزه خاصه ملكته اوج كندوراللب ^{مخلطه}
ايرج كه بري و كوكيه برارونه بودو كاد حقن ايكونه و اولو شيخه زرعان ^{مخلطه}
عليه و سلج حقن ايكونه و بري مصحف حقن ايكونه و بوز بيكوي ورس سيب شيخه
حقن ايكونه و خوش نزرغ قليم ايكونه و بازلانك بر و و خانقاه ايلمه
ما اولدوگر كنه خدمته و لورده مطبع اولدوگر ^{مخلطه} شهر مايس
نمونه و محرم المربع ۸۱۳

محمدخان
ورد وكي

hazretimden ve vezîrlerimden ve kullarımdan ve reâyalarımından ve cemî'-i memleketim halkından kimse mezbûrlara dahl ve ta'arruz edip incitmeyeler, kendülere ve cânlarına ve mâllarına ve kiliselerine ve dahi yabandan hâssa memleketimize âdem gelirler ise yemîn-i mugallaza ederim ki yeri göğü yaratan Perverdigâr hakkıçün ve ulu peygamberimiz hakkıçün ve yedi Mushaf hakkıçün ve yüz yirmi dört bin peygamberler hakkıçün ve kuşandığim kılıç hakkıçün bu yazılanlara hiçbir ferd muhâlefet etmeye. Mâdem ki benim hizmetime emrime mutî olalar.

Tahriren fi 28 şehri Mayıs, gurre-i Muharrem-ül Haram sene 883.'

Özetle Bosna ruhbanları bizim memleketimizde korkmadan durabilirler, kiliselerini yapıp yerleşebilirler. Buradan ayrılanlar dahi emniyet içinde dönebilirler ve hiç kimse bu fermanıma karşı gelmeyecektir denilmektedir.

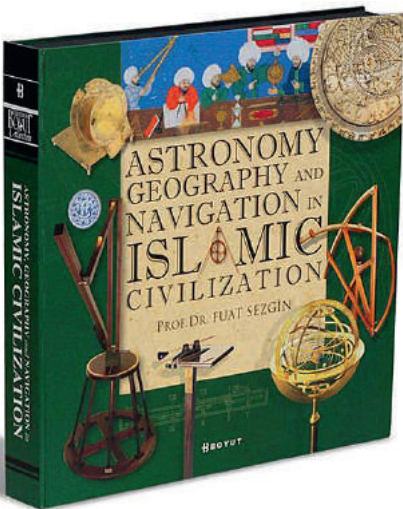
Tarihimizi ve medeniyetimizi yazmak tarih yapmaktan daha mühimdir. Bu vesile ile hayatını medeniyetimizin büyüklüğünü bilimle, belgeyle ispatlamak ve savunmak için geçirmiş Fuat Sezgin Hocamıza Allah'tan rahmet diliyorum. Onun açtığı bu yolda yeni Fuat Sezginlerin yetişmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

İslâmî İlimlerin Kâşifi: **Fuat Sezgin**

Hayati NAS

Prof. Dr. Fuat Sezgin hoca, 24 Ekim 1924 tarihinde Bitlis'te doğdu. İlk eğitimini âlim olan babasından aldı. İlkokulu Doğubayazıt'ta okudu. Ortaokul ve liseyi ise Erzurum'da bitirdi. 1943 yılında üniversiteyi okumak için İstanbul'a geldi. İlk zamanlar hedefi matematik okuyarak mühendis olmaktı. Bir akrabasının tavsiyesi üzerine, İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Alman şarkiyatçı Helmut Ritter'in vermiş olduğu bir seminere katıldı. Bu seminer, gelecek planlarını kökten değiştirdi. Helmut Ritter'in anlattıklarının etkisiyle Fuat Sezgin, ertesi gün derslere kayıt olmak için Enstitü'ye gitti. Enstitüye kayıt olmak için son tarihin geçmiş olmasına rağmen bu kararından vazgeçmedi. Dekan ve Helmut Ritter ile görüşerek enstitüye kayıt olmasını sağladı. Bu aşamadan sonra hocasıyla birebir çalışmalara başladı. 2. Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın Bulgaristan'a kadar ilerlemesi sonucu Türkiye'de okullar güvenlik endişesiyle altı ay süreyle tatil edildi. Bu altı aylık tatilin tüm günlerini, Arapça öğrenmeye ayırdı. Altı aylık

süre sonunda Taberî tefsirini gazete okur gibi okumaya başladı. O günlere ait söylemlerinde, Arapça çalışmalarına sadece ezan okunduğunda ara verdiğini ve günlük 17-18 saat çalıştığını ifade ediyordu Fuat Sezgin hoca.

Altı aylık aradan sonra üniversiteler tekrar açıldığında Helmut Ritter, İmam Gazalî'nin İhyâ-u Ulûm'id-Dîn adlı eserini Arapça olarak okuması için Fuat Sezgin'in önüne koyar, öğrencisinin eseri kolayca okuyabilmesi karşısında hem çok şaşırır hem de çok memnun olur. Dil öğrenmeye karşı yeteneğini fark eden hocası, onu her sene yeni bir dil öğrenme konusunda teşvik eder. Arapça diline hâkim olduktan sonra hocası Helmut Ritter ile Süleymaniye ve Ayasofya kütüphanelerindeki yazma eserleri incelemeye başlarlar. Yazma eserlerin birçoğunu elden geçirirler.

Fuat Sezgin hoca okuma ve araştırmalarını, İslam medeniyet tarihinde çığır açan alimlerin hayatları ve çalışmaları üzerine odaklar. Özellikle incelemelerini, kaynak eser olarak gösterilen Carl Brockelmann'ın beş ciltlik *Geschichte der Arabischen Litteratur (Arapça Literatür Tarihi, kısaca: GAL)* eseri üzerinde yoğunlaştırır. İncelemeleri sırasında bu eserin eksikliklerini

fark eder. Önce eserdeki eksik kısımları tamamlamak amacıyla araştırmalara yönelir. Araştırmaları ve çalışmaları neticesinde daha sonraki süreçte Carl Brockelmann'ın ismi geçen eserdeki eksikliklerin çokluğundan dolayı o eseri tamamlayarak geliştirmek yerine, yepyeni ve sıfırdan bir çalışma yapmanın daha doğru olacağına inanır. Bu düşüncesini hocası Ritter'e açar. Hocası Ritter, bunu başarmanın imkansız olduğunu belirtir. Ancak Fuat hoca karardır. Bu öyle bir karardır ki, adeta bütün ömrünü bu işi tamamlamak için vakfedecektir.

Fuat Sezgin hoca, bir yandan çalışmalarını sürdürürken bir yandan da hocası Helmut Ritter'in danışmanlığında *Mecâzü'l-Kurân* tefsiri üzerine doktora tezini tamamlar. Doktora tezini tamamlama sırasında Buhârî'nin *Mecâzü'l-Kurân'dan* birçok alıntı yapmış olduğunu fark eder. Buhârî'nin hadisleri yazarken sadece sözlü kaynaklara dayanmadığını yazılı kaynaklara da başvurduğunu görür. Bu bilgi, sonraki doçentlik çalışmasını da tayin eder. Doktora tezini tamamladıktan sonra Buhârî üzerine çalışmaya başlar. 1954 yılında "Buhârî'nin Kaynakları Hakkında Araştırmalar" başlıklı tezini tamamlayarak doçentlik unvanı alır. Fuat Sezgin

hocanın hadislerin yazılı kaynaklara dayandığını ifade ettiği bu tezi, kendisinden sonraki birçok çalışmaya da kaynaklık eder.

Fuat Sezgin hoca, yurt içinde ve yurt dışında akademik çalışmalarına devam ederken 1960'ta Adnan Menderes hükümetine darbe yapılır. Gerçekleşen darbe sonrasında kurulan hükümet tarafından bir komisyon oluşturulur. Bu komisyonun masa başında aldığı kararlarla üniversitelerde görevli 147 akademisyen, "zararlı profesör" sıfatıyla görevlerinden uzaklaştırılır. 147'ler olarak anılan listede Fuat Sezgin hocanın da adı vardır. Bu yıkıcı darbeden sonra Fuat hoca, ülkesinde çalışma yapma imkanını, tamamen kaybeder ve çalışmalarını yurt dışında sürdürme kararını alır. Süleymaniye Kütüphanesine giderek Almanya ve Amerika'da bulunan üniversitelerdeki dostlarına mektuplar yazar. Yazmış olduğu mektuplarına birkaç ay içerisinde olumlu yönde cevaplar gelir. Başlamış olduğu İslam medeniyetindeki ilimler tarihinin tanıtımı projesini sürdürebilmek amacıyla, bir de Türkiye'den çok uzaklaşmamak niyetiyle tercihinin Almanya'daki üniversiteden yana kullanır. Frankfurt Üniversitesinde 1961 yılında misafir doçent olarak çalışmalarına başlar.

Burada kişisel çalışmalarının yanında eğitimini de sürdüren Fuat Sezgin hoca, doğa bilimleri tarihi derslerini takip etmeye başlar. Fuat Sezgin hocanın bu yönelimi, onun şarkiyattan bilim tarihine geçişindeki en somut adım olmuştur. Almanya'da ikinci doçentlik tezini Câbir b. Hayyân üzerine hazırlar ve 1965 yılında "bilimler tarihi profesörü" unvanını alır.

Hiç kuşkusuz Fuat Sezgin Hoca'yı, bütün dünyaya tanıtan en önemli çalışması, Almanca olarak kaleme aldığı Geschichte des Arabischen Schrifttums [*Arapça Eserler Tarihi*, GAS] başlıklı 17 ciltlik eseridir. İslam medeniyetindeki ilmi birikimin tanıtımı ve ihyası adına sürdürdüğü proje, ilk meyvesini Almanya'da verir. 50 yıllık bir çalışma sonunda on yedi ciltlik bir birikime dönüşecek olan bu devasa külliyyatın ilk cildi, 1967 yılında yayımlanır. 1978 yılına kadar altı cildi tamamlanan eser, hem Batı'da hem de İslam ülkelerinde Fuat Sezgin'in ve İslam medeniyetindeki ilmi birikimin tanınmasına vesile olur. Nitekim bu tarihte Fuat Sezgin'e Kral Faysal İslami İlimler ödülünün verilmesi, bunun önemli bir işaretidir. Fuat Sezgin hoca, İstanbul'da bulunan hocası Ritter'in uzman gözüyle değerlendirmesini öğrenmek için birinci cildin bir kopyasını gönderdiği zaman, tecrübeli şarkiyatçı, "Böyle bir çalışmayı daha önce kimsenin yapamadığını ve bundan sonra da hiç kimsenin yapamayacağını" ifade ederek Fuat Sezgin hocayı kutlar.

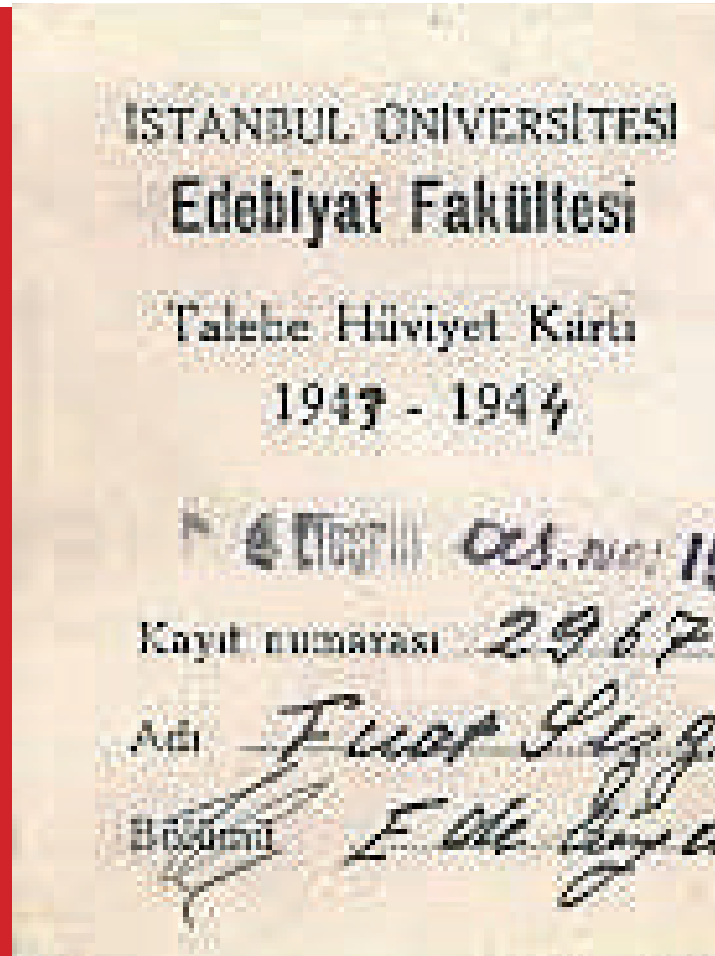
Fuat Sezgin hoca, bireysel gayretleriyle sürdürdüğü çalışmaları derinleştikçe, bilimler tarihinin çok daha kapsamlı olarak ele alınması gerektiğine inanır. İslam medeniyetindeki özellikle doğa ve matematik bilimleri alanlarındaki bilgi birikiminin, geniş katılımlı ve sistematik araştırma projeleriyle gün yüzüne çıkarılabileceğini düşünmektedir. 1978'te kendisine verilen ödül sayesinde tanınmışlığını artıran Fuat Sezgin hoca, bu vesileyle Arap dünyasının devlet adamlarıyla tanışır ve aklından geçen büyük projeleri onlara aktarma imkânı bulur. Fuat Hoca, İslami ilimler tarihine yönelik araştırmalar yapan bir enstitü kurmak amacındadır. Bu doğrultuda öncelikle enstitüye süreklilik kazandıracak kaynağın kontrol edildiği bir vakıf kurmak için adımlar atar. Hem Avrupa'da hem de İslam ülkelerinde temaslarda bulunur. Uzun uğraşlar sonunda 1981'de Kuveyt devletinin desteğiyle enstitünün sermayesini sağlayacak vakfı kurmayı başarır. İkinci bir zahmetli

teşebbüsle 1982 yılında Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi bünyesinde Institut für Geschichte der Arabisch-Islamischen Wissenschaften (*Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü*) isimli enstitüyü kurar. "Kral Faysal Mükâfatı" nı tamamını enstitü ve vakıf kurmak için kullanır. Enstitünün amacı, İslami ilimler tarihini araştırma ve bütün dünyaya tanıtmaya olarak belirlenmiştir. Yazma eserli çalışmaları kapsayacak şekilde genişletilir. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında

de bilimsel aletler müzesi kurulur. 2000'lere kadar sürdürülen faaliyetler çerçevesinde İslam medeniyetinde geliştirilmiş ya da icat edilmiş 800 civarında bilim ve teknik aletin orijinaline uygun olarak kopyaları yapılarak müzede sergilenmeye başlanır.

Fuat Sezgin hocanın kendi çalışmalarının yanında, enstitü bünyesinde 2011 yılına kadar coğrafya (316 cilt), felsefe (120 cilt), matematik ve astronomi (111 cilt), tıp (101 cilt), Batı seyahatnamelerinde İslam dünyası (79 cilt),

Fuat Sezgin hocanın kendi çalışmalarının yanında, enstitü bünyesinde 2011 yılına kadar coğrafya (316 cilt), felsefe (120 cilt), matematik ve astronomi (111 cilt), tıp (101 cilt), Batı seyahatnamelerinde İslam dünyası (79 cilt), nümizmatik (56 cilt), mimari (16 cilt) ve çeşitli ilimler (6 cilt) ana başlıkları altında büyük bir külliyat meydana getirilmiştir.

ve yirminci yüzyılın başlarında fizikçi ve bilim tarihçisi Eilhard Weidemann (ö.1928) tarafından gerçekleştirilen İslam medeniyetindeki bilimsel aletler ve mekanik bilgisine dair çalışmalar ile bunun sonucu olarak ortaya çıkan bilimsel alet modellerinin yapımı fikri, enstitünün de temel araştırma alanlarından biri haline gelir. Böylece 1983 yılında enstitü bünyesinde bir

nümizmatik (56 cilt), mimari (16 cilt) ve çeşitli ilimler (6 cilt) ana başlıkları altında büyük bir külliyat meydana getirilmiştir. **Örneğin İSAM Kütüphanesi'ni taradığımızda Fuat Sezgin'in editörü ya da müellifi olduğu 1450 cilt eser sıralanmaktadır.** Fuat Sezgin hocanın editörlüğünde hazırlanan bu külliyat, yüzlerce araştırmacının ilgili konulardaki araştırma

ve incelemelerini ve binden fazla yazma eserin tıpkıbasımını içerir. Bu eserler, İslam medeniyetindeki ilim tarihi üzerine çalışacak bir araştırmacı için gözden geçirilmesi ve incelenmesi olmazsa olmaz kaynaklar olarak günümüzde de değerini korumaktadır. Bu devasa külliyyatı oluşturabilmek için 60'tan fazla ülkenin kütüphaneleri gezerek 400 binden fazla cilt kitabı incelemiş olduğu unutulmamalıdır.

Fuat Sezgin hocanın ömrünü vakfettiği, gece gündüz çalışarak, onlarca ülkenin kütüphanelerini gezerek ve on binlerce kaynağı tarayarak kaleme

eserlerden ve müelliflerinden bahsedilmektedir. Ayrıca, bu eserlerin dünyada hangi yazma kütüphanelerinde nüshalarının mevcut olduğunu ve bunların künyelerini de vermektedir. Fuat Sezgin hoca, bunlara ek olarak ilim dallarının tarihteki yerinin iyi anlaşılabilmesi için de her ciltte ayrıntılı önsözler kaleme almış ve öne çıkan bazı bilgilerin çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir. Bu bağlamda İslam öncesinde meydana getirilen ve İslam düşünce tarihine öncülük eden medeniyetlerin bilgi birikimi de eserde kendine yer bulmuştur. Eserde listelenen yazma eserlerin katalog kayıtlarının önemli bir kısmının, Fuat Sezgin'in Türkistan, Hindistan, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Rusya ve Avrupa'daki kütüphaneleri bizzat ziyaret ederek incelemesi neticesinde ortaya çıkmış olması, eserin ne kadar zahmetli bir süreç içinde hazırlandığını da ortaya koymaktadır. Eserin her cildi, belirli konulara tahsis edilmiştir. Buna göre birinci cilt (1967) Kur'an ilimleri, hadis, tarih, fıkıh, kelâm, tasavvuf; ikinci cilt (1975) şiir; üçüncü cilt (1970) tıp, eczacılık, zooloji, veterinerlik; dördüncü cilt (1971) simya, kimya, botanik, tarım; beşinci cilt (1974) matematik; altıncı cilt (1978) astronomi; yedinci cilt (1979) astroloji, meteoroloji ve ilgili disiplinler; sekizinci cilt (1982) lügat; dokuzuncu cilt (1984) gramer; onuncu (2000), on birinci (2000), on ikinci (2000) ve on üçüncü ciltler (2007) matematiksel coğrafya ve haritacılık; on dördüncü (2010) ve on beşinci ciltler (2010) etnoloji, şehir ve bölge coğrafyası; on altıncı (2015) ve on yedinci ciltler (2015) dini literatür konularındadır. Eser, aynı zamanda yazma eserler hakkında daha önce duyulmamış ya da içeriği bilinmeyen birçok eserin bibliyografik bilgisini ilk defa araştırmacılara tanıtmaktadır. Fuat Sezgin hoca, ömrünün son demlerinde ise 18. cilt üzerinde çalışmakta iken son cildi çıkarmaya ömrü kifayet etmemiştir.

Fuat Sezgin hoca, *İslam Bilim Tarihi* üzerine süren çalışmalarının yanı sıra, enstitü müzesindeki bilim ve teknik aletlerinin tanıtımına da büyük bir emek harcadı. Bu müzelerdeki aletleri tanıtıcı mahiyette olan 5 ciltlik toplamda 1.121 sayfa *İslam'da Bilim ve Teknik* adlı katalog eser de bulunmaktadır. Bu bağlamda ilk önce 2000 yılında müzik aletleri katalogunu, ardından 2003'de astronomi, zaman ölçme, fizik, geometri, optik, coğrafya, kimya, denizcilik, tıp, mimarlık, savaş teknolojisi, mineraloji alanlarındaki 800

almış olduğu en büyük çalışması, **"aşılamayacak derecede yetkin"** başvuru kaynağı durumunda olan "Arap-İslam Bilim Tarihi" (Geschichte des Arabischen Schrifttums) başlıklı 17 ciltlik eserdir. Yaklaşık olarak Hicri 430 yılına kadar giden bu eserde, konulara göre İslam medeniyetinde o konuyla alakalı başka dillerden tercüme edilmiş veya özgün olarak yazılmış

parça aletin yapımında kullanılan kaynaklardan bahseden ve İslam medeniyetindeki bilimsel gelişimin özetini sunan İslam'da Bilim ve Teknik isimli beş ciltlik eseri kaleme aldı. İngilizce, Fransızca ve Türkçeye tercüme edilen beş ciltlik eser, Türkiye'de bilim tarihine yönelik çok yavaş gelişen ilginin ise hız kazanmasına vesile olmuştur.

Ülkemizin ekonomik gelişime paralel olarak tarihine ve tarihte yaşadığı ihtişama yönelik tutkusu yeniden güçlenen toplumumuz, belki 30 yıldan fazla bir gecikmeyle Fuat Sezgin ismini 2000'li yılların başlarında tanımaya başladı. Bu durum, onun özellikle bilim ve teknik aletleri konusundaki çalışmalarının Türkiye'de yaygın karşılık bulacak şekilde değerlendirilmesine imkân sağladı. Bu minvalde, restore edilen Gülhane parkındaki eski Topkapı Sarayı Has Ahırlar binalarında, 26 Mayıs 2008'de İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi açıldı. Yüzlerce aletin incelenebileceği müzenin oluşturduğu ilginin akademik düzeye çıkarılması amacıyla müzeye paralel olarak Fuat Sezgin hocanın önderliğinde Türkiye'de bir bilim tarihi enstitüsü kurulması planlanmıştır ki bu plan, 2013 yılında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi bünyesinde yine Gülhane Parkı içerisinde kurulan Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Enstitüsü ile hayata geçirilmiştir.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde de 9 ila 16. yüzyılda Müslüman bilginlerin mimarlık ve savaş teknolojisi alanında imza attığı eserler, Müslüman bilginlerin astronomi, coğrafya, deniz bilimleri, saat teknolojisi, geometri, tıp, kimya, maden, fizik ve mekanik, savaş teknolojisi ve

mimarlık gibi alanlarda imza attıkları aletlerin örnekleri sergilenmektedir. Ayrıca Prof. Dr. Fuat Sezgin hoca öncülüğünde kurulan İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, üstün nitelikli eser ve ortaya konan özgün çalışmalardan dolayı kurum statüsünde Kültür ve Turizm Bakanlığı 2016 Özel Ödülü'ne de layık görülmüştür.

İslam bilim tarihi kaynak araştırmalarının kâşifi ve mimarı olan Fuat Sezgin Hoca, 70 yıl boyunca İslam Bilim Tarihine yönelik hamleleriyle ve çığır açan hizmetleriyle yeri doldurulamayacak şekilde görevini tamamladı. Asırlar sonra bile kendisinin hayırla yad edilmesine vesile olacak unutulmaz eserler bıraktı. Fuat Sezgin Hoca, ömrünün son demlerinde büyük gayret ve fedakârlıklarla kurmuş olduğu Gülhane'deki İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nin bahçesinde ebedi saadeti beklemektedir (30 Haziran 2018).

Ruhu şad olsun!

Âtî İçin Mâziye

Uyanan Çınar

Şerife YILDIRIM

Alparslan Anadolu Lisesi TDE Öğretmeni

*Ne harâbîyim ne harâbâtîyim
Kökleri mâzide olan bir âtiyim*

Yahya Kemal BEYATLI

Yıl 1924, Bitlis'te bir bebek doğar, her bebek gibi o da yaşadığı dünyanın henüz farkında değildir. (...)

Pozitif bilimlerde Batılı bilim adamlarının isimlerinin teker teker sayıldığı ninnilerle bir rüyada büyürken o, ait olduğu dünyanın gerçeklerine yıl 1943, İstanbul Üniversitesi'nin bir kürsüsünde Hellmut Ritter' in modern bilimlerin temelinde Hârizmî, Bîrûnî, Ebü'l Vefâ el Bûzcânî, İbn-i Heysem gibi İslam âlimlerinin katkılarının olduğu imalı çılgınlıklarıyla uyanır. Artık uykusu kaçmıştır.

Bu âlimler ve bunun gibi nice İslam âlimlerini tanıma isteğiyle sabahı ipe çeker. Âdeta bu dahi hocanın engin deryasında yüzmek ister. (...)

*Cihân-ârâ cihân içredir ârâyı
bilmezler*

*Ol mâhîler ki deryâ
içredir deryâyı bilmezler*

Hayâlî

Hocasıyla birlikte, bulunduğu cihânı aramaya koyulan Fuat'ın deryâ içinde "arayabilmesi" için diğer cihân dillerini de bilmesi gerekir. İlk olarak Arapçayı 6 aylık bir tatil sürecinde tek başına, masa başında, günde 17 saat çalışarak öğrenir.

960'lı yıllarda vatanından ayrılmak zorunda kalan Fuat Sezgin, çalıştıkça cihân içinde cihânlara dalar, daldıkça da kendini İbranice, Süryanice ve Latince gibi 27 cihân dili deryâsında yüzerken bulur.

Oryantalistlerin birkaç yüzyıllık ciddi çalışmalarına rağmen hâlâ "İslam Bilimleri Tarihi"nin başlangıç aşamasında olduğunu sezer. Bu başlangıç aşamasını ilerletebilmek hissiyle 27 dille 60 ülkede, gecesini gündüzüne katarak içine bu isteği veren Yaradan'ının inancıyla hiç yorulmadan İslam bilimleri deryâsında yüzer, yüzer. (...)

Derinlere daldıkça neler mi görür? Gördükleriyle mi kalır? Neler mi yapar?

Gerçekten de Rönesans Antik Yunan Dönemi'nin devamı mıdır? Aradaki yaklaşık 800 yıllık zaman boşluğu Karanlık Dönem midir? İslam kültürü bu süreçte bazı Yunanca eserleri

tercüme etmekten öteye geçememiş midir? Sorularına cevap olarak Müslümanların Yunan eserlerinden ve İslam Öncesi Bizanslılardan öğrendiklerini alıp geliştirdiklerini görür ve İslam âlimlerinin yaptıkları çalışmaları gecesini gündüzüne katarak araştırır, araştırır. (...)

Artık bir davası vardır, hayatını bu yanlış görüşlerin ispatına adar! İşte onlar:

1950, "Buhârî'nin Kaynakları" doktora tezinde Buhârî'nin hadislerinde sözlü kaynaklara değil de yazılı kaynaklara başvurduğunu ifade eder. (Bu eser Batı'daki bilim adamları tarafından hala tartışılmaktadır.)

1978'de, Suudi Arabistan Kral Faysal Vakfı tarafından İslami Bilimler Ödülü'nü almaya layık görülen ilk kişi olur. (Dünyada bir benzeri olmayan Arap İslam Bilimler Tarihi kitabını yazmıştır.)

Amerika'nın ilk olarak Müslümanlar tarafından keşfedildiği tezini ileri sürmüştür. (Dünyada etki yaratan bu tezinde Müslümanlar tarafından Dünya haritasının yapıldığını ve bu haritaya dayanarak Christophe Colomb'un Amerika'ya değil de Asya'ya ulaşmak istediği gerçeğini savunmuştur.)

982 yılında, Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde Arap İslam Bilimleri Enstitüsü'nü kurar ve bu üniversite bünyesinde bir müze açar. (Fotokopilerle edinerek kendi ciltlediği kaynaklara, yazma eserlere dayanarak dünya İslam bilim

adamlarının insanlığa katkıda bulunduğu teknik aletlerin maketlerini yaptırarak bu müzede yer vermiştir.)

Davasının peşinde koşmaktan hiç yorulmayan ve Coğrafya, Matematik, Astronomi, Tıp, Felsefe, Fizik, Nüvizmatik, Tarih yazımcılığı ve bilimler tasnifi gibi alanlarda da yaklaşık 1300 civarında eserler bırakan Profesör Doktor Fuat Sezgin, İslam dünyasına ve insanlığa yaptığı çalışmalarla dünyada ve Türkiye'de farklı farklı ödüllere layık görülmüştür. Batılı Oryantalistlerin çalışmalarına Batılı gibi değil de kendi bakış açımızdan bakarak onların görüşlerine ciddi anlamda meydan okumuştur. Sadece kendini düşünmeyen o, milletini de düşünerek Arap İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü'ne bağlı kurduğu müzede bulunan aletlerin benzerlerinin de yapılmasına öncü olmuştur. Gülhane Parkı'nda bulunan "İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nin kuruculuğunu yapmıştır. Bu müze, milletimizin kaybettiği özgüveni yeniden kazanmasının sembolü olacaktır.

Yıl 2018, Bitlis'te doğan "âtî için mâzîye uyanan çınar" 94 yaşında! Bugün ise Gülhane Parkı'nda kuruculuğunu yaptığı müzesinin yanında -yattığı nurlu yerden- belleğimizden silinen geçmişimizi, geleceğimize her daim hatırlatarak ışık tutmaktadır!

Nur içinde yatsın!

Tarihten Geleceğe Bilim Köprüsü: Fuat Sezgin

Sibel YENİGÜN KAPAN- Demet DAĞ SOLAK

Anadolu Lisesi TDE Öğretmeni
Rauf Denktaş Ç.P.A.L.Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğrt.

Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle 2019 yılı "Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Yılı" olarak ilan edildi. Bilimler Tarihi alanında dünyanın sayılı otoritelerinden birisi olan Üstad Profesör Fuat Sezgin Hoca, 24 Ekim 1924'te Bitlis'te dünyaya geldi. Erzurum'da ortaokulu ve liseyi bitirip 1943'te İstanbul'a geldi. Bir akrabasının tavsiyesi üzerine, İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde alanında en tanınmış uzmanlardan Alman şarkiyatçı Helmut Ritter tarafından verilen bir seminere katılan Sezgin, Ritter'in anlattıklarının büyüleyici etkisi altında kalarak Ritter'in öğrencisi olmaya karar verdi. 1960 yılında Türkiye'deki askerî darbenin iktidara getirdiği hükümet tarafından hazırlanan ve 147 akademisyenin üniversitelerden men edildiği listede kendi adının da bulunması üzerine Sezgin, 1961 yılında, 36 yaşındayken Türkiye'den ayrılarak çalışmalarına Almanya'da devam etmek zorunda kaldı. Bilimsel çalışmalarının ağırlık noktası "Arap İslam Kültürü'nün, "Tabii Bilimler Tarihi alanıdır". Bunların yanı sıra Sezgin, matematik, coğrafya,

kimya, astronomi ve zooloji gibi alanlarla da ilgilenmiştir. Prof.Dr.Fuat Sezgin her yıl bir dil öğrenmektedir. Ortalama 24 dil bildiği söylenmektedir. Sezgin, günde ortalama 17 saat çalışmaktadır. Sefer Turan ile yapılan söyleşi de kaç dil bildiğinin sayısı söylenince mübalağa edildiğini dile getirmiştir. Kaynaklar ise Süryanice, İbranice, Latince, Arapça ve Almanca da dahil, 27 dili çok iyi derecede bildiğini göstermektedir. İslam kültür dünyasında geliştirilen, icat edilen alet ve cihazların benzeri maketlerini ortaya koyma fikri ile yola çıkan Prof.Dr.Fuat Sezgin, 80'li yıllarda Frankfurt Üniversitesi'ne bağlı Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü'nde bu düşüncüyü hayata geçirme imkanı bulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç söz konusu enstitüyü ziyaret etmiş ve aynı nitelikte bir müzenin

İstanbul'da kuru ması isteğini Sezgin'e bildirmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Gülhane Parkı içinde yer alan Has Ahırlar binasının müze için tahsis edilebileceğini belirtmesi üzerine müze kuruluş çalışmaları başlamış, TÜBİTAK, TÜBA, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi katkıları sonucunda 24 Mayıs 2008 yılında İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi adıyla müze açılmıştır.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde astronomi, coğrafya, deniz bilimleri, saat teknoloji, geometri, optik, tıp, kimya, maden, fizik ve mekanik, savaş teknolojisi ve mimarlık dallarındaki eserler ve aletler bulunmaktadır. Müze teşhir salonlarında, El-İdrisi'nin, Halife el Me-mun'un haritasını temel alarak çizdiği Dünya Haritası'nın kopyası, Takiyeddin'in 1559 yılında yaptığı Mekanik Saati, el-Cezeri'nin(1200 yılları) kitabından Fil Saati ve Hacamatı, Ebu Said Es-Siczi'nin Planetaryum'u, Abdurrahman es-Sufi'nin gök küresi, Hıdr el-Hucendi'nin Usturlabı, 12.yüzyılda Abdurrahman el-Hazini tarafından yapılan su ve ağırlık prensibine göre çalışan Dakika Terazisi, İbn-i Sina'nın el-Kanun fi't Tıp Kitabı gibi, daha birçok önemli bilim adamlarının, İslam Medeniyetinin 9. ve 16.yüzyıllar arasındaki yaratıcılık döneminde gerçekleştirdiği bazı icatların kopyalarının örneklerini görmek

mümkündür. İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde Müslüman bilginlerin kurdukları kimyasal düzenekler ile rasathane, hastane, üniversite gibi kurumsal eserlerde görsel olarak yer almaktadır. İlk etapta 140 eserin sergilendiği müzede şuan 570 adet eser sergilenmektedir. Zaman içerisinde bu eserlerin sayısının 800'ü bulacağı belirtilen müze içerisinde ayrıca Bilimler Tarihi Kütüphanesi'nde yer alacaktır. Müze, 3 bina içerisinde 3 bin 550 metrekare alanı kapsamaktadır.

Müzelerin bugünkü modern anlamda gelişmesi, 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarından itibaren Arkeolojinin yaygınlaşması ile mümkün olmuştur. Müzeler, geçmişten günümüze kadar uzanan insan yaşamını, kültürünü ve onların ortaya koyduğu eserleri bilimsel, teknik ve sanatsal biçimde, günümüze olduğu kadar geleceğe de yansıtan kurumlardır. Bu kurumlar, toplumların kültürel-sanatsal yaşamlarında etkin bir eğitim kurumuna dönüştürülebilirler. Dünyada özellikle sanat eğitimi üzerine farklı görüşlerin ortaya çıkmasıyla "müze eğitimi" kavramının ortaya çıktığını görüyoruz.

Müze eğitimi çağdaş sanat eğitiminin giderek büyüyen bir alanı olmuş, eğitime yönelik yeni işlevler üstlenmişlerdir. Müze eğitiminin kuşkusuz en temel amaçlarından

kültürel düzeylerinin gelişmesi estetiksel-görsel duyarlılıklarının kazandırılması ve ifade yetilerinin geliştirilmesidir. Müzelere yapılacak geziler de öğrencilerin, zengin ve anlamlı yaşantılar kazanmalarına yardım eder. Öğrencilerde dikkatle gözlem yapma becerisini geliştirir. Uzun süre kalıcı görsellik sağlar.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ne yaptığımız geziyle rehberden edindiğimiz bilgilere göre; İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi müzesinde bugüne kadar iki tane eğitim çalışması yapılmıştır. Bunlar; 8.sınıf öğrencilerine müze gezdirildikten sonra sinevizyon odasında gerekli sunum yapılarak öğrencilere eserler üzerinden pratik matematik eğitimi verilmesidir. Bir diğeri ise Üniversite öğrencilerine Gülhane Parkı'nın Bahçesi'nde "Usturlap" eserinin bölümleri ile ilgili ders verilmesidir.

Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk ile Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un katılımıyla Eylül 2018'de mesleki ve teknik eğitimi geliştirme yönünden protokol imzalandı. Ortaöğretimde Müze Eğitimi Protokolü kapsamında, tüm ortaöğretim kurumlarına "Müze Eğitimi" seçmeli ders olarak konulacak. Dersin uygulamalarının müze ve ören yerlerinde yapılması sağlanacak. Kültür ve Turizm Bakanlığı müze ve ören yerlerinde müze dersi uygulamalarının niteliğini artıracak şekilde uzman, materyal ve rehberlik desteği sağlayarak öğretmenlerin müze ve ören

yerlerine ücretsiz girişlerini sağlayacak.

Müze, İslam Bilimlerinin büyük keşif ve muazzam buluşlarını göstermekle birlikte bu keşif ve buluşların değişik yollardan Avrupa'ya geçip orada kabul bulunduğunu ve alınarak özümsemişini nefis bir görsellikle ziyaretçilerine açık bir şekilde sunmaktadır.

Bu ders kapsamında değerlendirilerek, müzedeki eğitim çalışmalarının geliştirilmesi ile de Türkiye'de bir eşi benzeri bulunmayan İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi gezilebilecek Prof.Dr.Fuat Sezgin'in; amacının İslam topluluğuna mensup insanlara İslam bilimlerinin gerçeğini tanıtmak, benlik duygularını olumsuz etkileyen yanlış yargılardan onları kurtarmak ve ferdin yaratıcılığına olan inancı onlara kazandırmaktır ifadesinin hayat bulması sağlanacaktır.

<http://www.meb.gov.tr/kultur-ve-turizm-bakanligi-ile-quotmesleki-egitimin-guclendirilmesi-is-birligi-protokoluquot/haber/17148/tr> (2.11.2018)

<http://www.ibttm.gov.tr/TR-84340/islam-bilim-ve-teknoloji-tarihi-muzesi.html>(2.11.2018)

Sefer Turan: Bilim Tarihi Sohbetleri, Timaş Yayınları
<http://teftis.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/4655,makale.pdf?0>

Prof.Dr. Fuat Sezgin'i Düşünmek

Şenay DEMİR

Rauf Denktaş ÇPAL Güz.ve Saç Bak. Öğrt.

"... Siz akıl etmez misiniz?.." Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde geçen soru! Kur'an tüm insanlığa akletmeyi emretti ve "Biz insanı ahsen-i takvimde yarattık" (Tin Suresi, Ayet:4) diyerek aklımızın önemine bir kez daha yer verdi. Hz.Muhammed (sav) Kur'an'ı her yönüyle rehber edindi ve İslâmiyeti çok kısa süre içerisinde geniş kitlelere yaymayı başardı. Peygamberimizin savaşlarda kullandığı stratejiler, İslam'ı yayma yöntemleri, bedevi toplumu medeni bir topluma dönüştürme yeteneği ve tabii ki en önemlisi Kur'an-ı Kerim, İslamiyet'e uygun düşünmenin birer yol haritası bizim için... İslamiyet dininin düşünme metodolojisi akıl ve duyguların ritmik bir şekilde hareket etmesi esası üzerinedir. Yani tefekkürdür. Yani Allah'ın yarattığı her şey üzerine düşünmedir. Akıl çok olduğu bir dünya emperyalizm, duygunun çok olduğu bir dünyada sömürge olmak kaçınılmazdır.

İslam'da bilimsel düşünmenin önemine inanmış Prof.Dr. Fuat Sezgin, öğretmeninin "tüm bilimler, İslam bilimine dayanır" söyleminden yola çıkarak İslam bilimi üzerine eğitimler almaya başlamıştı. Öğretmenini haklı bulmuştu. Çünkü kâinatı Allah yaratmıştı ve bilim de ancak İslam biliminin küçük bir parçası olabilirdi. Fuat Sezgin için, İslam'da bilimsel düşünce yaradıcı anlamak ve insan aklının muhteşemliğini tanımak için önemliydi. Prof.Dr. Fuat Sezgin akılcı ve inançlı düşünen bir hocaydı. Her bilim adamı gibi Prof.Dr. Fuat Sezgin de yaşamının bir döneminde anlaşılamamış, Almanya'ya gitmek zorunda kalmıştır. "Buhari'nin Kaynakları" konulu doktora tezini de oradayken hazırlamıştı. Sezgin, tezinde sanılanın aksine Buhari'nin sözlü kaynaklara değil, yazılı kaynaklara başvurarak hadisleri aktardığını ifade etmişti. Sezgin'in hayatı ile ilgili araştırma yapıldığında bu bilgilere herkesin ulaşabileceğini düşünüyor, merakınızı diri tutmak istiyor ve daha detaylı bir şekilde inceleme yapabilmemiz adına, makaleyi okuyan sizleri kütüphanelere ve internette araştırma yapmaya davet ediyorum. Bu makalede Fuat Sezgin ile ilgili dikkatimi çeken iki unsur üzerinde durmak istiyorum.

Fuat Sezgin'in dikkatimi çeken en önemli iki özelliği; akılcı düşünmesi ve iyi bir öğretmene denk gelmesiydi. Akılcı düşünme üzerine hayatını temellendiren Sezgin'in onu doğru yola sevk edecek gerçek bir öğretmene rastlamış olması, onun en büyük şansıydı. Çünkü gerçek hayatta rehber olabilecek öğretmene rastlamak herkes için mümkün değildi ve bu, onun şansıydı. Öğretmenlik, kutsal bir meslek ve dünya tarihindeki en büyük öğretmenler peygamberlerdir diyebiliriz. Bu bilinçle öğretmenliğin insan hayatındaki yerine değinmek istiyorum. Öğretmenlik de tıpkı İslam'daki bilimsel düşünce gibi hem kalp hem de akıl ile yapılmalıdır ki ülkemize hayırlı vatandaşlar kazandırabilelim, akılcı düşünmeyi öğretebilelim, üretken bir toplum oluşturabilelim, vicdanı sağlam bir nesil yetiştirebilelim. Velhasıl, öğretmenin kuracağı doğru bir cümle Prof.Dr. Fuat Sezgin'ler yetiştirirken, kuracağı yanlış bir cümle toplumu sakatlayacak bir suçlu yetişmesine sebep olabilir. Bu vesileyle herkesin bildiği ama zaman zaman unutilan bu düşünceleri yeniden gündeme getirmek istedim.

Fuat Sezgin ile ilgili dikkatimi çeken ikinci önemli özellik ise, hayatının bir döneminde anlaşılamamış olması, ülkesini terk etmek durumunda kalması ve ilk fırsatta tekrar ülkesine dönüp büyük bir vatanseverlikle, İstanbul Gülhane Parkı içindeki Has

Ahırlar Binası'nda, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından açılan "İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi"nin kurulmasını sağlamış olmasıydı. Bu müzede, İslam bilim tarihindeki önemli bilgilerin icatları sergilenmektedir. Fuat Sezgin, yaşamının bir döneminde anlaşılamamış "Zararlı Profesör" olarak adlandırılmıştır. Her büyük insan gibi o da hayatının bir bölümünde "meyve veren ağaç taşlanır" misali taşlanmıştır. Bugün, eğitim dünyasından nice öğretmen de canla başla mücadele ederken belki veliler, belki öğrenciler, belki de çalışma arkadaşları tarafından anlaşılamamakta ve ümitsizliğe kapılmaktadırlar. Bu bilinçle meslektaşlarımızın Prof.Dr. Fuat Sezgin'i düşünerek ümitlerini kaybetmeden çalışmaya ve üretmeye devam etmeleri gerektiğini düşünüyorum. Önemli olan belki de anlaşılmadığımız halde kulaklarımızı tıkayarak ülke yararı için üretmeye devam etmektir. Unutulmamalıdır ki, "büyük insanların heykelleri yaşarken kafalarına atılan taşlarla öldükten sonra dikilir." Fuat Sezgin de aklının ve gönlünün yolundan ayrılmadı, ümitle çalışmaya devam etti. İlk fırsatta da ülkesine geri döndü. Türkiye O'nu İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi ile tanıdı. Bugün öğrencilerimize İslam'da bilimsel düşünceyi doğru bir şekilde anlatabilme şerefine ulaşabiliyorsak Prof.Dr. Fuat Sezgin'in çalışmaları sayesinde anlatabiliyoruz. Bu vesileyle Prof.Dr. Fuat Sezgin'i rahmetle anıyor ve öğretmenlik mesleğinin kutsallığına bir kez daha dikkat çekmek istiyorum. Öğrenmek ve öğretmek, ruhu doyuracak en büyük dinamiğimizdir. Akıl ve kalp birlikte yol aldığında aşamayacak engel yoktur diyerek eğitim gönüllülerini ve ülke yararına çalışan herkesi selamlıyorum.

Bilimler Tarihinin **Kâşifi** **Fuat Sezgin** **Hoca**

Cumali SEVER

Pendik Bilim Sanat Merkezi Md.Yrd.

Ülkemizde 1960 yılında, depremden daha yıkıcı olan bir darbeyle umutlar yıkıldı. Umutları yıkılardan biriydi Fuat Sezgin Hoca. Türkiye’de çalışma imkanını kaybedince, daha doğrusu yıllarca emek verdiği ve fedakarlıklarla alın teri döktüğü memleketi için çalışma imkanı, elinden alınınca Almanya’ya hicret etmek zorunda bırakılmıştı.

Çalışmalarıyla ve çalışkanlığıyla göz dolduran Fuat Sezgin Hoca, öyle bir hayat yaşadı ki dönüşü muhteşem oldu. Öyle bir dönüş ki, memleketinden ayrılışını sadece birkaç kişi biliyordu. Ancak yıllar sonra ülkesine hizmet etmesi için cumhurbaşkanlığı makamından davet aldığı anda artık dönüşünü tüm Türkiye biliyordu.

Duymamak mümkün mü? Tüm bir yıl “Fuat Sezgin” adıyla anılacak. Adeta 2019 yılı, Fuat Hoca’nın mührünün vurulduğu yıl olacak. Onun adına programlar, söyleşiler ve paneller yapılacak. Onun adına dergi ve kitap çalışmaları gerçekleştirilecek ve tüm öğrencilerimiz, onun adını ezberleyecek.

Peki, nedir Fuat Sezgin Hoca’yı farklı kılan?

O, onlarca insanın hatta hedefsiz milyonlarca insanın gerçekleştiremeyeceğini nasıl gerçekleştirdi?

Onun bitmeyen çalışma azmi, şevki ve heyecanı nereden kaynaklanıyordu?

Fuat Sezgin Hoca’yı, tatillerde bile çalıştıran güç, nereden geliyordu?

Tatillerde bile onu kurumuna getiren ideal neydi?

Gelin bu soruların cevaplarını bir yıl boyunca öğrencilerimizle birlikte arayalım. Sonra da kendimize, geleceğimiz ve ülkemizin geleceği adına bir rota çizelim.

Öncelikle bilmeliyiz ki bir insanı ayakta tutan, uykularını kaçırın ve hatta rüyalarını bile süsleyen bir ideali olmalı.

Elbette Fuat Hoca’nın da bir ideali vardı.

Onun en büyük ideali memleketi... Memleketine olan sevgisi...

Tabii ki bu, kuru bir sevgi değildir. Çünkü sevgi de ispat ister. Seven sevdiğine değer verir, değer katar. Fuat hoca da vatanına değer verdiğini göstermek için sahip olduğu en değerli hazinesini, memleketine verdi. Nedir o en değerli olan?

Elbette bütün bir hayatını...

Milletine ve İslam âleminin geleceğine

değer katmak için tarihin sayfalarında yitip gitmiş hazinelerini ortaya çıkardı. Sekiz yüz yıllık bir bilim tarihini aydınlatarak milletine ve tüm Müslümanlara gerçek kimliğini hatırlattı. İşte Fuat Hocamızın en büyük ideali buydu. Bu ideali ni gerçekleştirmek için de gecesini gündüzüne kattı. Günlük 17-18 saat çalıştı. Ömrünün son demlerinde bile 13-14 saat çalıştığını söylüyordu. Çalışkanlığının en büyük delili de Bilimler Tarihini aydınlatmak için yazma eserleri okuyabilmek adına 27 dili öğrenerek kendini yetiştirmiş olmasıdır. Bir röportajında Fuat hoca, kendisini nasıl şevklendirdiğini şöyle açıklıyordu:

“Ne zaman dinlenmek için ara vermek istesem

Müslüman ülkelerin durumu, gözlerimin önüne geliyor ve tekrar çalışmaya başlıyordum.”

Fuat Sezgin hoca, Müslüman bilim adamlarının eserlerini, buluşlarını ve çalışmalarını gün yüzüne çıkarmak için ömrünü adadı. Bu uğurda 400 bin yazma eser inceledi. 1400 cilt yazma eseri tekrar günümüze kazandırdı.

94 yıllık bir ömür nihayetinde, İslam medeniyetinin ilme ve bilime dayandığını ispatladı. Çıkarmış olduğu 18 ciltlik dev külliyyatı ve yaptığı çalışmaları somutlaştırmak için açtığı İslâm Bilim Tarihi Müzeleri ile saklı kalmış bir hakikati haykırdı:

“Avrupalılar bugünkü gelişmişliklerini ve refahını Müslümanlara borçludur.”

İlim ve Bir Âlime Dair

Tülay ÇELİKÇİ

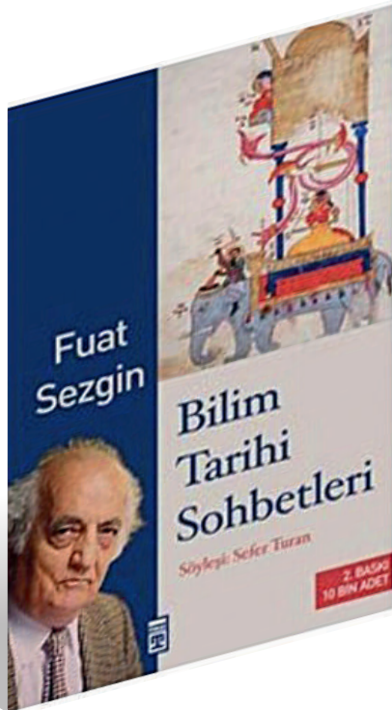
Hala Sultan İmam Hatip Ortaokulu Müdürü

“De ki hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”
[Zümer Suresi 39.Ayet]

“Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltir”. (Mücadele Suresi 58.Ayet)

Bilmek, Allah'ın insanı yaratırken ona kodladığı bilgiyi hatırlamayı ifade eder. Zira O Adem'i yaratmış ve ona varlığın isimlerini öğretmiştir. İnsanoğlu dünyaya geldiği gün aslında yaşayacağı asgari şartları bilebilecek bir donanıma sahipti. Bilmenin bir sonraki aşaması hayatı anlamlandırmak ve anladığı bu hayat üzerinden varlık ve varlığın sahibi ile irtibat kurabilmektir. Bu çerçevede bilgi dediğimiz sonsuz hazineden insanoğlunun hissesine düşen payı alabilmesi onun yeteneği ve iradesi ile gerçekleşmektedir. Bilgide derinlik, vahyin kuşatıcılığı ile birleşince ilim halini alır. İlmin derinliği külli iradenin tek taraflı tasarrufu ile hikmete dönüşür. Hikmetin başı ise Kur'an'ın tabiri ile Allah korkusudur.

İnanığımız dinin hükmünü sürdüğü geniş coğrafyamız yüzyıllar boyunca bilgiyi vahiyle donatmış ve bunu hikmetli ilme dönüştürmüş,

bildiğini ameli ile ortaya koymuş sayısız alimi bağrında taşımıştır.

O alimler ki estetikten sanata bilgiden fenne, kültürden medeniyete dönüşen bir geleneğin temsilcisi olmuşlardır. Tarih boyunca çığır açan nice eserlerin üreticisi ve taşıyıcısı konumundaki bu ilim hazineleri, zaman zaman şartların gereği kesintiye uğrasa da modernite ötesi olarak adlandırılan zamanımızda da boy vermeye devam etmiştir.

Fuat Sezgin, bu mübarek ilim halkasının günümüzdeki son temsilcilerindendir. Çalışmanın, disiplinin, üretmenin, Allah'ın verdiği potansiyelin en yüksek düzeyde kullanabilmenin ne olduğunu görmek isteyenlere sunmuş olan son derece değerli bir alimdir. O hayatı boyunca İslam'ın ilim geleneğinin gelecek nesillere aktarılmasına dair kafa yormuş ve bu doğrultuda çalışmıştır. Müslümanların geçmişte bilim ve kültürün lokomotifini olduğu belli bir döneme kadar insanlığa büyük katkılar verdiğini Fuat Sezgin Hoca'nın çok değerli çalışmalarından somut örneklerle öğrendik. Batı dünyası en açık ve reddedemeyeceği bir biçimde tarih yapımının kendilerinde başlamadığını ve onlarla yükselmediğini Hoca'nın özgün çalışmalarında buldu.

Tarihin bir başıve bir sonu vardı. Tarihte yükselen

ve düşen ya da kesintiye uğrayan medeniyetler vardı. Ama tüm bu medeniyetler bilim ve kültürü ortaklaşa var etmişlerdi. İslam'ın bilgi ve kültürü de birbirine bağlı halkalar gibi düşünebileceğimiz insanlığın ortak medeniyetinin en önemli yapıtaşıydı. İşte O'nun döneminde yaşayan müslümanlar olarak biz, ezik ve kompleksli olmanın İslam dünyasının gerçek yüzünü yansıtmadığını ve hiç de böyle olunmaması gerektiğini Fuat Sezgin Hoca'nın ortaya koyduğu telif eserlerle öğrendik. O daldığı büyük okyanustan bir damla almaya çalışan ve bize göre de bunu başarabilmiş nadir ilim ehlerinden biriydi.

Gençlerin en büyük sorununun disiplinli çalışmaktan uzak ve yoğunlaşmamak olduğu günümüzde, Fuat Sezgin Hoca'mızın bu yöndeki tavsiyeleri, gelecek nesillere aktarılması gereken bilgi hazineleridir. Müslüman gençlik, köklerinden aldığı cesaretle yepyeni ufuklar açacak çalışmaları ortaya koyabilmelidir. Zira bu, İslam medeniyetinin tekrar yükselişe geçebilmesi için birinci unsurdur.

İlimle kuşanmayan bir medeniyetin var olabilme şansı yoktur. Çünkü Cenabı Allah şöyle vadedmektedir: *"Allah, içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltir."* (Mücadele Suresi, 58.Ayet)

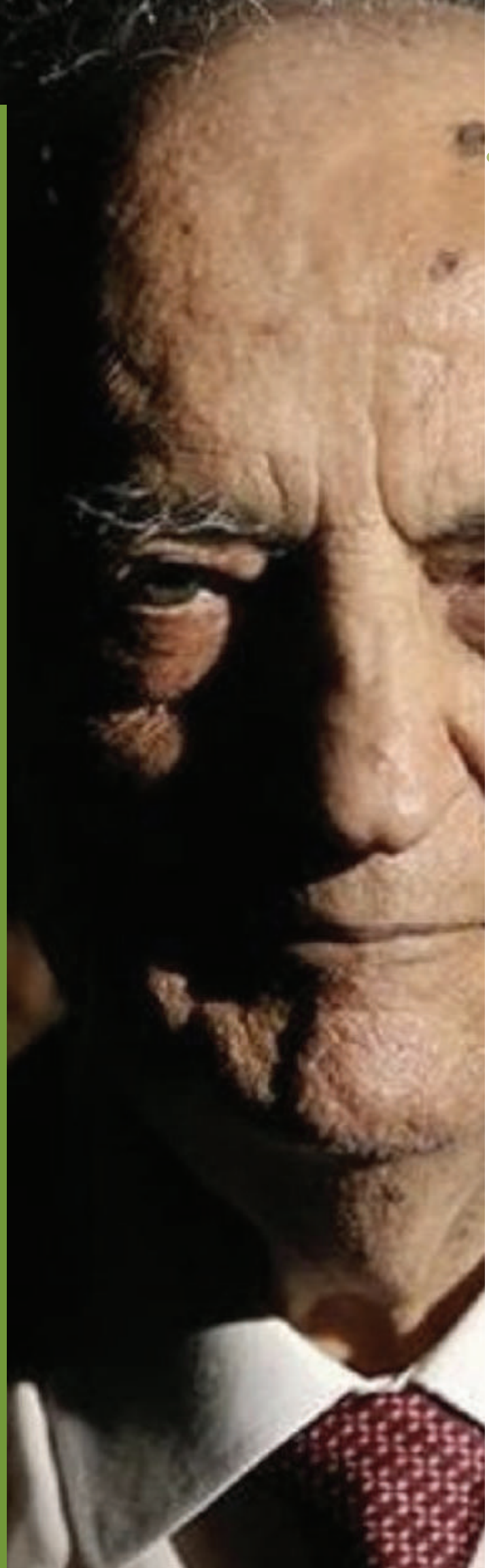
Azimle Dolu Bir Dil Yolculuğu

Ayşe GÜZEL

Abdullah Acar Ortaokulu İngilizce Öğrt.

“Müslümanlar, ilimler tarihindeki muazzam yerlerini bilmedikleri için veya yanlış bildikleri için; Avrupalılar karşısında büyük bir aşağılık duygusu içindeler. Benim amacım onlara atalarının ilimler tarihindeki muazzam yerlerini göstermek ve öğretmektir.” Sözlerinin sahibi, alanında dünya genelinde otorite sayılan ve haziran ayında kaybettiğimiz Profesör Fuat Sezgin’i tabii ki çoğumuz İslam bilim tarihi çalışmalarıyla tanıyoruz fakat bizlere ve öğrencilerimize örnek olacak birçok farklı özelliğe sahip. Onlardan biri de ağızları açık bırakacak yabancı dil bilgisi. Fuat Sezgin, Süryanice, İbranice, Latince, Arapça ve Almanca dahil 7 - 8’i akademik olmak üzere 27 dil biliyor.

“Dil öğrenmek hem çok zordur hem de normal şeydir” diyor. Dildeki bu başarısının nedeni sorulduğunda ise babasıyla küçük yaştaki dilbilgisi çalışmalarının önemini vurguluyor. Kendine kattığı dillerden biri olan Arapça’nın hikayesi ise oldukça farklı. İkinci dünya savaşı patlak verdiğinde malum üniversiteler tatil ediliyor ve bu altı aylık süreçte neredeyse hiç evden çıkmayıp günde 17 saat çalışarak birçok eseri anadilinden okuma başarısı elde ediyor. Merak ettiği herhangi bir konuda bilimsel araştırma yapabilmek için o eserin dilini öğrenmeyi alışkanlık haline getiren bu azimli ve çalışkan adam aslında baştan aşağı bir başarı öyküsü. Usanmadan çalışmanın ve kendine hedefler koymanın ne kadar gerekli olduğunu doksan küsur yıllık yaşamı içinde rahatça bulabiliyoruz. Hayatta çoğu şeyde olduğu gibi dil öğrenme konusunda da büyük bir zamana ihtiyaç duymanın normallüğünü kavradığımızda aslında sevgili Fuat Sezgin’den ufak bir ders çıkarmış oluyoruz.

Bilime Adanmış Bir Ömür

Ziya Hakan ATA
Orhangazi Ortaokulu Müdürü

Fuat Sezgin, 1924 doğumlu ünlü Türk tarihçisi Şüphesiz yaptığı çalışmalarla hem tarihe hem de bilime çok büyük katkılar sağlamış çok değerli bir insandır.

İslam bilim tarihi ile ilgili çalışmalarına tam anlamıyla "bir ömür" adamıştır. 60 kadar ülkeyi gezip ciltler dolusu kitap ve el yazması eseri incelemiş, sonunda Kur'an, hadis, fıkıh, tarih, edebiyat, tıp, farmakoloji, kimya, matematik, astronomi, astroloji, meteoroloji, coğrafya gibi değişik dalların tarihsel süreçlerini anlatan dünya çapında eserler ortaya koymuş bir insandır.

1943 yılında akrabalarından birinin aracılığı ile Edebiyat Fakültesinde Alman Dekan Ritter ile tanışmış ve ondan çok etkilenecek altı ay içinde Arapça öğrenmiştir. Bu vesile ile başlayan İslam bilim tarihi merakını Müslüman âlimlerin eserlerini çok geniş bir biçimde derlediği kitap çalışmaları ile ilgili yazılı bir hale getirmiştir.

Eserleri sadece kitaplar ile sınırlı kalmamış, Frankfurt'ta İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesini kurarak Müslüman Bilim İnsanlarının yaptığı çalışmaların delillerle ve belgelerle

Avrupa'ya sergilenmesini sağlamıştır.

İslami eserler çok geniş bir yelpazede bulunuyordu. Örneğin gök biliminin çok gelişmesini sağlayan usturlap ile Müslüman bilim insanları sayesinde geliştirilmiş ve yıldız haritaları çizilmiştir. Takiyyüddin'in gök bilimi ile ilgili çalışmaları da Fuat Sezgin'in yaptırdığı üç boyutlu Takiyyüddin saatiyle (1553 yılında yapılmış olan) günümüzde sergilenmektedir.

Dünya'nın gerçeğe en yakın haritalarını da Müslümanların çizdiğini belgelerle ortaya koymuştur.

Biruni ve İbn-i Sina'nın ışığın hızı ile ilgili yapmış oldukları çalışmaları da Fuat Sezgin ortaya çıkarmıştır.

İlk uzun süreli rasathanenin Halife Me'mun tarafından Bağdat'ta kurulduğunu ortaya çıkarmış ve evrenin genişlediği fikrinin o zamanlar Müslüman araştırmacılar tarafından bulunduğunu belgelerle kanıtlamıştır.

Tüm bu bilgiler ışığında Fuat Sezgin'in ömrünü adadığı çalışmalarının amacının Batı karşısında Müslümanların aslında bilimsel açıdan çok üstün olduklarının ve bu üstünlüğün belgelenmesi olduğunu görüyor ve İslam Tarihi'ne olan katkılarından dolayı kendisini her zaman minnetle anıyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
YAYINLARINDAN

XIII

BUHÂRÎ'NİN KAYNAKLARI

HAKKINDA ARAŞTIRMALAR

Dr. M. Fuad Sezgin

İstanbul Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları
Enstitüsü Doçenti

İBRAHİM HOROZ BASIMEVİ
İSTANBUL
1956

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V — IX
ENGLISH TRANSLATION OF THE PREFACE	XI—XVI
BİBLİYOGRAFYA ve KISALTMALAR	XVII—XXIX

BİRİNCİ KISIM

Hadislerin ilk yazılı kaynakları	3— 11
Hadislerin tedvîni	11— 16
Hadislerin nakli (Taḥammul al-‘ilm)	17— 23
Buḥârî ve taḥammul al-‘ilm	37— 46
Buḥârî'nin kaynakları	47— 68
Buḥârî'nin, <i>Şahîh</i> 'inin bâblarının tasnifinde kendinden evvelki edebiyata tabi olması	69— 82
Buḥârî'nin ta'liqleri	83—108
Hadis edebiyatında ta'liqlerin istimali	108—114

İKİNCİ KISIM

Buḥârî'nin Qur'ân tefsiri ve Kaynakları	117—123
Buḥârî'nin filolojik kaynakları	124
Abû 'Ubayda ve Farrâ'nın Buḥârî üzerindeki te'siri	
Umumî mülâhazalar	127
Abû 'Ubayda'nın tesiri	131
Buḥârî'nin Abû 'Ubayda'den naklinin hususiyetleri	138
Abû 'Ubayda'nın itiraza uğrayan fikirlerinin alınmış olması	147
Farrâ'nın Buḥârî üzerindeki te'siri	156
Buḥârî'nin filolojik kaynaklarıyla münasebetine dair şârihlerin mütalâaları	158

ÜÇÜNCÜ KISIM

Al-Câmi ^c aş-şahîh'in rivayetleri	167—181
<i>Al-Câmi^c aş-şahîh'in, al-Yûnûnî tarafından meydana getirilen edisyonu</i>	181
<i>Şahîh'in metnine râvi ve müstensihlerin müdahalesi</i>	188
<i>Şahîh'in te'lifinin istinad ettiği prensipler (= şartlar)</i>	193—194
<i>Buhârî'nin tenkidi</i>	195—199

DÖRDÜNCÜ KISIM

I. LÂHİKA

«Buhârî'nin kaynakları»	203—304
-------------------------------	---------

II. LÂHİKA

«Buhârî'nin <i>Şahîh</i> 'iyle İmâm Mâlik'in <i>Muwaţta'</i> arasındaki müşterek kısımlar»	305—317
--	---------

III. LÂHİKA

«Abû 'Ubayda'nin <i>Macaz al-Qur'ân</i> 'ından yapılan iktibaslar»	321
--	-----

IV. LÂHİKA

Farrâ'nın <i>Ma'âni'l-Qur'ân</i> 'ından yapılan iktibaslar	369—379
--	---------

İndeks I. (yalnız 1. ila 204. sahifeyi teşkil eden kısma tahsis olunmuştur.)	381—391
--	---------

İndeks II. «Birinci Lâhika (s. 205 — 304)'da <i>Buhârî'nin kaynakları</i> diye ayrılan kısma tahsis olunmuştur.»	392—404
---	---------

Düzeltilmeler	405—406
---------------------	---------

Ö N S Ö Z

Bundan altı sene kadar önce, arab filologlarından Abû 'Ubayda (öl. 210) 'nin *Macâz al-Qur'ân* adlı eserinin tenkidli neşrini hazırlarken, ehemmiyetli addedilebilecek bir kısmının Buḥârî tarafından iktibas edildiğini tesbit etmiştim. Mahiyeti tamamiyle filolojik olan bu iktibasların, Peygamber'in söz ve sünnetlerini toplamayı gaye edinen bir hadis kitabının bâbları arasına gelişi güzel serpilmiş bulunması keyfiyeti bende, Buḥârî'nin filolojik eserlerle münasebeti, metodu; eserinin -bu vasfıyla- mensub olduğu edebiyatın diğer musannefatına ne dereceye kadar benzediği, musannaf bir hadis kitabının sınırının dışına çıkıp çıkmadığı hususlarını araştırmak merakını uyandırmıştı. Buḥârî'nin filolojik kaynaklarını tetkik ederken, dolayısıyla, ilk asırlarda muhaddislerle filologlar arasındaki münasebetin bir kısmı da aydınlanmış olacaktı.

Bir hadis kitabının filolojik kaynaklarını veya umumî olarak kaynaklarını araştırmak meselesi, bidayette -bildiğime göre- daha evvelce üzerinde durulmamış olan ve neticesi tamamiyle meçhul bulunan bir mevzu idi. Mevzuu ele alırken, Buḥârî'nin kitabını asırlardanberi meydana getirilen şerhleri, teracim-i ahvâl ve hadis usûlü kitapları ve sair ilgili eserlerin verdiği bilgi muvacehesinde tetkik, daha evvelki filologlardan yaptığı iktibasları tesbit etmeği tasarlamıştım. Netice çok ümit verici olmasa bile, filolojik bakımdan Buḥârî'nin, *Macâz al-Qur'ân*'dan faydalandığı muhakkak gibi görünüyordu. Bu keyfiyet gerek *Macâz*'a başvurmak ve gerekse şârihlerin verdiği bilgiden faydalanmak suretiyle öğrenilebiliyordu.

Buḥârî ile diğer hadis kitap ve meselelerini muhtelif bakımlardan ele alan modern tetkikler, hadis musannefatının kaynaklarını ve hususiyle filolojik kaynaklarını tesbiti gaye edinen bir araştırmacı için, mesaisine yardım etmek şöyle dursun, cesaret kırıcı mahiyet arz ediyordu. Zira, altmış kadar sene önce, hadise ve islâmî rivayete dair, ortaya konan bir tetkikin neticeleri günümüze kadar hemen hemen hiç değişmemiş, Buḥârî'nin -diğer hadis musannıf-

ları gibi- kendinden evvel mevcut bir literatürden faydalanmak imkânından mahrum kaldığı, İslâm ülkesinin muhtelif yerlerini bir bir dolaşıp hadis râvileriyle temas etmek suretiyle topladığı şifahî haberlerden *Şahîh*'ini te'lif ettiği şeklindeki kanaat hâkim bulunuyordu. Aynı araştırmacı -bu kanaatin tamamiyle aksine- hadislerin ilk yazılı kaynaklarını keşfetmiş olmak gibi bir şöhret kazanmıştı. Bazı selefleri gibi, hicrî birinci asırda, hadislerin bazı yazılı vesikaları bulunduğu dair kayıtlara rastlayarak, müslüman âlimlerin, yanlış olarak hadisleri tamamiyle şifahî malzemelerden ibaret addettikleri zehabına kapılmış; buna mukabil müteakip asırlarda meydana getirilen musannaf hadis kitaplarının -daha evvel bazı hadis vesikalarının mevcudiyetini kabul etmesine rağmen- malzemelerini hadis râvilerinin şifahî haberlerinden topladıkları neticesine varmıştı.

İşte, "*Buḥârî'nin kaynakları hakkında araştırmalar*," adlı tetkike asrımızda hâkim böyle bir anlayışın te'siri altında, Buḥârî'nin, şifahî malzeme yanında faydalandığı muhtemel birkaç filolojik kaynağının ortaya konulabileceği ümidiyle başlanmıştır. Böyle bir te'sirle bir müddet aksi istikametlere teveccüh eden araştırmamız ancak islâmî rivayetin diğer rivayetlere benzemeyip râviler zinciri altında yazılı kaynaklar ihtiva etmekten ibaret hususiyetinin dikkati çekmiş olmasından sonra verimli bir mecraya girmiştir. Bu sebeptendir ki, Buḥârî'nin filolojik kaynaklarının tesbitini gaye edinen tetkikin plân ve gayesi bilâhire değişmiş, Buḥârî'nin ve diğer hadis musennefatının, hattâ kısmen İslâm tarihinin kaynaklarına umumî olarak temas etmek, hadislerin ilk tedvîn ve tasnifi gibi meseleleri, mevzuumuzu aydınlatmağa yetecek kadar gözden geçirmek zarureti hasıl olmuştur.

Kitabın birinci kısmını teşkil eden bu meselelerin ele alınmasıyla yapılmak istenen şey, islâmî rivayetin gözden kaçırılan ve araştırmalarda yanıltıcı neticelere götüren bir hususiyetinin izahıdır. Kitabın nihayetindeki I. ve II. lâhika lar bu izahın takviyesi maksadını istihdaf eder. I. lâhika bir hadis kitabının rivayetler zincirinden faydalanmak suretiyle yazılı kaynaklarını bulmak hususunda girişilen bir denemenin neticelerini ihtiva ediyor. Aynı lâhikaya ilâve olarak hazırlanan, Buḥârî'nin bilûmum râvilerinin indeksi, bazı teknik zaruretler yüzünden bu edisyondan çıkarılmıştır. Kanaatımızca, İslâmın II. ve III. asır müellefatındaki râvileri top-

layan indekslerin, islâmî edebiyatın kaynaklarını tesbit bakımından büyük bir ehemmiyeti vardır. Râviler zincirindeki isimlerin, haberlerin takviyesi maksadıyla uydurulmuş rivayet halkaları olduğu şeklindeki bir mülâhazanın hilâfına, kaynakların ya sahipleri veya rivayet hakkını haiz salâhiyetli râvileri olarak değerlendirilmesi lâzımdır.

II. lâhika, Buḥârî'nin, kaynaklarının en başında mülâhaza edilebilecek İmâm Mâlik'in *Muwatta'*ı ile olan münasebetlerinin tesbitine tahsis edilmiş, kitabın hacminin büyümesi endişesi yüzünden iktibasların aynen verilmesinden vazgeçilerek Buḥârî ile *Muwatta'*ın sayfelerine işaret ile iktifa edilmiştir. Her halde, yalnız bu mukayese bile, Buḥârî'nin kendinden evvel mevcut bir yazılı edebiyattan faydalanmak imkânından mahrum olduğu şeklindeki bir hüküm red için tatminkâr bir delil olabilecektir.

Buḥârî'nin kaynakları, hadis edebiyatının anlayışına uygun bir şekilde mülâhaza edilirken, onun, diğer hadis külliyatından, biri takriben sekizde birini teşkil edip bilâhira «*ta'liq*» diye adlandırılan râviler zinciri bertaraf edilmiş hadis ve haberlerden, diğeri hadis ve bâblar arasında bol bol bulunan filolojik malzemeden ibaret iki mühim hususiyetiyle ayrıldığı görülmüştür. *Şaḥîḥ*'in her iki hususiyeti de tatminkâr bir izahtan mahrum kalmış ve ideal olarak tanınan VIII. ve IX. asır şerhlerinde, Buḥârî'nin filolojik kaynaklarıyla olan münasebetinin tayini bakımından vuzuhsuz olarak ele alınan meseleler modern tetkiklerin mevzuu olmamıştır.

Şaḥîḥ'in mühim ve bariz bir vasfını teşkil eden «*ta'liq*» tarzındaki haberlerin kaynaklarının izahında, hadis edebiyatının izahından ayrılan bir neticeye varılmıştır. Bu hususiyetin izahında, *Şaḥîḥ*'in bâblarının tasnifinde daha evvelki musannefatın bâblarına uyulmuş olması keyfiyetinden faydalanılmıştır. Buḥârî'nin kendinden evvel mevcut literatürün bâblarına tabi oluşu meselesi şârihler arasında zaman zaman bir münakaşa mevzuu olmuşsa da kanaatımızca kitabın ikinci derecede mühim diğer bazı müşkillerinin izahı bakımından kabûlü kaçınılmaz bir vakıadır.

Rivayetler zincirini bertaraf edip hadis ve haberleri «*qâla*», *zakara*» (= «dedi, zikretti») gibi tabirlerle kitabına geniş ölçüde almış olan Buḥârî, kanaatımıza göre, rivayetler zincirini Peygamber'e kadar yükselten müsned bir hadis kitabı meydana getirmek şeklindeki prensibe sadık kalmamış, ciddî bir şekil-

de, isnâdın otoritesini sarsan ilk kimse olmuştur. Devrinde, sayısı çoğalmış bulunan hadis külliyyatının bir nevi hulâsasını yapmağa teşebbüs eden Buḥârî'nin, ilk asırlarda, bir zaruret neticesi olarak ortaya çıkan isnâdın ehemmiyetini ikinci dereceye indirmiş bulunmasını, hadis edebiyatında açılmış yeni bir çığır diye değerlendirmek lâzımdır. Bu hususiyeti gözönünde bulundurulunca, isnâdın ilk defa Buḥârî tarafından bir ilim haline getirildiği şeklinde, asrımızda mevcut bir kanaatın, *Şaḥîḥ*'i dikkatlice mütalâa etmeden, verilmiş acele bir hükmün mahsûlü olduğu kabul edilebilir.

Buḥârî'nin kaynakları hakkında umumî ve zarurî bir fikir elde edildikten sonra, *Şaḥîḥ*'in ihtiva ettiği filolojik malzemenin tetkikine geçilmiş, kitabın her yerinde bulunmakla beraber bu gibi malzemenin en kesif bir şekilde rastlandığı «*Kitâb at-tafsîr*» namıyla ayrılan kısım, neticeleri diğer fasıllara da şâmil olacak şekilde ele alınmıştır. Hususiyle Abû 'Ubayda ve Farrâ'dan Buḥârî'nin yaptığı iktibaslar bir araya toplanmış, bu malzemenin kaynaklarını, iktibas eden kitapla münasebetlerini mülâhaza etmeleri bakımından şârihlerin durumu gözden geçirilmiştir. Kaynaklara işaret hususunda diğer şârihlerle mukayese edilemeyecek bir mevkide bulunan İbn Hâcar'e, Buḥârî'nin kaynaklarının tetkiki işinde çok şey borçlu olduğumuzu ifade etmeden geçemeyeceğiz.

Kitabın muhtelif bâblarında gelişi güzel bir şekilde mevcut filolojik malzemenin hemen hemen hepsine İbn Hâcar tarafından işaret edildiği, bir çok yerlerde, bazı şârihler, bazan da İbn Hâcar tarafından kitabın mevzuu ile ilgili bulunmadığı belirtildiği halde, *Şaḥîḥ*'in islâmî edebiyatta te'min ettiği şöhretin bu keyfiyet ile uygunluk derecesi üzerinde durulmamıştır. Kanaatımızca Buḥârî kendisinden evvel mevcut hadis edebiyatını hülâsa işinde muayyen bir plâna bağlı kalmamış, malzeme bolluğuna kavuşmuş olmakla beraber, meşhur hadis musannıfları arasında, kitabı muayyen bir sistemden en çok mahrum kalan kimse olmuştur. Bu hususiyet, hadis ve haberlerden ibaret kısımlarda mevcut olmakla beraber, en bariz şekilde filolojik malzemenin tetkiki sırasında müşahede olunmaktadır. Bu mülâhaza ile, mezkûr malzeme *Şaḥîḥ*'in bâblarındaki yerleri gösterebilmek suretiyle III ve IV numaralı lâhika larda aynen verilmektedir.

Buḥârî'nin umumî ve daha sonra filolojik mahiyetteki kaynaklarının izahından sonra *Şaḥîḥ*'in müteakip nesillere intikal eden

rivayetlerinin tetkikine geçilmiştir. Buḥârî'nin kitabı, rivayetleri bakımından pek alâka çekici bir tetkike mazhar olmuşsa da, metninde mevcut bir çok müşkillerin bidayette iyi intihab olunmamış ve fakat muhtelif kolları arasındaki ihtilâfları pek dakik bir surette işlenmiş bulunan Firabrî rivayetine râci olduğuna hükmedebilmek için bir çok sebepler mevcuttur. Mükemmeliyetini şerhlerde mahfuz bulunan kısımlarından öğrendiğimiz Nasafî rivayetine bağlanan bir nüsha ele geçirmek hususunda bütün aramalarımız maalesef neticesiz kalmıştır. Ele geçirildiği takdirde, Buḥârî'nin hal-i hazır metninde mevcut müşkillerden bir kısmının, her halde, halledilebileceğini ümid ediyoruz.

Buḥârî'nin kaynaklarını araştırmayı gaye edinen bu tetkik, her halde, şâmil olduğu meselelere nihaî şeklini vermiş olmaktan ziyade, meseleleri vaz' ve hal şekillerini arayan bir deneme mahiyetinde kabul edilmelidir. Aynı mevzuda şimdiye kadar örnek ittihaz edebileceğimiz her hangi bir tetkikin bulunmaması ve doğrudan doğruya kaynakların tetkikinden çıkarılmış neticelere istinad edilmiş olması bakımından, vukuu muhtemel hataların orijinal hususiyetine atfedileceğini umuyoruz. Şurasına da işaret edelim ki, tetkikin hitamından tab'ına kadar geçen kısa zaman fasılası zarfında ele geçen yeni malzeme karşısında bazı ilâve ve değişiklikler yapılması zarureti ve tesbit ettiğimiz hal şekillerine yeni deliller bulmak imkânı hasıl olmuştur. Devamlı bir mesainin ve yapılacak tenkidlerin yeni bir edisyonu icab ettireceğine kani bulunuyoruz.

Son söz olarak, bu tetkiki hazırlamam esnasında, hassaten Buḥârî'nin filolojik kaynaklarının tesbiti işinde, kıymetli vaktini esirgemedi, bana yardım eden arkadaşım Bekir Kütükoğlu'na ve bu önsözü İngilizceye çevirmek lûtfunda bulunan arkadaşım Martin Dickson'a teşekkür etmeyi zevkli bir vazife sayarım.

15 Ekim 1956

Fuad SEZGİN

Çalışmaları

1961 yılında Almanya'ya giden Fuat Sezgin, 1965 yılında Frankfurt Üniversitesi'nde "Câbir ibn Hayyân" konusunda ikinci doktora tezini tamamlamış bir yıl sonra da profesör unvanı almıştır.

Henüz İstanbul'da iken başladığı şarkiyat araştırmaları için kaynak eser haline gelmiş ve hala aşılamamış olan 13 ciltlik eseri *Geschichte des Arabischen Schrifttums*'un çalışmalarına Almanya'da da devam ederek 2000 yılında yayınlamıştır. Eserinde İslam'ın ilk döneminde ele alınmış din, tarih, edebiyat, fıkıh, kelam, tasavvuf ve şiir, tıp, farmakoloji, zooloji, veterinerlik, simya, kimya, botanik, ziraat, matematik, astronomi, astroloji, meteoroloji, İslam felsefe tarihi, coğrafya ve haritacılığa kadar bütün ana ve yan bilim dallarını tetkik etmiştir.

Prof. Sezgin, bu eseriyle 1978 yılında **Suudi Arabistan Kral Faysal Vakfı'nın İslami Bilimler Ödülünü** ilk alan kişidir. Bu ve başka desteklerle Sezgin, 1982 yılında J.W.Goethe Üniversitesi'ne bağlı **Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü'nü** kurmuştur.

800'ü aşkın araç gereç ve nesneyi yazılı kaynakları temel alarak imal ettirmek suretiyle modellemiş, 1983'de Frankfurt'ta enstitüye bağlı olarak bunları sergilemek üzere direktörlüğünü üstlendiği **İslam Bilim Tarihi Müzesini** açmıştır. Bu model ve yapıları tanıtıcı mahiyette kaleme aldığı beş ciltten oluşan **Wissenschaft und Technik im Islam "İslam'da Bilim ve Teknik"** adlı katalog eser Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde yayımlanmıştır.

Aynı binada hayatı boyunca dünyanın her yerinden büyük bir özenle, zorluk ve sıkıntılara katlanarak derlediği binlerce ciltlik kitabın yer aldığı Bilimler Tarihi Kütüphanesini de bir ihtisas kütüphanesi olarak bilim dünyasına kazandırmıştır.

 Modern bilimin temeli İslam bilimleridir.

Ödülleri

Uluslararası birçok akademide üye olan Prof. Dr. Fuat Sezgin, aralarında Kahire Arap Dili Akademisi, Şam Arap Dili Akademisi, Fas Rabat Kraliyet Akademisi, Bağdat Arap Dili Akademisi, Türkiye Bilimler Akademisi şeref üyeliği de olmak üzere yaşamı boyunca çok sayıda ödül ve nişana layık görülmüştür. Bunların yanı sıra Sezgin'e Erzurum Atatürk Üniversitesi, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Kayseri Erciyes Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi tarafından fahri doktora unvanı verilmiştir. Kendisi ayrıca Frankfurt am Main Goethe Plaket, Almanya Birinci Derece Federal Hizmet Madalyası, Almanya Üstün Hizmet Madalyası, İran İslami Bilimler Kitap Ödülü, Hessen Kültür Ödülü ve Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibidir.

Prof. Dr. Fuat Sezgin'in öncülüğünde 2008 tarihinde kurulan, Arap-İslam Bilimleri Enstitüsü için hazırladığı bilimsel araç ve gereçlerin benzerlerinin sergilendiği İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, üstün nitelikli eser ve ortaya konan özgün çalışmalarından dolayı Kültür ve Turizm Bakanlığı 2016 Özel Ödülü'ne layık görülmüştür.

Süryanice, İbranice, Latince, Arapça ve Almanca da dâhil 27 dil bilen ve kendisine ait kütüphanesinde 40.000 civarında kitap bulunduran; hedef, ufuk, gayret ve istikrar sahibi bu büyük bilim insanını 30 Haziran 2018 tarihinde yitirdik.

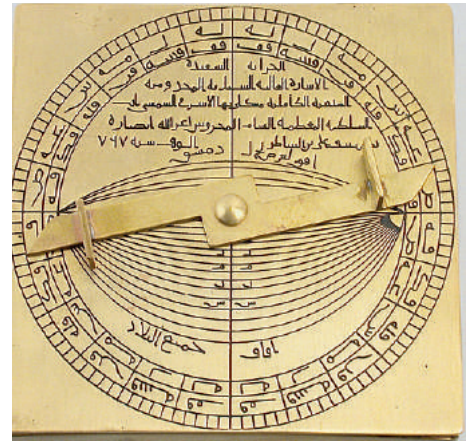
FUAT SEZGIN'IN ANISI YAŞATILYOR
Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle 2019 yılı 'Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı' olarak ilan edildi. Ünlü akademisyen, yıl boyu düzenlenecek ulusal ve uluslararası etkinliklerle anılacak.

İslam Bilim Tarihinde Bir Duayen

Prof. Dr. Fuat Sezgin

Yitik Mirasın Kaşifi

TİYATRO

KİTAP
TAHLİLLERİ

İSTANBUL
GEZİSİ

YAZ
ve
KIŞ
KAMPLARI

32
HAFTA

23
OKUL

1528
ÖĞRENCİ

101
ÖĞRETMEN

/PendikMem

/PendikMem

/PendikMem

<http://pendik.meb.gov.tr>

4000 12. Sınıf Öğrencisi

59 Ortaöğretim Kurumu

36 Devlet/Vakıf Üniversitesi

9 Kariyer Semineri

[/PendikMem](#)

[/PendikMem](#)

[/PendikMem](#)

<http://pendik.meb.gov.tr>

Pendik Belediye Başkanı **Dr.Kenan Şahin** ile

Hayata, Eğitime ve Şehre Dair

Selahattin ÖZKÖK-Cumali SEVER

Sayın Başkanım “Eğitimde Pendik Modeli” ile başlayalım derseniz. “Eğitimde Pendik Modeli” ne anlama geliyor?

“Eğitimde Pendik Modeli” şu: Burada kurumlar olarak herkes eğitimi ajandasının birinci sırasına yerleştirdi. Mesele, Milli Eğitim’in birinci işi de, sadece Milli Eğitime bırakıp zaten Milli Eğitim uğraşüyor mantığıyla bakmadık.. Bizim farkımız bu. Biz dedik ki eğitim, Milli Eğitimin birinci işi olduğu gibi hepimizin

birinci işi. Emniyetin bir numaralı gündeminde okul civarında güvenliğin sağlanması, gençlerimizin bu konudaki bu hassasiyeti. Kaymakamlık bütün kurumlarıyla eğitimdeki başarıyı arttırmaya yönelik, eğitimle ilgili sorunları azaltmaya yönelik çalışıyor. Çünkü gerçekten eğitim, memleketin en önemli meselesi. Ve biz bunu lafla değil bizzat icraatla gösterdik. Bunu da rol çalarak da, kaçarak da yapmadık; ne kimseden rol çaldık ne de üzerimize düşecek görevden kaçtık.

Biz bu konuda bir masanın etrafında kurumlar olarak düzenli şekilde bir araya geldik. Üstüne üstlük

işin içine STK'ları, gönüllüleri de kattık. Şehirde eğitimle ilgili böyle bir gayret olunca da ülkenin bütün merkezî yönetiminin, yerel yönetimlerin bu konudaki desteklerini çok net aldık. Ne yaptık? Biz okul yatırımı konusunda İl Genel Meclisi döneminde de, İl Özel İdare döneminde de, YİKOB (Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı) döneminde de en çok yatırımı alan ilçeyiz. Bütün rakamlar ortada. İstanbul Büyükşehir Belediyesi okullara spor salonu yapıyor. Bunun içinden de aslan payını alan ilçe biziz. Bu birlikteliğimiz dıştan desteği de çok artırdı. Bakanlığın en çok proje okulu olan ilçesiyiz. Çünkü meslek liselerinin de dahil olduğu proje okulları vb. kattığımız zaman o konuda rakipsiziz. Merkezi Bakanlığın da Pendik'e bakışı değişti. Bu, birlikteliğin oluşturduğu sinerji ve sorun çözme kabiliyeti. Aslında bu birliktelik, Pendik'te eğitim ile ilgili sorunların kolayca çözülmesini sağladı. Biz eğitimde yerel yönetimlerin çözebileceği her sorunu çözdük.

Hiçbir problemimiz yok. Çözemediğimiz şey merkezin çözmesi gerekenlerdir. "Eğitimde Pendik Modeli"nde meseleye sadece bir zarf olarak bakmadık; detaylarına baktık. Eğitim meselesi arsa, bina, yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve bütün bunları çevreleyen diğer faktörlerden oluşur dedik. Her bir parçasını da ayrı ele aldık. Bu her bir parçasıyla ilişkili olarak da ihtisaslaşmış bir ekibin çalışmalarını destekledik. Böyle olunca da burada yapıyla ilgili 10 yılda yaptıklarımızı Türkiye'de bir daha kimsenin yapabileceğini zannetmiyorum. İyi bir fırsatı değerlendirmiş olduk. Yatırım konusunda -tabiri caizse- zirvedeyiz. Yöneticilik eğitimleri konusunda Türkiye'de başka bir model yok. Yöneticinin eğitimini destekleyen, elini güçlendiren bu kadar finansman desteğimiz de gerçekten çok başarılı olmuştur. Geçmişten beri biz okullarımıza finansman desteğinde bulunuyorduk. Bu sefer sistemli bir destek var. Ve bu, müdürün elini çok kuvvetlendirdi. Milli Eğitimin bütçesi içinde okulun bütün masraflarını devlet karşılıyor. Öğretmenlerin maaşlarını devlet karşılıyor. Ama müdür ufak tefek giderlerde tıkanıyordu. Denizleri geçiyor, derede boğuluyordu. Şimdi biz o küçük bütçeyle müdürün derelerde boğulmasını engelledik. İşine gücüne bakmasını sağladık. Müdürün kimseye eyvallahı kalmadı. Aslında müdürü destekleyen en önemli şeylerden biri bu finansal, ekonomik

Hiçbir problemimiz yok. Çözemediğimiz şey merkezin çözmesi gerekenlerdir. "Eğitimde Pendik Modeli"nde meseleye sadece bir zarf olarak bakmadık; detaylarına baktık. Eğitim meselesi arsa, bina, yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve bütün bunları çevreleyen diğer faktörlerden oluşur dedik.

İstanbul, dünyanın merkezi. Bütün metropoller gibi büyük sorunları olan bir merkez. Biz bu büyük sorunları olan şehrin en az sorunlu ilçesiyiz. Biz ulaşım, gürültü, kalabalık, karmaşa açısından kenarda olmanın avantajını yaşıyoruz. Birçok ilçede kent arazisinin darlığı nedeniyle bu sorunları çözmek zorlaşır. Biz bu anlamda yine şanslıyız.

destek konusu. Öğretmenimizin eğitimiyle, sosyalleşmesiyle ilgili bütün programları Milli Eğitim Müdürlüğümüz hazırladı, biz finanse ettik. Biz de belediye olarak öğretmenlere yönelik program yapıyoruz demedik. İşte rol çalmaktan kastım buydu. Biz okul müdürlerine yönelik bir eğitim programı yapabiliydik. Ne münasebet, bu Milli Eğitim'in rolü. Ama kaçmadık. Yapmadık, masraflara karışmam demedik. Yap, her türlü masraf bizden dedik. Sonra okullarda OAB'lerin desteklenmesi onları güçlendirdi. OAB'lerin akademik açıdan kendini yenilemesi, eğitim STK'sı kültürünün gelişmesi konusunda da çok ciddi eğitim programları yaptık. Milli Eğitimin gençlere yönelik yaptığı sanatsal, kültürel, sportif organizasyonların doğal sponsoru ve destekçisi olunca ve bunlarla ilişkili bütün imkanları seferber edince birçok başlığın altında da önemli şekilde mesafe almış olduk. Bu sonuçlara da yansıyor. Biz aslında Pendik'te bu yaptıklarımızın sonuçlarını belki de 10 yıl sonra çok daha net görebileceğiz. Eğer eğitim çalışmaları bu ivmeyle devam ederse bundan sonra Pendik bir eğitim, bir teknoloji, bir spor kenti olarak Türkiye'nin gündeminde çok daha fazla yer alacaktır.

İki kıtalı ve iki denizli dünyanın incisi bir şehir ve aynı şekilde yeşille mavinin uyumunun en fazla olduğu İstanbul'un kesişme noktası Pendik'te yaşıyoruz. Bu bağlamda İstanbul ve Pendik size neler çağırıştırıyor?

İstanbul, dünyanın merkezi. Bütün metropoller gibi büyük sorunları olan bir merkez. Biz bu büyük sorunları olan şehrin en az sorunlu ilçesiyiz. Biz ulaşım, gürültü, kalabalık, karmaşa açısından kenarda olmanın avantajını yaşıyoruz. Birçok ilçede kent arazisinin darlığı nedeniyle

bu sorunları çözmek zorlaşır. Biz bu anlamda yine şanslıyız. Hem arazimiz geniş, hem yoğunluğumuz merkezlere göre daha avantajlı. Onun için biz İstanbul'un nimetlerinden yararlanmak konusunda fırsatları olan, ama yükünü çekme konusunda da kolaylığı olan bir noktadayız. Bu açıdan biraz daha avantajlı bir yerde yaşıyoruz. Pendik gelişme potansiyeli çok yüksek olan bir ilçe. Elbette sorunları var. Karmaşık, zor sorunları var. Bu sorunları önemli ölçüde çözmeye konusunda ciddi, başarılı, çok iyi bir ekibimiz var. Türkiye'nin en iyi belediyecilik ekibiyle çalışıyoruz. Finansal olarak çok güçlü bir belediyeyiz. Böyle olunca sorun çözmeye kabiliyetimizin çok yüksek olduğu, teknolojiyi çok iyi kullanan bir belediyeyiz. Sorunları vaktinden önce görme imkanımız oluyor. Böyle olunca da biz Pendik olarak bu meselelerle ilgili çok hızlı mesafeler aldık. Yaptığımız işlerde kısa vadeli işleri öne aldık. Orta vadeli işleri ciddiye aldık. Ama uzun vadeli işlerimizi hiçbir zaman ihmal etmedik. Sadece günü kurtaran değil, geleceğe yönelik olarak da çok ciddi işler yaptığımız için, aslında bugün yaptığımız çalışmaların Pendik'i getireceği noktayı önümüzdeki süreçte çok daha net bir şekilde görme imkanımız olacaktır.

Yol medeniyettir, malumunuz. Hava, demir, deniz, karayolu ve raylı sistemler. Bütün yollar Pendik'e mi çıkıyor?

Bütün yollar Pendik'e çıkıyor. İşin aslı bu. Pendik, İstanbul'un doğusundaki bütün yolların çıktığı nokta. Bu durum Pendik'in gelişmesinde sinerjik etki yapıyor. İnsanlar ulaşımın güçlü olduğu yerlerde, "hareket berekettir" düşüncesiyle doğal olarak yatırım yapıyorlar. İkisi birbirini çekiyor. Her biri sinerjik etki gösteriyor. Bu

sinerjik etki, Pendik'i cazip bir noktaya getiriyor. Cazip noktalar da gelişme potansiyeli taşıyorlar. Bu nedenle Pendik mevcutta çok gelişiyor, çok ciddi talep var. Önümüzdeki süreçte de değişerek gelişmeye devam edecektir. Kent dediğimiz şey, önce yoldur. Yeşil, çevre onlar köyde zaten var. Yollar, ulaşım, erişilebilirlik şehrin özellikleri. Şehre gelince, biz orada yeni bir hayat inşa ediyoruz. Ama kırsaldan farklı. Ama bizim kırdan da kopmadan insanoğlunun ihtiyaç duyduklarını yok saymadan, onları da koruyarak bu işi sürdürmemiz lazım.

Şehrin imarı ile neslin ihyası dengesini nasıl kurdunuz?

İyi dediğiniz şey sadece bir fiziksel yapıdan ibaret değil. Şehir aslında bizim kültürümüzde; medeniyet, medeni, Medine'den geliyor. Şehri şehir yapan şey insan kalabalığıdır. İnsan yoğunluğu yoksa da, belki şehrin bu karmaşık fiziksel yapısı gibi köyün de kırsal fiziksel bir yapısı, doğası var aslında. Ama insan yok. İnsanlar bir arada yaşayarak, daha nitelikli bir topluma dönüştürüyorlar. Şimdi toplumun tekâmülü de önemli. Toplumun kâmil bir topluma, insanların

kâmil insanlara dönüşmesi esas. Bu, şehirde mümkün. Kır hayatının bunu sağlama imkanı yoktur. İnsanı, kâmil insan yapan şey, işin temelinde bilgidir. Bu da şehirde var. Yani şehrin sunduğu en önemli şey kültür, irfan, bilgi. Şimdi burada bizim yapmamız gereken ne? Şehirde, bütün dünyada her şehirde her türlü bilgi vardır. Ama insanların bu bilgiye, irfan insanların da insanlara ulaşması lazım. Aslında yaptığımız bu. Bizim yaptığımız irfan sahipleriyle irfan yolcularını buluşturmak. Bunun için belediyelere düşen şey, bununla ilişkili fırsatlar yaratmak. İrfanın şurası çok net: Belki nitelikli olarak daha fazla, ama mikro ölçekte yürüyen bir irfan hareketi var. Bir de mikro ölçekte belki kalite açısından onun kadar nitelikli değil, ama toplumu daha çok ilgilendiren, yaygın olan bir şey var. Bu yaygın olan, tabii eğitim. Millî eğitim, halk eğitimi gibi kamunun sunduğu eğitim imkanları. Kamunun sunduğu eğitim imkanlarında biz maksimum krediyi arttıracak destekleri zaten bu bilinçle destekledik. Yani ya niye bu kadar eğitim meselesini gündemin birinci meselesi yapıyorsunuz diye soruyorlar. Toplumun

ihyası yani şehir olabilmenin birinci şartı bilgiyle, kültürle buluşmaktan geçiyor. Nitelikli bilgi ve kültür ile buluşmak için bütün imkanları seferber etmeye hazır büyük bir organizasyonu var devletin. Kaliteyi arttıralım, nesil burada iyi yetişsin. Burada insanları iyi yetiştirecek imkânları arttıralım. İrfan adamlarının da şehir ve kültür ile buluşmasını sağlamak için çok ciddi programlar yaptık. Türkiye’de birçok yer Pendik Belediyesi’ni örnek aldı. Çok önemli kültür, sanat, irfan adamlarının, yazarların, sanatçıların toplumla ve insanlarla buluştuğu ve bunun da belli bir ritimde, belli bir düzeyde olduğu... Ama belli bir düzende. Haftada bir, ayda bir, üç ayda bir gelen fikir, kültür adamlarımız var. Bunlar toplumun ihyası ve neslin inşası açısından çok önemli iş görüyorlar. Bizde eğitim sadece okul başlıklı değil, çok önemli sohbet geleneğimiz de var. Toplumun içinde belki okumayan bir bölüm var. İrfanı çok yüksek, basireti çok yüksek bir bölüm. Bunları diğer toplumlardan ayıran en büyük avantaj sohbet geleneğidir. Tabii sohbet geleneğinde camilerimiz çok önemli bir yer tutuyor. Bu anlamda diyanet teşkilatının bu faaliyetlerini de çok destekledik. Bu anlamdaki faaliyetlerin her türlü ihtiyaçlarına da pozitif katkı sağlayarak toplumun bu anlamda, o damardan da beslenebilmesi konusunda ciddi gayretlerimiz oldu.

Halkla iç içe olmanız da güzel. Cuma buluşmaları var, ben başka bir yerde görmedim. Bu size neler kattı; mesela halkla iç içe olmak, halkın direkt size soru sorabilmesi?

Aslında biz gerçekten belediyeciliği nitelikli yapmaya gayret ettik. Bu konuda da işini yapan, samimi bir kadro olunca vatandaşın önüne çıkmak kolay. Şimdi vatandaşın önüne çıkmak bu süreci başlatır.

Biraz riskli aslında değil mi?

Ya, evet riskli gibi gözüküyor. Kamu kurumları yöneticilerimiz dediler ki biz vatandaşın önüne çıkacağız ama kolay mı? Kolay. Şimdi biz -Allah’a hamdolsun- vatandaşın önüne çıktığımız zaman, şunu yapabiliyoruz, şunu da şu gerekçeyle yapamıyoruz deyince, halden anlıyorlar. Eğer istismar ediyorsanız, onun verdiği emaneti kötüye kullanıyorsanız, vatandaş bunun hesabını soruyor. Sizin eğer böyle bir yönünüz yoksa, önüne çıktığımız zaman kardeşim şu şu nedenle olur, bu da bu nedenle olmaz diyorsunuz; eyvallah diyor. Vatandaş sizin özgüveninizin farkında. Tabii burası 700 bin nüfuslu bir yer. Sadece toplantılarda elde ettiğimiz veri, tek başına yeterli değil. Bizim şu anda telefonlardan,

Toplumun ihyası yani şehir olabilmenin birinci şartı bilgiyle, kültürle buluşmaktan geçiyor. Nitelikli bilgi ve kültür ile buluşmak için bütün imkanları seferber etmeye hazır büyük bir organizasyonu var devletin. Kaliteyi arttıralım, nesil burada iyi yetişsin. Burada insanları iyi yetiştirecek imkânları arttıralım. İrfan adamlarının da şehir ve kültür ile buluşmasını sağlamak için çok ciddi programlar yaptık.

sosyal medyadan, tüm iletişim kanallarından gelen, vatandaşın taleplerini analiz eden bir yazılımımız, sistemimiz, dijital çağrı merkezimiz var. Bu sebeple aslında şehrin taleplerinin ne olduğunu çok ciddi manada biliyoruz. Ama bütün bunların, her şeyin bir kontrol mekanizması var. Bunun için sürecin içindeyiz. Tabii biz toplumun her kesimiyle doğrudan irtibat sağlayan programlar gerçekleştirdik. Bu anlamda 10 yıldır devam eden, bence en önemli programımız her pazartesi günü bir okulda bayrak törenine katılıyor olmamız, gençlerle buluşmamız.

Evet, ona da değinelim hemen, özellikle şunu söyleyelim her hafta başı bir okula giderek "Pendik Okuyor Projesi" kapsamında gençlerle, öğrencilerle buluşuyorsunuz. Sosyal medya kıskacındaki günümüz gençliğine gelecekle ilgili önerileriniz neler olacak?

Toplumun her kesimiyle buluşmak için çeşitli programlarımız var. Bunların en önemlisi okullarda gençlerle buluşmak. Bu konuda yola çıkarken birinci hedefimiz şuydu; gençler popüler olanı tanıyor ve

bunun peşinden gidiyor. Sporcular, sanatçılar daha avantajlı. Halbuki belediye başkanı da popüler bir kişi ama tanınmıyor. Tanışınlar, bilsinler ve gençlerin ufukta böyle bir hevesleri de olsun. Yola çıkışımızın birinci sebebi buydu. Sonra gördük ki, aslında bu süreç aynı zamanda gençlerle olan bu iletişim sürecimiz onların taleplerini daha doğru okumamızı sağladı. Ya gençler ne istiyor? Birinci elden gençler bizim ona bakışımızı, vizyonumuzu tanımış oldular. Aa belediye başkanı diye bir doktor, bir eğitilmiş kişi karşımızda. Bunun ne anlama geldiğini anladılar. Bu iletişimi çok güçlendirir. Sadece onu yapmadık. Öğretmenler odasında öğretmenlerimizle de oturduk konuştuk. Onları birinci elden dinledik. Aslında eğitime doğrudan bu kadar çok katkı sağlıyoruz. Niye, bizzat yerinde dinledik? Bizzat sürecin parçası olmayı yeğledik. Şimdi bu sosyal medya, bir vakıa. Teknoloji keyifli, eğlenceli; bağımlılık da yapıyor. Bağımlılık yapсын diye de ciddi gayretler var. Kimse müşterisini kaçırmak istemiyor. Yani bana dokunduğın anda bana bağlı kal istiyor. Bunun içinde ciddi gayretler ortaya koyuyor. Şimdi bunu bir tehdit olarak algılasak başka, bunu bir fırsat olarak görürsek başka. Bizim sosyal medyayı toplumun dönüşümü noktasında bir fırsata çevirmemiz lazım. Sosyal medya üzerinde gençleri, sadece sosyal medya kullanıcıları değil, üreticilerine, ona katkı sağlayıcılarına da dönüştürmek lazım. Sosyal medyada gençlerimiz güzel gruplar kurmuşlar, ben onların gruplarını takip ediyorum. Bunları da desteklemek lazım. Dünyanın meselelerine, toplumun meselelerine yönelik gayret gösteren sosyal medya grupları var. Aslında bugün Facebook'tur, Instagram'dır, Twitter'dır, You Tube'dur çok ciddi kararlarla bu mecralarda tüketen değil, sosyal medyada üreten nesle dönüştürmek lazım. Burada bunu yaparsak başarıya ulaşırız. Sosyal medyaya dokunmamayı başaramayız. Bu engellenemez, doğru kullanmak lazım. Ben daha çok sosyal medyada üretken bir şeye dönüşecek eğitimlere ağırlık vermemiz gerektiğini, bunun bu noktada daha etkili olacağını düşünüyorum.

Hastalıkları tedavi etmek mi daha kolay yoksa şehri imar etmek mi? Ya da asıl yapılması gereken nesli ihya etmek mi?

Kesinlikle hastalıkları tedavi etmek kolay. Çünkü özellikle enfeksiyon hastalıklarında antibiyotiği veriyoruz, birkaç saat sonra hasta iyileşiyor. Hatta bazen ölümün sınırındaki insanlar geliyor, iyileşiyor, ertesi sabah gidip onlarla sohbet ediyoruz. Hekimliğin güzel tarafı bu. En kötü ihtimalle birkaç ay sonra

iyileştğini görüyoruz. Ancak bir nesil için yaptığımız şeylerin sonucunu 20 yıl sonra görüyorsunuz. Şehir için yaptığımız şeylerin sonucunu 10 yıl, 15 yıl, 20 yıl sonra tam anlamıyla görüyorsunuz. Bazı şeyleri artık kolay görüyorsunuz. İşte bu yolu yapıyorsunuz, 2 sene sürüyor, ulaşımı rahatlıyor. Ama 6 ay sonra bakıyorsunuz, bu da artık sorunu çözmedi. Çünkü şehirde yaptığımız her şey 6 ay sonra eskir. Yeni bir talebi oluşturur. Siz ulaşımı kolaylaştırırsınız, kolaylaştıktan sonra talep artar, orayı da kilitler. Yani siz efendim; insanlara ulaşım alternatifi sağladınız. Bu sefer kişisel hareket 3'ten 5'e çıkar, yine yetmez. 5'i çözersiniz 7'ye çıkar, yine yetmez. İnsanlar daha mobil olurlar, kolaylaştıkları zaman daha çok kullanırlar. Onun için şehircilikte sürekli reformcu olmak zorundasınız. Başarılı belediye başkanları sürekli reform yapanlardır. İki günü eşit olmayanlardır. Her yıl yaptıklarını yeniden gözden geçirip, sonra onu yenileyebilirler. Pendik Belediyesi'nin başarısı buradan geliyor. Biz o yıl içerisinde yaptığımız işleri, eğitimle ilgili yaptıklarımızı her yıl değiştirdik, sistemi değiştirdik, yöntemi değiştirdik. Bizim geçen yıl, o yılın ihtiyaçlarını karşıladı. İhtiyaçlar değişti, talepler değişti, gündem değişti. Zaten eğitim sisteminde de, sistem çok değiştiği için doğal olarak biz de otomatik olarak değiştirmek durumunda kaldık. Onun için şehircilik çok dinamik bir şey. Daha da zor kısmı belediyecilikte sadece teknik anlamda işler yapılması yetmez. Vatandaş sosyal anlamda da ekibine değil, sürekli başkana dokunmak ister. Ama şehir büyüdükçe, bu imkânsız hale geliyor. Yani sonuçta 20 bin kişilik yerin de bir tane başkanı var, 700 bin kişilik bir yerin de. Bunun çok zorluğunu yaşadık. Doğal olarak sosyal hayatımızı, özel hayatımızı sifıra indirgememize rağmen, sürekli birçok programda, haftanın her günü sosyal etkinliklerde, sosyal faaliyetlerde olmamıza rağmen, bu 700 binlik bir şehri doyurmadı. Vatandaş doğal olarak siyasetçiyle, belediye başkanıyla daha çok bir arada olma

konusunda açıklık ve istek içerisinde. Tabii bu, teknik olarak doldurulması mümkün olmayan bir şeydi. Bu bir handikap, bu avantajı ne iyi bir ekip, ne de mevzuat size veriyor. Kamu gücü kullanıyorsanız, dinamik bir gücünüz varsa, sorun çözme noktasında da arzulu, istekli ve gayretliyseniz çok fırsat var. Sorunlar kadar fırsatların olduğu bir sistem, belediyecilik.

Pendik Eğitim dergimizin bu sayısını Fuat Sezgin Hoca'ya ayırdık. Sizler de eğitimin, bilimin ve sanatın gelişmesi için her türlü desteği veriyorsunuz. Bunu biliyor ve yakından takip ediyoruz. 2019 Fuat Sezgin Yılı bağlamında neler söylemek istersiniz?

Evet, şimdi dünyayı değiştiren şey bilimsel düşünce. Bilimsel düşüncenin esası, var olanın içine sığmamak, bu yetmez, bunun başka bir yolu olmalı, başka bir şekilde çözülmeli demek. Bir arayış içinde olmak. Bilimsel bakış bu. Bilimsel bakışa herkes sahip olabilir mi, evet olabilir. Ama şunun çok farkındayız ki analitik düşünebilen insanlar, kapasitesi yüksek olanlar, yani IQ'su yüksek olanlar bu konuda çok daha başarılı. Sorun çözme açısından olayı da daha çok kavriyorlar. Bunların özellikle ilgi duyduğu alanlara doğru şekilde yönlendirilmesi, erken yaşta bu bakış açısına kavuşturulması gerekli. Bir de yetenekli olanların erkenden keşfedilmesi lazım. Hayat dediğimiz şeyi -Allah'a hamdolsun- tıp teknolojileri çok uzattı. Ortalama ömür, yüzyılın başında 50'ydü, 49'du hatta. Şimdi 80 yaşa geliyor. Ama 80 yaş bile, çok uzun bir süre değil. Hayatın başında en erken zamanda çocukların yeteneklerini keşfetmeli, bunlara bu alanda fırsat vermeliyiz. Teknoloji, dinamizm arttıkça yenilenme oranı artıyor. Artık saatler içerisinde teknoloji yenileniyor. Bunlar da, gençler daha avantajlı. Bilimsel bakışa sahip insanlar, tecrübeli insanlar önemli. Ama gençliğin dinamizmi, genç beyinler bu konuda daha fazla katkı veriyor. Onun için biz dünyayı dönüştüren süper güçlere, bugün ekonomik güç dediğimiz dünyayı sömüren güçlere baktığımız zaman,

özellikle dünyanın bütün zeki insanlarını topluyorlar. Bu konuda çok nitelikli üniversiteler, araştırma merkezleri kurmuşlar. Dünyanın en zekilerine bunu yaptırıyorlar. Ama bunu insanlığın yararına değil, insanlığın imhasına doğru bir mantıkla kullanıyorlar. Biz insanlığı yeniden ihya edecek bir mantıkla, yeniden bir güç dengesinde yer alabilmek açısından bunlarla her alanda rekabet etmeliyiz. Rekabet edeceğimiz alanların başından bilim, teknoloji geliyor. Bilim ve teknoloji, bugün dünyadaki ülke başarısı açısından en önemli kaldıraç. Allah'a hamdolsun, Türkiye'de bilimsel anlamda, teknolojik anlamda çok önemli reformlar yapılan ve bu anlamda önü açık bir alan. Yine başka bir handikap. Bilimsel çalışmalar tam bir mafya usulüyle yürür. Ne demek bu? İsteseniz de yapamazsınız, yapma derler, yaptırmazlar. Yapma, şu demek; kardeşim bu alana girdiğin zaman başına gelecekleri bilirsin. Türkiye'de son zamanlarda daha net gördük; bunu çok ciddi sayıda bilim adamı hayatıyla ödedi. ASELSAN'daki cinayetler, Isparta'daki uçak kazası? Yani bütün bunlar tevafuk mudur? Türkiye'nin uzay çalışmalarıyla ilgili en önemli akademisyeni, profesörü yakın zamanda Ankara'daki tren kazasında hayatını kaybetti. Hiç öyle tesadüfî şeyler değil bunlar. Bu tür bilim insanları dünyayı değiştiren insanlardır. Küresel, ekonomik güçler kendi kontrolleri dışında hiç kimseye müsaade etmezler. Allah'a hamd olsun, bugün Türkiye'deki siyasal akım, millî duruşu güçlü tutarak, dünyaya da meydan okuyarak çok önemli bilimsel gelişmelerde bilim adamlarımızın önüne -tabir caizse- fırsatlar serdi. Başka ülkelerde bu fırsatlar yok. Bugün Türkiye bilimsel bakış, bilimsel akıl ve teknoloji konusunda fırsatların ülkelerinden biri. Dediğim gibi beyinlerimiz var. Bu konuda teknolojik alt yapıımız geliyor ama daha önemlisi bu teknolojiyi hayata geçirecek, ürüne dönüştürecek koruyucu bir devlet mekanizmamız var. Bu, çok önemli. Bu anlamda gençlerimiz bu sürece mutlaka dahil edilmeli. Fırsatlar vermeli ve onların üretken, keşfeden yanlarını güçlendirmeliyiz. Bilim merkezlerimizde yapmaya çalıştığımız bu. Bilime merakı artırmamız lazım. Ama şöyle bir nokta da değil; toplumdaki herkes bilim adamı olsun, hayır. Toplumda belli bir grup insan bilim adamı olabilir. Asıl toplumun maksimum kesiminin kültüre odaklanması lazım. Kültür ne? Bizi biz yapan değerler. Bizi biz yapan değerleri, toplumdaki herkesin hem aklen hem de ruhen içselleştirmesi, yerleştirmesi lazım. Ferasetli bir toplum bu, yani kâmil insansın dediğimiz şey bu.

“

Pendik Eğitim dergimizin bu sayısını Fuat Sezgin Hoca'ya ayırdık. Sizler de eğitimin, bilimin ve sanatın gelişmesi için her türlü desteği veriyorsunuz. Bunu biliyor ve yakından takip ediyoruz. 2019 Fuat Sezgin Yılı bağlamında neler söylemek isterseniz?

Evet, şimdi dünyayı değiştiren şey bilimsel düşünce. Bilimsel düşüncenin esası, var olanın içine sığmamak, bu yetmez, bunun başka bir yolu olmalı, başka bir şekilde çözülmeli demek. Bir arayış içinde olmak. Bilimsel bakış bu. Bilimsel bakışa herkes sahip olabilir mi, evet olabilir. Ama şunun çok farkındayız ki analitik düşünebilen insanlar, kapasitesi yüksek olanlar, yani IQ'su yüksek olanlar bu konuda çok daha başarılı. Sorun çözme açısından olayı da daha çok kavriyorlar. Bunların özellikle ilgi duyduğu alanlara doğru şekilde yönlendirilmesi, erken yaşta bu bakış açısına kavuşturulması gerekli. Bir de yetenekli olanların erkenden keşfedilmesi lazım. Hayat dediğimiz şeyi -Allah'a hamdolsun- tıp teknolojileri çok uzattı.

”

Tabii hem bizi biz yapan değerleri hem de dünyayı yüksek kılan değerleri de bilmemiz lazım ki, tedbirini alalım. Batı'nın değerlerini de, Doğu'nun değerlerini de bir irfan adamını yetiştirecek sürece herkesi dahil edebiliriz. Bilimsel düşünce başka bir şeydir. Bu, hepimizin yapabileceği bir şey değil. Ama irfan adamı olmak için, herkes kendi kapasitesince bir şeyler yapabilir. Sokakta sıradan bir insanın verdiği cevaba bakıyoruz, bu böyle sıradan bir cevap değil. Diploması yok ama halk okulundan, irfan okulundan mezun olmuş. İşte bizim o anlamda da, bu imkânları arttırmamız gerekiyor. Tabii bugünün popüler alanları var. Hz. Peygamber döneminde meselâ şiir çok önemliymiş. Şiir, bir mücadele aracı, hakla batıl mücadelesinin aracı çünkü. Burada kültür, spor çok önemli. Bizim bütün diyanet camiası gayret etti; buna rağmen insanlarda sevincini secdede ifade etme kültürünü geliştiremedi. Böyle bir gayret bile aklına gelmedi. Demba Ba diye bir adam çıktı. Golü attı, secdeye yattı ve sonuç ne oldu? Aaa, sevinirken secdeye gidilmiş, bu ortaya çıktı. Türkiye'de bizim kültürümüzde var olan bir şey, bugün aleniyet kazandı. Bunu diyanet bin yıl uğraşa yapamazdı. Bir maçta Demba Ba yaptı. Sporun gücü bu işte. Bugün İngiltere'de üst ligde oynayan Mısırlı futbolcu

Muhammed Salah pek çok kişinin Müslüman olmasına vesile olacak kadar sevildi. Popülerin gücü bu olsa gerek. Demek ki, biz her alanda var olmalıyız. Bu nedenle spora çok fazla yatırım yaptık; çok iyi de sonuçlar alıyoruz. Önümüzdeki süreçte daha iyi sonuçlar almayı umuyoruz. Aynı zamanda sanat da çok önemli. İşte burada zayıf kaldık. Çünkü, sporda 3 sene, 5 sene yetiştiriyorsunuz; işte minikti, yıldızdı, gençti derken 10 sene sonra şampiyon oluyor. Sanat dediğimiz şeye gelince, bir usta bazen 30 yılda zor yetişiyor. Sanatkârların kıymeti öldükten sonra anlaşılır; tarih boyunca da öyle olmuştur. Bir usta hayatı boyunca öğrenir, öğrendiğini de öldüğünde anlarız; öğrenmiş diye. Onun için sanat alanı çok daha uzun emekler gerektiriyor. Biz geçmişte kökleri koparılmış, koparılmaya çalışılmış bir toplumumuz. -Tabir caizse- kopmuş siniri yerine dikerek, toplumu yeniden ihya etmek gibi bir süreci yaşıyoruz. Yeniden köklerimize bağlandık. Fuat Hoca bizim kültürel köklerimizden kopmadan bilimsel damarı keşfetti. Aslında bilimsel damar, bizim damarımızdır. Bugün batı bilimsel anlamda gelişti, ama bizim geçmişte ortaya koyduğumuz birikimin üstüne koyarak bunu geliştirdi. Bizi o birikimden kopararak, sanki her şey batıda varmış gibi gösterdiler. Tabii ki teknoloji insanlığın faydasına olduğu zaman anlamlıdır. Bugün batının finans teknolojileri, silah teknolojileri gibi pek çok alandaki teknolojileri insanlığı ifsat eden teknolojilerdir; çünkü ahlâkı yok. İlaç sanayiindeki pek çok şeyin ya da bugün ortada dolaşan pek çok hastalığın ilaç sektörünün laboratuvarında ürettiği insanlara saldırdığı şeyler olduğunu biliyoruz. Bunun biyolojik bir savaş yöntemi olduğu bir gerçektir. Bugün teknolojinin sunduğu yeni nesil genetik yapıları bozulmuş gıdaların insanlığı nasıl ifsat ettiğini

H. Peygamber döneminde meselâ şiir çok önemliymiş. Şiir, bir mücadele aracı, hakla batıl mücadelesinin aracı çünkü. Burada kültür, spor çok önemli.

Demba Ba diye bir adam çıktı. Golü attı, secdeye yattı ve sonuç ne oldu? Aaa, sevinirken secdeye gidilmiş, bu ortaya çıktı. Türkiye’de bizim kültürümüzde var olan bir şey, bugün aleniyet kazandı. Bunu diyanet bin yıl uğraşa yapamazdı.

görüyoruz. Bunlar aklın, teknolojinin getirdikleri; ama ahlâki olmayan teknolojinin getirdikleri. Fuat Sezgin’in savunduğu bizim geçmişteki teknolojik aklımız, bilimsel aklımız, kökleriyle buluşmuş ahlâklı teknoloji idi. Yoksa Amerikalının teknoloji aklı 1940’lı yıllarda atom bombasını icat etti. Yüzbinlerce, milyonlarca insanın ölümüne sebep oldu. Bunun olmamasının yolu imanla, ahlâkla buluşmuş bir teknolojik akıldır. Bu anlamda da Fuat Sezgin bu konuda çok gayreti, emeği, çabası olan biri idi. Bu değerleri hep beraber muhafaza etmemiz lazım.

Önceki sorularda “Eğitimde Pendik Modeli”ne değindiniz gerçi. Sizce eğitimde ideale nasıl ulaşılabilir?

Aslında ideal eğitimin içeriği konusu değişmiyor. Ben 1980’li yıllarda liseyi okudum. Bakın kızımın okuduğu fizik aynı fizik, matematik aynı matematik, edebiyat da değişmemiş. Divan edebiyatında hâlâ aynı isimler var. Peki değişen ne? Değişen, sınav sistemleri. Aslında sınav sisteminde de değişen bir şey yok. Analitik zekayı ölçen bir sınav sistemi var: IQ’su yüksek olanlar kazanıyor, düşük olanlar kazanamıyor. Sınav sistemi her türlü toplumsal baskıyı dikkate alıp (toplumsal baskının yönü medya baskısının yönüyle) sarsılmıştır. Aslında değiştirmeye gerek yok. Var olan sınav sistemi neyse, onunla devam edilmesi lazım. Eğitimde sonuç almaya bakıyoruz. Bu yıl yaptık, gelecek yıl sonuç sıfır diye bakmamalıyız. Eğitimde hemen sonuç alınmaz; eğitimde yaptıklarınızın sonuçlarına 20 yıl sonra bakacaksınız. Eğitim teknolojileriyle ilgili kendimizi daha çok yenilememiz, geliştirmemiz lazım. Sınıf yoğunluklarını daha azaltan, öğretmenlerimizin öğrencilere daha çok zaman ayırabildiği ve birebir ilişkilerini güçlendirmeye çalıştığı yöntemler üzerinde durmamız lazım. Öğrencinin okulda daha çok zaman geçireceği; buna karşılık, okulda geçireceği zamanın daha az yorucu olacağı perspektifler ortaya koymamız lazım. Bizim okul dediğimiz şey sadece

dersle öğrencinin gündemini alıyor, eğlenceli yönleri ortadan kaldırıyor ve okula gitmekten nefret eden bir anlayışı geliştiriyor. Çocuklar okulda daha uzun süre kalsın. 7 saat yetmiyorsa, 10 saat kalsınlar. Şimdi 7 saatin, 5 saatini mi ders yapıyoruz? 5 saati ders olsun, geriye kalan 5 saati etkinlikler, faaliyetler, sosyal ortamlarla dolu eğlenceli zamanlar olsun. Geçtiğimiz günlerde dünya gündemiyle ilgili önemli bir kitap okudum. Kitapta yazarın şöyle bir tespiti vardı: “Her türlü eleştiriye rağmen eğitim çok başarılıdır. Çocuklarımızı okula göndermekle, hiç olmazsa dünyanın kirli ve sıkıntılı ortamından uzak tutuyoruz.” Bu, eğitimle ilgili çok güzel bir tespit. Bu açıdan okul, gençlerimiz için en güvenli mekân. En güvenli mekân olan okulu, aynı zamanda en eğlenceli, en cazip mekâna dönüştürmeliyiz. Gençler erken uyanamadıkları için saat 7’de, 8’de gidilen okullar uygun değil. 9’da gitsin okula, çocuğu niye 7’de servise bindiriyoruz? Mutlaka tam gün eğitime geçmeliyiz. Biz belediye olarak okulların bina meselesine bu bilinçle eğildik. Çocuklar tam gün okula gitsinler. Okuldan saat 3’te niye çıkıyor, 7’de çıksın. Karanlıkta çıkıyor denebilir, ama neredeyse okula servissiz giden yok zaten. Yollarımız ışıltılı. Ama saat 7’de okuldan çıkılacak dediğim zaman, çocuklar şunu düşünüyor. Başkan, akşama kadar bizim canımıza okuyacak. Hayır, saat 2’den sonra çocuklarımız hiçbir şekilde ders yapmamalı, evde ödev de yapmamalıdır. Öğleden sonra sosyal, kültürel, sportif aktivitelerle vakit geçirmeliler. Ders tekrarlarını, ödevlerini de okul ortamı içerisinde yapmalılar. Eve geldiklerinde anne-babalarıyla birlikte zaman geçirerek sosyalleşmeliler. Şu anda evde yaşanan ne; oğlum/kızım ödevini yaptın mı? Şimdi böyle bir anne-baba diyalogu çocukla aile arasındaki sevgiyi, muhabbeti nasıl geliştirir? Düşünün, çocuk okula gidiyor ödev baskısı, ders baskısı; eve geliyor ödev baskısı. Bu, doğru değil. Çocuklar evde anneleriyle sarmaş dolaş olmalı, o

televizyon mu izliyor; birlikte izlemeliler. Sosyal medyada mı, birlikte orada olmalılar. Ev ziyaretine mi gidecek, birlikte gitmeliler. Günümüzde çocukların ödevi var diye kimse kimseye gidemiyor. Binaya o kadar yatırımı daha çok kullanalım diye yapıyoruz. Buna rağmen okulları o saatlerde boş tutuyoruz. 7 gün 24 saat kullanılmalı o mekânlar. Niye kullanılmıyor, nasıl kullanılacak? Anlattığım şekilde kullanılabilir, ama okulları eğlenceli hale getirmeliyiz.

Okullar sadece eğitim alanı değil, yaşam alanı da olmalı, diyorsunuz.

Evet, evet. Öğrencilerimiz için güvenli, korumalı ortamlar. Biz bu güvenli, korumalı ve rahat ortamlarda, çocuklarımızın eğlenerek daha fazla zaman geçirmesini sağlamalıyız. Eğitimde bu noktaya doğru gidiyoruz. Bakanlığımız da bu politikaya uygun hareket ediyor. Hep beraber söylüyoruz, birlikte söyleyeceğiz, birlikte konuşacağız. Zannediyorum çok daha iyi sonuçlar alacağız.

Kitaba değer verdiğinizi ve okumayı sevdiğinizi biliyoruz. Şu an hangi kitabı okuyorsunuz? Başucu kitabınız hangisi?

Tekrar tekrar okuduğum kitap, Kur'an-ı Kerim. Bunun mutlaka altının çizilmesi gerekiyor. Ben Kur'an-ı Kerim'i lafız olarak okumayı seviyorum. İnsana çok huzur veriyor. Her gün bir sayfa olsun okuyorum. Son birkaç yıldır da meal okuyorum. Meal okurken Kur'an ile birlikte okumayı seviyorum. Son zamanlarda güzel baskılar çıkıyor, bunu özellikle destekliyorum. Bir sayfa meal, bir sayfa lafız. Kur'an'ın manevi kısmı, insanın ruhuna hitap eden kısmı. Meali okuyorum, mealde onu yakalayamıyorum. Kur'an'ı bir ayet de okusam içim, ruhum rahatlıyor. Orada başka bir şey var. Onun meali okuyunca aklediyorum, basiretim artıyor. Meali ile okumadığınız zaman, ruhen rahatlıyorsunuz ama aklınız genişlemiyor. Akletme kavramının karşılığını mealsiz bulamıyorsunuz. Sadece meal okuduğunuz zaman, onunla da olmuyor. Farklı mealler okumak lazım. Bazı ayetlere takılınca, biraz geniş okuma yapmak lazım. Okumanın ilk başına mutlaka Kur'an'ı koymak zorundayız. Kur'an'sız olmaz, olmuyor. Ben bunu kendi hayatımdan söylüyorum. Başucu kitaplarım var mı? Benim bir kitabı ikinci kez okumaya hiç fırsatım olmadı. Çünkü her tarafımda okuduğum çok fazla kitabım var. Düzenli olarak takip ettiğim aylık en az 8-10 dergi var. Birkaç tane de haftalık

dergi takip ediyorum. Benim birikimimde bu dergiler çok önemli. Durum böyle olunca da zaten düzenli takip ettiğim kitap, dergi, sosyal medya, dijital videolar, belgeseller... Bunlar insanı çok ciddi bir biriktiriyor. Bilgiye meraklı olmak gerekiyor. Hayatta bilginin gücüne inanmak lazım. Bilgiye hevesli bir nesil oluşturmak lazım. Bilginin gücü okulda anlatılıp, hayatta da uygulanınca insanlar

bilgiye değer veriyorlar. En son okuduğum İbrahim Karagül'ün "*Tanklar Kabe'ye Dayanmadan*" kitabıydı. Güncel bir kitap. Okuduğum 3-4 kitap var elimde. Başlanmış, bitmemiş. Ben aynı anda birden çok kitap okumaya başlayanlardayım. Biri bitiyor, diğeri başlıyor. Çantamda kitabım var, arabada kitabım var, yatağımın başucunda kitabım var, odamda kitabım var; işte öyle devam eden kitaplarım var. Gençler açısından şu an herkese tavsiye edebileceğim Ali Emre'nin "*Selahaddin*" kitabı var. Bu, Selahaddin Eyyubi'nin hayatını çok güzel anlatan bir kitap. Son

zamanlarda okuduğum iyi romanlardan. Ahmet Turgut'un kitaplarını okuyorum. Akletmek ile ilgili son kitabına başladım. Ahmet Turgut'un kitapları gayet güzel. Şu anda elimde John Lucas'ın *Modern Çağın Sonu* adlı çok güzel bir kitabı var. Bir taraftan da onu okuyorum. Bu şekilde birden çok kitabı okumaya devam ediyorum. Alev Alatlı'nın bir kitabı var, *Bize Yöne Veren Metinler*; iki ya da üç cilt. Masanın

bir şey olsaydı onlar yapardı," diyorum. Çocuklara güzel örnek olmak istiyorlarsa anne baba mutlaka okumalı. Bu da bir kültür, bir eğitim. Vücudun alışması lazım. Uzun zaman spor yapmayan biri, hamlıyor. Uzun süre okumayan insan da, kitap okuyunca yoruluyor. Çünkü gözün, bedeninin, vücudun alışması da gerekir. Okumak öyle basit bir şey değil. Bir süreç gerekiyor tabii.

üstünde hep duruyor. Zaman zaman ondan pasajlar okuyorum. Sezai Karakoç'un kitapları set olarak var. Sezai Karakoç'u çok seviyorum. Sezai Karakoç'un kitapları, çok okuduğum kitaplardandır. Okunacak o kadar çok şey var ki, fırsat bulmak, okumak, ona zaman ayırmak lazım. Zaten az gözükyorsun, eve gelince de kitap okuyorsun diye evden çok eleştiri alıyordum. Sorunu çözdük, okuma hastası yapınca evdeki herkes okuyor, hanım okuyor, çocuklar okuyor. Geldiğimizde okullarda gençlere "anneniz babanız okumuyorsa, sakın okumayın çünkü iyi

Yaptığınız hizmetler içerisinde sizi en çok memnun eden hangisidir? Yapmak isteyip de gerçekleştirme fırsatı bulamadığınız bir projeniz var mıydı?

Yaptığımız hizmetler içinde bizi en çok memnun eden şeyler yetimlerle ilgili yaptıklarımız. Reklamını yapmadık ama çok iş yaptık elhamdülillah. Bugün İstanbul'da 81 tane bu çocuklarla ilgili ev var. Bizden başka hiçbir belediyenin bu kadar çok yetim evi yok; 11 tanesi Pendik'te. Özellikle reklamını yaptırmadık. Böyle işte mahrem ortamlarda

söylüyoruz. Şehrimizdeki yetim çocuklarla birlikte, gelir durumu düşük bütün çocuklara eğitim yardımı yapıyoruz. Özellikle desteklenmesi gereken yetim çocuklarımızın neye ihtiyacı varsa tümünü karşılıyoruz. Allah'a hamdolsun belediyemiz böyle olunca bereketli olduk biz. Şehrin bütçesi var. Biz darda olan Allah'ın kuluna hiçbir zaman sırtımızı dönmedik, Rabbim de bize sırtını dönmedi. Onun için Elhamdülillah bereketli bir şehirdeyiz. Bugüne kadar şehirde benden bir şey istendiği zaman, arkadaşlarıma doğru bir şeyse söyleyin, ben yanılıyor olabilirim; yanlış bir şey istendiği zaman kardeşim yok yazık günah bu memleketin parası deyin diye söylüyorum. Ama buna bütçemiz yok, paramız yok demedik. Allah'a hamdolsun 10 yıl boyunca Rabbimiz bize dedirtmedi. Vaktimiz yok dedik, bu yıl olmaz dedik; ama paramız yok hiç diyemedik, demedik.

Geleceğe dair planlarınız neler?

Geleceğe dair planlarımı beş yılda bir yapıyorum: İki dönem belediye başkanı olarak görev yapacağım, üçüncü dönem yapmayacağım diye gazetelere de resmi beyanat vermiştim. Olur ya yarın nefsimi yenik düşer, şaşarım diye. Şu ihtimali de hiç yok saymadık: Partimiz bize üçüncü bir dönem için görev verirse, bunun için de siyaseten de hazırlıklı olmalıydık. Zaman zaman insanlar diyorlar ki, sen üçüncü dönem görev yapmak istemiyorsun ama seçime de hazırlanıyorsun. Görev verilirse, ayazda kalmamak gerek. Bu anlamda planlarımızı da yapmıştık. Önümüzdeki hafta inşallah bir üniversitede doktor öğretim üyesi

olarak atanmam tamamlanmış olacak. Başkanım bu kadar mı hızlı diyorlar? Onunla ilgili de beş yıldır hazırlıklarım devam ediyordu. Tıp fakültesinde doktora yaptığım için o alanda doktor öğretim üyesi olarak atanıyorum. Sonrasında sağlık yönetimi alanında doçentlik çalışmalarım devam ediyor. 10 Martta doçentlik İngilizce sınavına giriyorum. Beş yıldır planlıyorum, onun için bu aralar İngilizce çalışıyorum. Yarım kalmış akademik kariyerimi bir şekilde halletmek istiyordum. İnşallah sağlık yönetimine ilişkin bir alanda akademik kariyerimi tamamlamak için çalışmalarım devam ediyor.

Eğitime geçiş yapacaksınız.

Eğitimin içinden hiç çıkmadım zaten. Ama bu sefer kurumsal pozisyon olarak da eğitimin içinde yer almış olacağım. Yeniden talebe eğitimi konusunda kurumsal eğitimin, akademik eğitimin içinde olacağım. Bunun dışında farklı alanlarda faaliyet gösteren STK faaliyetlerimiz devam edecek. Pendik'ten bir yere taşınıyor değilim. Pendik'in kültür, sanat, özellikle eğitimle ilgili her meselesinin de bizatihi içinde olma konusunda niyetim de, çalışmalarım da var. Biliyorsunuz faaliyet gösteren bütün vakıfların, derneklerin içinde varım. Bugüne kadar belediye başkanı olduğum için belediye başkanı sıfatıyla bu faaliyetlerin içinde vardım. Bugünden sonra bir STK çalışanı, şehrin gönüllüsü olarak yer alacağım.

Keyifli bir sohbet oldu. Zaman ayırıp sorularımıza içtenlikle cevap verdiğiniz için teşekkür ederiz. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Pendik

yasayan şehir

Yıl 95, Srebrenitsa

Ahmet YILMAZ

Prof.Dr.Erol Güngör Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

Bilge Kral'a...

Bosna'da bir çocuk
Yitik babasını arar yedi kat toprağın altında
Bir avuç kemiktir bulduğu
Binlerce kefensiz yatanın yanında

Osmanlı'dan yadigâr harabe bir ev
Kilimler delik deşik, aşhane örümceğe teslim
Secdeye kapanmış kalmış keçi kılından seccade
Besmelesiz indirilmiş Mushaf duvardan

Ses gelmez dumanda boğulmuş odalardan
Anne göçmüş, kalanlar faili meçhul
Bahçede çeşme arar Bosna'da bir çocuk
Dünyanın bütün çiçekleri kurumuş

Sandıkta dedesinin kırmızı fesi
Nefes alıp verir her kıvrımıyla
Birazdan kalkıp güreş tutacak
Kırık çerçevede bir pehlivan heybeti

Yıl doksan beş, Srebrenitsa
Kimi parmağından kimi tırnağından tanır
Anneler oğullarını, babalar kızlarını
Kiminin bulduğu delikli bir çarıktır

İnsan insana yarasından aldanır
(27.03.2018, Pendik)

Hüdavendigâr Vilayeti

Osmanlı Vilayetleri

Osmanlı'nın Hüdavendigâr Vilayeti

Nihat ÖZCAN

Kırımlı Fazilet Olcay Anadolu Lisesi Tarih Öğretmeni

Osmanlı döneminde Hüdavendigâr Vilayeti 5 sancak 29 kaza 49 nahiye ve 3.578 köyden oluşuyordu. Vilayet nüfusunun % 85'i Müslüman, % 9'u Rum, % 4'ü Ermeni, diğer % 2'si de Katolik, Protestan, Musevi ve Bulgarlardan oluşuyordu. Vilayet dahilinde 6 idadi, (lise) bir askeri idadi ve 38 rüşdiye (ortaokul) bulunuyordu. Vilayette ayrıca 28 kütüphane ve bu kütüphanelerde 16.539 kitap bulunuyordu.

Osmanlı Devleti Sultan Abdülaziz zamanında, eyalet sisteminden vilayet sistemine geçti. Bu sisteme göre vilayetler, büyük şehirlerin merkez olduğu sancaklardan oluşuyordu. Sancaklar da kazalardan oluşuyordu. Vilayeti vali, sancağı mutasarrıf, kazayı da kaymakam yönetiyordu. 1871 yılında Osmanlı Devleti, idari bakımdan 27 vilayet 123 sancaktan oluşuyordu. Bu sayılar ilerleyen zaman içerisinde çeşitli sebeplere bağlı olarak değişti.

1864 Vilayet Nizamnamesinden sonra kurulan Hüdavendigâr Vilayeti'nin merkezi Bursa Sancağıydı. 1908 yılında Hüdavendigâr Vilayeti idari bakımdan Bursa, Karesi, Ertuğrul, Kütahya ve Karahisar-ı Sahip olmak

üzere beş sancaktan oluşuyordu. Vilayetin toplam nüfusu 1.626.000 kişiydi. Yüzölçümü ise 65.800 kilometrekareydi.

Hüdavendigâr Vilayeti'nin sancakları ve sancaklara bağlı kazalar:

Osmanlı döneminde Hüdavendigâr Vilayeti 5 sancak 29 kaza 49 nahiye ve 3.578 köyden oluşuyordu. Vilayet nüfusunun % 85'i Müslüman, % 9'u Rum, % 4'ü Ermeni, diğer % 2'si de Katolik, Protestan, Musevi ve Bulgarlardan oluşuyordu. Vilayet dahilinde 6 idadi, (lise) bir askeri idadi ve 38 rüşdiye (ortaokul) bulunuyordu. Vilayette ayrıca 28 kütüphane ve bu kütüphanelerde 16.539 kitap bulunuyordu.

Cumhuriyet döneminde, sancakların vilayete dönüştürülmesi ile eski Hüdavendigâr Vilayeti sınırları içerisinde Bursa, Bilecik, Kütahya, Eskişehir, Balıkesir, Afyonkarahisar ve Uşak illeri kuruldu.

Sancağın Adı	Kazaları
1 - Bursa Sancağı	a) Bursa: Hem sancak hem de vilayet merkezidir
	b) Gemlik
	c) Pazarköy
	d) Mihaliç
	e) Kirmasti
	f) Atranos
	g) Mudanya
2 - Ertuğrul Sancağı	a) Bilecik: Sancak merkezi
	b) Söğüt
	c) Yenişehir
	d) İnegöl
Sancağın Adı	Kazaları
3 - Kütahya Sancağı	a) Kütahya: Sancak merkezi
	b) Eskişehir
	c) Gedus (Gediz)
	d) Uşak
	e) Simav
4 - Karahisar-ı Sahip Sancağı	a) Afyonkarahisar: Sancak merkezi
	b) Bolvadin
	c) Sandıklı
	d) Aziziye
5 - Karesi Sancağı	a) Balıkesir: Sancak merkezi
	b) Ayvalık
	c) Burhaniye
	d) Edremit
	e) Gönen
	f) Sındırgı
	g) Bandırma
	h) Balya
	i) Erdek

1890 yılında Bursa

Bursa'da Mecidiye Caddesi 1906

Kişiliğin ve Millî Şuurun Oluşumunda Dilin Psikolojik Etkisi

Erdal ALTUN

Alparslan Anadolu Lisesi Türk Dili ve Edb.Öğretmeni

**Kuşların nasıl kanatları varsa insanların da dili var.*

George Henry Lewes

İnsan, yaratılmışlar arasında en kompleks yapıya sahip olan bir canlıdır. Diğer canlılardan birçok yönüyle ayrılır. Her canlıda olan fiziksel gelişimin yanında insanda diğerlerinden çok farklı olan duygusal, sosyal ve zihinsel gelişim özelliklerine sahiptir. Bu duygusal, sosyal ve zihinsel gelişim evrelerini şekillendiren en önemli unsurlardan biri hiç şüphesiz ki dildir.

“Dil insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları sesli işaretler sistemidir.” İnsan jest ve mimik hareketleriyle de bazı duygularını, düşünce ve dileklerini anlatabilir. Ancak dil, bu tarz haberleşme ve anlaşmanın çok fevkinde bir olgudur. Dil, en mükemmel anlatma aracıdır. Kişinin ve kişilerden oluşan toplumun bütün varlığının barındırıldığı bir yuvadır. Bu yuvanın sözlü, yazılı ve görsel biçimleri bulunmaktadır.¹

“Anne karnındaki bebek, annesinin sesini ve dilinin vurgularını öğrenebilmekte, doğduktan sonra aynı

dili, aynı çevrede yaşarken kolaylıkla öğrenebilmektedir.² En geç sekiz on ay civarında etrafındakilerle bakış, işaret ve seslenmelerle iletişim kurmaktadır. İki üç yaşından itibaren de çevresel faktörlerin tesiriyle önce kelimeleri, ardından da cümle yapılarını öğrenir. Dilin kalitesi ise bebeğin veya çocuğun ebeveyninin, çevresinin dil bilgisiyle güze konuşmasıyla yakından ilgilidir.³

İnsan bu dil vasıtasıyla gördüğü, ayaklarını bastığı dünyayı algılar ve anlamlandırır. Söz konusu algılama ve anlamlandırma, “bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü”⁴ nü teşkil eden kişiliğin(şahsiyet) ana gövdesini oluşturur. Başka bir ifadeyle insan kişiliğini veya psikolojisini oluşturan düşünceler, huylar, alışkanlıklar, ihtiraslar, kinler, nefretler, kıskançlıklar, korkular, kırgınlıklar, üzüntüler, acılar, sevinçler, çeşitli hal ve hareketler ana dilin sosyal ve kültürel çevreyi algı ve anlamlandırmasının tesiriyle şekillenir. İnsan, dış dünya üzerinde anlamlandırma yaparken iç dünyasını(kişiliğini, psikolojisini) de bu şekillendirmeye dâhil eder.⁵ Bu şekillenme sabit değildir, insan hayatı boyunca

* Dr. Veysel Kılıç, *Dilin İşlevleri ve İletişim*, s.77.

1 Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri*, s.9.

2 Prof. Dr. İbrahim Ethem Başaran, *Eğitim Psikolojisi*, s.87.

3 Haluk Yavuzer, *Çocuk Psikolojisi*, s.93.

4 www.tdk.gov.tr, Erişim tarihi:09.10.2017

5 Yılmaz Özakpınar, *İnsan Düşüncesinin Boyutları*, s.132.

6 Prof. Dr. Talat Sakallı, “Sünnet Kavramının Oluşumu ve Gelişimi Başlıklı Bildirinin Müzakeresi” adlı makalesinde Mahatma Gadhi'nin bu sözüne yer vermiştir.

7 Dr. Veysel Kılıç, *Dilin İşlevleri ve İletişim*, s.23.

değişir ve dönüşür.⁶ Mahatma Gandhi, dilin insan kişiliği üzerinde hayat boyu süren derin etkisini şu sözle mükemmel derecede anlatmıştır: “Söylediklerinize dikkat edin, düşüncelerinize dönüşür. Düşüncelerinize dikkat edin, duygularınıza dönüşür. Duygularınıza dikkat edin, davranışlarınıza dönüşür. Davranışlarınıza dikkat edin, alışkanlıklarınıza dönüşür. Alışkanlıklarınıza dikkat edin, değerlerinize dönüşür. Değerlerinize dikkat edin, karakterinize dönüşür. Karakterinize dikkat edin, kaderinize dönüşür.” Dolayısıyla Ralph Waldo Emerson’un dediği gibi “dil onu konuşan insanın yapısına bir tuğla koyduğu kenttir.”⁷

Dil, biraynagibidir, insanın dışındakilerini içine yansıttığı gibi içindekilerini de dışına yansıtır. Bir insanın kullandığı kelimelere, cümlelere bakarak onun nasıl bir kişiliğe, psikolojiye, görüşe ve kültüre ait olduğu çok rahat çıkarılabilir. Kişi, dilini bildiği ölçüde kendisini, insanları, düşünceleri, duyguları, olayları iyi ve doğru bir şekilde değerlendirir. Kullanılan her kelime ve cümlenin insan psikolojisini yönlendirdiğinin farkına varan kişi, pozitif bir dil kullanarak ruh hâlini güzelleştirebilir, bunun farkına varmayan da negatif dille çirkinleştirebilir.

Mamafih dilini iyi derecede bilmeyen kişilerin, düşünceleri ve hayalleri fakirleşir. Anlama, anlatma, dinleme gibi temel becerileri gelişmez. Kendisiyle ve çevresiyle uyum içerisinde hareket edemez.

Bilim, sanat, felsefe, edebiyat gibi alanlarda başarılı olamaz. Bütün bu açıklamalarla kişiliğin oluşumunda dilin tesirine vurgu yaparken kalıtsal ve çevresel özelliklerin de kişiliğe yön veren faktörlerden biri olduğunu unutmamak gerekir.

Dilin kişiliği yoğuran özelliğinin yanında toplumu bir millî şuur etrafında toplayan çok önemli bir işlevi daha vardır. Millî şuur; bir toplumun duyguda, düşüncede, hayat tarzında, kültürde, dilde, tarihsel ve sosyolojik mirasta müşterek anlayış ve hareket içerisinde olmasıdır. Böyle bir birlikteliği olmayan insanların bir millet olmasından söz edilemez. Dolayısıyla millet olmanın yolu, millî şuur taşıymaktan geçer. Millî şuur taşıyan ve kaynaştıran ise dildir. Millî şuur ve dil iç içe geçmiştir. Biri olmadan diğeri olmaz. Millî şuurunu kaybeden milletler, dilini, dillini kaybedenler de millî şuurunu kaybeder ve ortada millet diye bir şey kalmaz. Nitekim tarih; azınlığa düşmek, bağımsızlığı yitirmek, umursamazlık etmek, sosyal, siyasal ve ekonomik facialar yaşamak gibi sebepler neticesinde dillerini, millî şuurlarını en sonunda da varlıklarını kaybeden milletlerle doludur. Bu bakımdan dilin millî şuur unsurlarının saklandığı zengin ve paha biçilmez hazine olarak nitelendirilmesi gayet isabetlidir.⁸

Aynı dille konuşan, anlaşılan, gülen, ağlayan, öğrenen insanlar, müşterek değerler oluşturur. Bu değerler uzun yılların ortak yaşanması neticesinde ortaya çıkar. Söz

konusu değerler zamanla yoğrula yoğrula, nesilden nesile dille aktarılır. Böylece geçmişten geleceğe uzanan bir kader birliği teşekkül eder. Uzun yıllar dilde yaşayan her kelime, deyim, atasözü; destanlar, hikâyeler, şiirler atalarımızın hatıralarını barındırır, ruh dünyalarını yansıtır. Nitekim ünlü dilbilimci, düşünür ve devlet adamı W. von Humboldt, "Ulusun dili ruhudur, ruhu da dildir."⁹ diyerek bu hususa vurgu yapmaktadır. Hiçbir sosyal bilim dalı dil kadar kişi ve millet psikolojisini en mahrem yönlerine kadar inemez. Şüphesiz ki diğer sosyal bilim dalları kişi ve toplum psikolojisi üzerinde birtakım açıklamalar yapar ama yüzyılların derinliklerinden gelen dil ürünleri kadar insan ve toplum psikolojisini insanlara aktaramaz, hissettiremez.

Dil sayesinde yüzyıllar öncesinden gelen müşterek kültür, millî şuur, yeni nesle psikolojik açıdan güç ve güven verir. En zor hadiseler karşısında tarihsel, sosyolojik ve kültürel mirasından faydalanarak dik durur, geleceğe güvenle bakar. Bundan dolayı Türk milletinin millî şuurunun perçinleşmesi ve devamı için dilimizin insanlarımıza çok iyi derecede öğretilmesi gerekmektedir. Bu noktada Friedrich Nietzsche'nin dil hakkındaki uyarısını dikkate almak lazım: "Dilinizi ciddiye alın! Burada buna kutsal bir görev gibi bakmayan bir insanda yükseköğrenimin tohumu bile mevcut değildir. Sanatı ne kadar önemseyip önemsemediğiniz ve sanatla ne kadar yakın olduğunuz, ana dilinizi burada nasıl kullandığınızdan anlaşılır."¹⁰

Sonuç olarak dil, insan kişiliğinin ve millî şuurun en vazgeçilmez unsurudur. İnsan kişiliği ve toplumun millî şuuru

dille vücut bulur. Eğer bir yerde dil yoksa orada kişilikten ve millî şuurdan, milletten bahsedilemez. Yalnızca insan denilen bir canlıdan ve bir yığın biçiminde olan bir topluluktan söz edilebilir. O hâlde psikolojik manada bir kişiliğimizin; tarihsel, sosyolojik ve kültürel süreç itibarıyla de millî şuurumuzun, kimliğimizin olmasını istiyorsak Türk diline hem fert hem de toplum planında sahip çıkmak her Türk vatandaşının öncelikli vazifesidir.

Yararlanılan Kaynaklar

*Dr. Veysel Kılıç, *Dilin İşlevleri ve İletişim*, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2002.

*Friedrich Nietzsche, *Öğretim Kurumlarımızın Geleceği Üzerine* (Çev.: Gürsel Aytaç), Say Yayınları, İstanbul, 2012.

*Haluk Yavuzer, *Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi*, İstanbul, 2005.

*L.S. Vygotsky, *Düşünce ve Dil, Toplumsal Dönüşüm Yayınları*, (Çev.: S. Koray), İstanbul, 1998.

*Mehmet Kaplan, *Kültür ve Dil, Dergâh Yayınları*, İstanbul, 1996.

*Prof. Dr. Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları*, Ankara, 1988.

*Prof. Dr. Talat Sakallı, "Sünnet Kavramının Oluşumu ve Gelişimi Başlıklı Bildirinin Müzakeresi" Adlı Makale.

*Prof. Dr. İbrahim Ethem Başaran, *Eğitim Psikolojisi, Aydan Web Tesisleri*, Ankara, 1998.

*Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları*, Ankara, 1995.

*www.tdk.gov.tr, Erişim tarihi: 09.10.2017.

*Yılmaz Özakpınar, *İnsan Düşüncesinin Boyutları, Ötüken Yayınları*, İstanbul, 2002.

8 Mehmet Kaplan, *Kültür ve Dil*, s.121.

9 Prof. Dr. Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, s.65.

10 Friedrich Nietzsche, *Öğretim Kurumlarımızın Geleceği Üzerine*, s.34.

Bizi Affet Çocuk

Mehmet Ali KELEŞ

50. Yıl Güzelyalı Ortaokulu Müdürü

Kızım Zeliha Kübra ve oğlum Mevlüt Yasir'e...

Biz çocuk gibi yaşadık çocukluğumuzu. Özgürdük, mutluyduk. Çok üşürdü ayak parmaklarımız lapa lapa karların yağdığı yollarda. Sobanın karşısında üşüyen ayaklarımızı ısıtırken unutturduk soğuğu hemen. Isınırken yanan çoraplarımız vardı, tebessüme neden olan. Gece lambamızdı, sobanın duvara yansıyan, dans eden ışıkları. Sobada yanan odun çıtırtısı, en güzel ninniydi bizim için.

Bizi affet çocuk! Çimenlere uzanıp bulutlara bakarak hikayeler yazardık. Hayallerimizde sekillenirdi bulutlar. Her bulut bir şeye benzerdi ve en komik olana dakikalarca gülerdik. Uzun uzun koşardık, bir kelebeğin arkasından ve onunla beraber kanatlarıydı hayallerimiz. Çimlere basarak oynardık; ama kurumazdı çimler.

Beton binalar kadar ağır değildi adımlarımız.

Bizi affet çocuk! Onlarca oyuncağımız yoktu. Bezden bir bebek, telden kamıştan yapılmış bir araba. Oyuncaklarımızı renkli iplerle süsler, yarış yapardık. Meyveyi ağaçtan yerdik, doyana kadar. Meyveye ulaşabileceği en rahat dalı bulan şanslıydı. Ağaca yaslanır, dakikalarca yaprakların arasında gökyüzünü seyrederdik. Yeşil ve mavi... Sokaklarda özgürce gezerdik. Amcalar şeker, teyzeler tereyağlı ekmek verirdi. Korkmadan yerdik. Başımızı oksayan el, içimizi ısıtırdı, tedirgin olmazdık.

Bizi affet, pencereden seyretmek zorunda kaldığın için sokağı, kimseden şeker alamadığın, onlarca oyuncağın arasında yalnız kaldığın için.

Çocukluğumuzdaki evi, sadece resimlerde yaşayabildiğin, bizim yaşadığımız çocukluğun sadece hayalini kurabileceğin için... Bizi affet çocuk.

Biz masallardaki küçük kahramanlar gibi yaşadık, sana da sadece o masalın hayalini kurmak kaldı. Bizi affet çocuk.

Çocuk

Ali BOYLU

Pendik Merkez İHO Türkçe Öğretmeni

Kudretin alemdeki tecellisidir bu
Şekiller nusretin kalıbında bezenmiş
Varlık ve yokluğun ince çizgisi
Gösterir de bunları anlatamaz çocuk

Her katresinde gizler cihanı
Bir bakışında anlatır zışanı
Muştudur, amenna Kadir-i mutlak
Cevherini sunar da anlatamaz çocuk

Ürkekçe açılır göz kapakları
Büyüyen bakışlarında daralır ufuklar
Belki iniltisi ondandır
Elestü hissini anlatamaz çocuk

Küçük bedenler anne kucağında
Öğrenir hep hayata dair gizemleri
Simalarında taşırlar, goncadır gülleri
Bülbül olur da dilini anlatamaz çocuk

Büyür bedenler, sıkışır kavramlarda benlik
Susmak, konuşmak, durmak ve yürümek
Kristalleşir dünya, beklentiler büyük
Hesaplar karışır avuntusunu anlatamaz çocuk

Gün olur kurulur mizan
Şu annesi değil mi kızından kaçan
Bilmem hesaba katılır mı çocukluktan artakalan
Bilir, bilir de bunları anlatamaz çocuk

Batılaşma Dönemi Osmanlı Mimarisi

Sinem ALIKÇI

Fuat Köprölü İlkokulu Özel Eğitim Öğrt.

Tanzimat Fermanı ile birlikte Batılılaşma sürecinde hız kazanan Osmanlı Devleti, kendini yönetiminde, askeri alanda, mimaride ve daha birçok alanda yenilikçi bir anlayış içinde bulmuştur. Bu yeni dönem Osmanlı sanatı mimarisi için önemli bir atılım olmuştur. 19. yüzyılda meydana gelen Batılılaşma hareketleri, özellikle dinialandaki etkileşimler üzerinde yoğunlaşmıştır.

19. yüzyılda Abdülmecid'in saltanatı

sürecinde inşa edilen eserler arasında bulunan camiler, farklılaşmış üsluplarıyla ve süsleme teknikleriyle dikkat çekmektedir. Bu eserler arasında önemli bir yere sahip olan Küçük Mecidiye Camii de bu anlamda dini mimarideki etkileşime örnek gösterilebilecek bir eserdir.

Batılılaşma hareketlerine öncülük etmiş bir başka önemli durum da yerli mimarların yanı sıra tercih edilmiş olan yabancı asıllı mimarlar olmuştur. Yabancı asıllı mimarların en başında gelen isimlerden biri Balyan ailesidir. Balyanlar dört kuşak boyunca mimari alanda kendilerini göstermiş Ermeni asıllı bir ailedir. Bu başarılarının altında ailenin bazı üyelerinin Avrupa'da aldıkları eğitimin de payı olmuştur. Osmanlıda, Balyan ailesi saray bünyesinde çalışmışlardır. Balyan ailesinin mimari anlamda inşa ettiği eserler arasında; saraylar, kasırlar, kışlalar, çeşmeler ve camiler yer almıştır.

Sultan Abdülmecid'in saltanatı döneminde inşa ettirmiş olduğu camilerden biri olan Küçük Mecidiye Camii dönemin klasist düzenleme özelliğini vurgulamasından dolayı özgün bir mimari eserdir. Sultan Abdülmecid (1839-1861) yirmi yıl kadar bir sürede sürdürmüş olduğu saltanatlık yıllarında, mimari alanda kazandırmış olduğu eserlerin yanı sıra; yeni iskan yasaları ile şehrin yaşama alanını genişletiş, yeni birçok karakol yapılmış ve bu yaşama alanlarının güvenli, modern bir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle, Bakırköy ile Teşvikiye arası, Kadıköy ile Bostancı arası olmak üzere, Boğaziçi'nin her iki yakasında, Beykoz ve Sarıyer'e kadar yayılma olanağı doğmuştur. Para piyasası ve dış ekonomik ilişkiler için; Galata ve Karaköy bölgeleri merkez olarak oluşturulmuştur.

Tanzimat dönemi olarak adlandırılmış bu süre zarfında, Sultan Abdülmecid'in Batılı yaşam tarzının ortaya çıkarmış olduğu pek çok yenilik yaşanmıştır.

Mimarlık alanındaki bu etkileşimin kendini gösterdiği ilk şehir; Osmanlı'nın başkenti olması nedeniyle İstanbul olmuştur. Hem sivil mimaride hem de dini mimaride yapısal ve süsleme alanında bir etkileşim olmuştur. Dini mimarideki değişim süreci de, batılı yaşayış ve düşünce yapısından etkilenmiştir. Bu nedenle mimari eserler üzerinde, yapısal anlamda ve süsleme anlamında değişiklikler fark edilmiştir.

Ancak tezyini alandaki üslup değişiklikleri olduğu gibi Osmanlı süsleme sanatında kullanılmamıştır. Sadece bir etkileşim söz konusu olmuştur.

1 Semavi Eyice, "İstanbul Minareleri I", *Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri I*, İstanbul, 1963, s. 68.

Derinlik Hesabı

Ufuk TEKİN

Gülizar Zeki Obdan Anadolu Lisesi TDE Öğrt.

Kasvetin gam eder gönlüme, dertlere sevk olurum.
Senden gelen hep dert sanırsın; ben o dertlere razı olurum.
Yine gel!
Kasvetine hanımelinden saçaklar ördüm.
Asmalarla merdivenler çıktım; ayağına sümbülden hasırlar döktüm.
Yine gel!
Derinlik hesabına çekilmeden,
Mematına kan uykuları sarmadan...
Yine gel!
Gel ki derinlikler sardıkça sarıyor
Boğuluyorum üstelik.
Bu hesap ağır, bu hesap yoksul kederler saçıyor.
Yine gel!
Derinlikler seni benden alıyor.

Pendik'te Öğretmen Olmak

Desen: Duygu Şimşek
Aşık Şenlik Ortaokulu Görsel Sanatlar Öğ.

Ebru YÜKSEL

Buhara İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Pendik'te öğretmen olmak,
Minik yüreklere sevgiyle dokunmaktır.
Kimi zaman Buhara'da,
Kimi zaman Süreyyapaşa'da, Namık Kemal'de
Hangi okulda olursan ol,
Hep aynı ışığı yaymaktır karanlığa.

Pendik'te öğretmen olmak,
Umut olmaktır yarınlara,
Vatan millet sevgisiyle dolu,
Fethi Sekinler,
Fuat Sezginler,
Yetiştirmektir gururla...

Pendik'te öğretmen olmak,
Gönül işidir,
Sabır işidir.
Hülya, Murat, Ufuk, Ayşe, Ahmet
Önemi yoktur burada ismimizin,
Hepimizin tek bir adı vardır,
Gururla taşıdığımız.
Her gün en masum dudaklardan dökülen,
"Öğretmenim"

Ben bir öğretmenim,
Ülkemin geleceğini omuzlarımda taşıyan,
Haksızlıklara, zulme her zaman dur diyebilen,
Nice şehitler, nice gaziler, nice âlimler yetiştiren
Bir harf değil, bin harf öğretenim.
Ben öğretmenim!

Geçmiş Zaman, Geçmemiş Anılar

Seher ÇAMUŞOĞLU

Osmangazi İlkokulu Sınıf Öğretmeni

Müteahhitler anlar mı, yapıların duygularını..
Dört duvarda yaşananları..
Gülen, ağlayan, seven, umut eden
Küsen, darılan, barışan..
Sekiz çocuk aynı odada..
Yatak, yorgan, sünger kavgaları.,
Cümle komşudan duyulan çığlıkları
Cümbür cemaat izlenen derbi maçları..
Her pazar, patlak veren büyük okul telaşı,
Çorap eşleri, ütülükler savrulur..
Haftalık temizlik önlemleri üst seviyede,
Neredeyse kucağımıza gelecek bizim merdaneli,
Çamaşır çevirir, tüm haşmeti ile..
Yer sofrasının 10 kişilik bereketi
Kızların el emeği çeyizleri..
Örgü makinesi bir de
Kışlık giysilerin, mühendisi..
Soba başında nar gibi kestane

Fokurdayan güğüm, şu da portakal kabukları...
Dalından inmediğimiz dut ağacı
Bir de nefis kokusu iğde çiçeğinin...
Anamın beline topladığı eteği.
Güçlü elleri...
Hiç buruşmaz, hiç yorulmaz sanırdım..
Aslında hep duracak sanırdım hepsi anıların
Gardrop kapağına yazılı günlükler, tel dolabımız,
somyalarımız, zemin kat balkonumuz..
Ve kocaman ailemiz fiilen hep beraber..
Bilirsin duvarlar, duvarlar konuşamaz müteahhit bey..
...
Sonra bir resim gelir uzaktan,
Canım ne olacak,
Yeni site (!) için yıkılmış bir ev,
Anıların birikmesi yıllar, yok olması iki saat alır..
İşte dünya böyle acımasız davranır..
Herkes bir enkaz görür sadece..
Ama bilmezler
Sen çoktan o enkazın altında,
Kalmışsındır bile...

Hoş Geldin Ya Rasulallah

Aslı AKDEMİR

Abdullah Acar Ortaokulu DİKAB Öğretmeni

Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.
(Enbiya Suresi, 107)

(Ey Rasülüm) Muhakkak ki, senin için tükenmeyen bir mükâfat vardır. Şüphesiz sen büyük bir ahlâk üzeresin. (Kalem Suresi, 3-4)

Andolsun ki sizden Allah'a ve ahret gününe kavuşacağını umanın ve Allah'ı çok zikreden müminler için Rasulallah'ta üsve-i hasene vardır. (Ahzap Suresi, 21)

Rasül, Rasülüm! Nedir acaba Rasül? Kime söylenir? Kim böylesi güzel bir hitaba mazhar olur?

Bu destansı bir yiğit olmalı, dilden dile en güzel şekilde anlatılan... Kahramanlıklarıyla âleme nam salan...

Yoo.. Yiğitlikten de öte bir hâl olmalı. Kutsal kitaplarda adı geçen, bir gün mutlaka geleceği müjdelenen...

Tüm peygamberlerin öncüsü ve en sonuncusu. Allah'ın övdüğü kul, seçilmiş kişi, güzel elçi... Yeryüzünde babası Abdullah'ın yetim kuzusu, annesi Amine'nin nur topu yavrusu, dedesi Abdülmuttalip'in Muhammed (sav) ismini vereceği biricik torunu, amcası Ebu Talip'in kıymetli yeğeni, Hz.Ebubekir'in can yoldaşı, Hz.Hatice'nin sevdası, Mekke halkının en güvenilir ferdi: Muhammedül Emin'i...

Sen geldin Ya Rasulallah! Şeref verdin, hoş geldin!

Gece karanlığı hayatlar, sabahın nur saçan aydınlığına kavuştu. Kara toprağın içinde feryat eden minicik kız çocuğunun eli annesine ulaştı. Yavrusunu diri diri toprağa gömmenin utancını, ızdırabını, cehennem azabını yaşayan baba yüzünü yerden kaldırdı

Sen geldin Ya Rasulallah! Şeref verdin, hoş geldin!

Kendisine bile faydası olmayan putları ilâh edinen, ataları İbrahim (as)'in dinini unutup bataklığa saplanan halk, **tevhidin** nuruyla yeniden canlandı. Yerler ve gökler 'La ilahe illallah' dedikçe kararan bulutlar dağıldı. Mekke'de 'Tevhid' güneşi açtı. Kurumuş, kokuşmuş vicdanlara rahmet yağmurları yağdı.

Senin bereketin Ya Rasulallah, bu kadarla mı kaldı?

Sütannen Hz.Halime'nin hayatındaki en büyük sevinci oldun. Bilal-i Habeşî'nin karanlık günlerini, gecelerini aydınlattın. Boynuna geçirilen kölelik zincirini sen çıkardın. İnsanoğluna 'eşref-i mahlûkat' olduğunu sen hatırlattın.

Sen geldin Ya Rasulallah! Şeref verdin, hoş geldin!

Ümmetine en güzel hediyelerle geldin. Sözlerin en güzeli Kur'an-ı Kerim'i ve hayatımıza rehber sünnetini getirdin. Güzeli hediyelerinle cahiliye

toplumundan medeni bir toplum meydana getirdin. Kaba ve yozlaşmış ruhlara rikkat, nezaket, letafet ikram ettin. Her şey seninle güzeldi ya Rasulallah...

Kur'an'ın izinde, sünnetin yolunda güzeldi her şey. Sen vardın, Asr-ı Saadet vardı Ya Rasulallah... Kur'an ve sünnetinle çağların en güzelini yaşadı bir toplum.

Kur'an ve sünnet olmadan hüznü, huzursuzluğu, perişanlığı yaşıyor şu an toplumlar.

Ey Allah'ın Rasulü! Şimdi de minicik yavruların nazenin bedenleri deniz kıyılarına vuruyor. Anneler ayrı, çocuklar ayrı diyarlarda birbirlerinden habersiz çile dolduruyorlar şu garip dünyada. Kölelik mi ya Rasulallah! Dünya böylesine bir kölelik sistemine şahitlik etmedi. Kadın köle, erkek köle, çocuk köle; eşref-i mahlukat köle...

Her ev bir saray, saraylarda yıkıntılar; yıkıntılar içinde kalmış canlı beden, cansız ruhlar... nimetler bir dünya, nimetler alabildiğince... Bunca nimetin içinde insanlık mı ya Rasulallah? İnsanlık ölü bir ruh, öylesine yaşayan, kendisine verilen zamanı bilinçsizce harcayıp hor kullanan...

Yeniden gel! desem... Sen hiç gitmedin ki ya Rasulallah! Bizi hiç terk etmedin ki... Kur'an ve senin örnek hayatın hanelerimizden çıkınca biz bu hâle geldik. Topla bizi ya Rasulallah! Dağıldık. Elimizden tut, kaldır bizi ya Rasulallah. Yıkıldık. Yeniden güneş gibi dol hanelerimize... Bizi bırakma güllerin sultanı!

1984-2018

Bahriye ALICI

Atatürk Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

Beş yaşında, mahalledeki okulun duvarına çıplak ayaklarla tırmanıp bahçedeki öğrencileri merakla izleyen küçük bir kız çocuğu. Babasının arkadaşı olan okul müdürünün "Gel, seni okula yazalım." Sözüyle hiç tereddüt etmeden müdürün elini tutup okula o gün başlayan çocuk... Aynı günün sonunda ailesine "Ben okula başladım." diyen çocuk...

Üçüncü sınıfa geldiğinde okuldan tebeşir çalan çocuk... Yerleri kırık taşlarla döşeli, sağında ve solunda bin bir çeşit çiçek ve koku olan küçük patikanın sonundaki babaannesinin yeşil demir kapılı evine her gün giden çocuk... Dört yaşındaki kardeşine sebze kasalarından masa, sıra yapıp yeşil demir kapının üzerinde

okuldan çaldığı tebeşirlerle toplamalar çıkarmalar yapan, kardeşini sıkıntıdan ağlatana kadar öğretmencilik oynayan, babaannesinden bu yüzden azar işiten çocuk...

Beşinci sınıfa geldiğinde, sınıf arkadaşlarından iki yaş küçük ama hayalleri büyük çocuk... Kursa gidiyorum diye evden çıkıp öğretmenin elinden tutarak Anadolu Lisesi sınavına ailesinden habersiz giden ve sınavı kazanan çocuk... Küçük yaşında tek başına yaptıklarıyla, başarılarıyla ailesini bazen kızdıran bazen şaşırtan bazen de gururlandıran çocuk...

2018... On yedinci yılında hikâyesini anlatan öğretmen... Seneler önceki tebeşir çalan çocuk...

Öğretmen Olmak

Sevgi ÖZDEMİR

Enver Çelik Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğrt.

İnsan başlangıçta küçüktür, çocuktur. Büyüdüğünde bir zamanlar çocuk olduğunu unuttur. Bu durum bizim mesleğimiz için de geçerli. Biz öğretmenler üniversite yıllarımızda mesleğimize âşık olarak yetişiriz. Bir an önce öğrencilerimizin karşısına çıkıp ders verebilmeyi hayal ederiz; fakat daha mesleğin ikinci senesinde bir bıkmışlık sendromuna içine gireriz. Zannederiz ki okul, sadece kitaplarda yazıldığı gibidir. Oysa okul, kitaplarda yazılanın ötesinde, başlı başına bir kitaptır aslında. Her öğrencinin ayrı ayrı hikâyelerinden oluşan bir kitap.

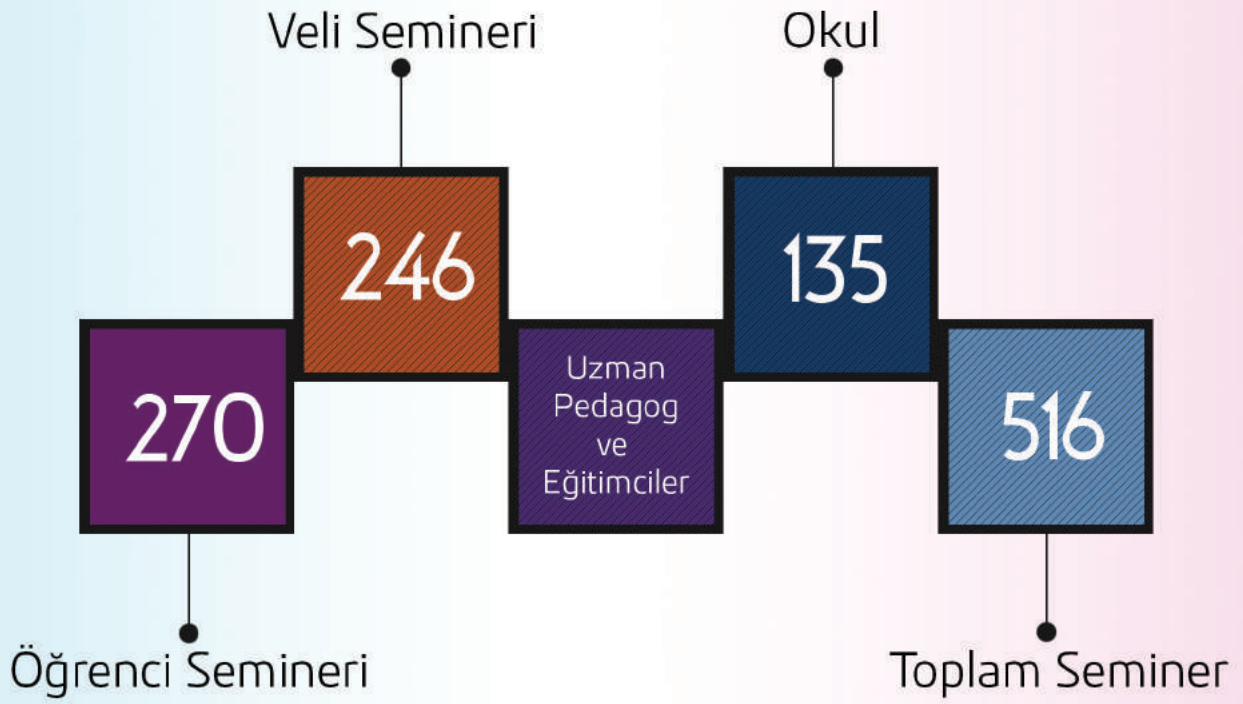
Üniversite yıllarımda, özellikle pedagojik formasyon içeren derslere ait kitaplarda, öğretim yöntemlerini okurken beynimde canlanan neydi biliyor musunuz? Sınıfta senin her istediğini birebir yapan çocuklar, gayet sessiz ve nezih bir sınıf ve sonuç olarak mükemmel bir öğrenim... öğretmenliğe başlayınca gerçeği anladım: "Çocuklar robot, ben de öğretim makinesi değildim." Bütün çocukların ayrı hikayesi, ayrı bir öğrenme tekniği ve zamanı vardı. Anladım ki okulu anlamak, öğretmen olmak, çocuğu tanımak, anlamak ve keşfetmekten geçiyordu.

Görevdeki ilk yılımı hatırladım da... Bir öğrencim vardı. Bütün arkadaşlarından daha uzun boylu ve heybetli. Meğerse yüreğindeki acıları da bir o kadar heybetliymiş. Derse girdiğimde, o kitabını

açmamış ve arkadaşlarıyla sohbet ediyordu. Ona kitabını açmasını ve dersi dinlemesini söyledim. Beni öyle bir tersledi ki; sanki ben öğrenciyim, o da öğretmen... Beynimden vurulmuşu döndüm, ama hiçbir şey söylemeden derse devam ettim. Ağlamak istiyordum. O kadar hayalini kurduğum öğretmenlik mesleği bu muydu? Bu yüzden mi ailemden, sevdiğilerimden uzak kalmıştım. Öğretmenler odasına nasıl gittiğimi hatırlamıyorum. Elim ayağım titriyordu. Arkadaşlara anlattım, alışmam gerektiğini söylediler. Meğerse o çocuğun ne dertleri varmış da, ben bilmiyormuşum. Onun için çok bir şey yapamadım belki, ama en azından yüreğine dokunabildim. En azından onu bir kişinin bile anlayabildiğini hissettirebildim. Nihayet o öğrenci, her defasında bana saygıda kusur eden öğrenci mezun olurken elimi öptü ve "sizi asla unutmayacağım öğretmenim" dedi. İşte o gün bu mesleğin, öğretmenliğin bir makine ya da öğretme robotu olmadığını anladım. Bu mesleğin bir sırrı vardı: "Sana bakan bir çift gözdeki hikâyeyi okuyup anlayabilmek. Derslere ilgisiz bir öğrencinin bu ilgisizliğine kızmak yerine aile ve çevre yapısının tahlilinden, fizikî yapısına kadar onu irdeleyebilmek. Bir nevi araştırmacı olabilmek. Ya da onun yerine 'ben dili' ile suçlayabilmek. Kısaca çok yönlü düşünebilmek..."

Şimdi disiplin ve öğretme kaygım yok. Tek kaygım bir öğrenciyi anlayamamak; bu nedenle de onu topluma kazandıramayıp kaybetmek...

Ayrıntılı bilgi için karekodu okutunuz

369
Müdür Yardımcısı

19
Yönetici Semineri

19
Akademisyen ve Yazar

55
Müdür Yardımcısı

14
Oturum

56
Saat Eğitim

Savsaklama

Hayatı Ertelemek

Serra ATAMAN

Sezai Karakoç İHO Rehber Öğretmeni

Eğer bu yazıyı okuyorsanız büyük olasılıkla hayatınızda yer etmiş işlevsiz bir erteleme davranışından artı vazgeçmek istiyorsunuzdur ya da çevrenizde bu davranışı gösteren birileri canınızı sıkıyordur. Eğitimciler olarak en basitinden günde zamanımızın belli bir bölümünü öğrencilerimizi ve velilerimizi bu konuda bilgilendirmek için harcıyoruz. Sonuçta bizler de mükemmel değiliz, belki de şu anda yapmamız gereken iş, tamamlamanız gereken bir görev vardır da oyalanmak için bu satırları okuyor olabilirsiniz. Bu yazıda aslında iç huzurumuzu bizden çaldığına inandığım ve büyük işler başarmamızın önündeki engellerden biri olduğunu düşündüğüm savsaklama olarak adlandırdığımız davranış hakkında özet bilgiler sunmaya çalışacağım.

Savsaklama davranışı "belirli bir sebebi olmaksızın bir işi isteyerek geri bırakmak, geciktirmek, umursamamak, ertelemek, ihmal etmek" anlamına gelir. Esasında erteleme, hayatımızın ayrılmaz bir parçasıdır. Herkes günlük hayatında çeşitli nedenlerle bir şeyleri erteler. Bazı ertelemelerin akıllıca olduğunu da söyleyebiliriz. Örneğin, gününü planlamış bir ebeveyn için çocuğunun hastalığı söz konusu olduğunda bunun dışındaki her şey önemini yitirir. Çocuğunun iyileşme sürecine doğru refakat edebilecek zamanı bulmak için o gün yapılacak diğer işlerin ertelenmesi gerekir. Buradaki can alıcı nokta, bunun isteğe bağlı erteleme olmayışıdır. Savsaklamayı diğer erteleme biçimlerinden ayıran

konumu ise, hemen şimdi harekete geçebileceğimizi bilmemize rağmen yapılması gereken bir işle kasıtlı olarak ilgilenmemektir. İsteksiz olmamız dışında bizi harekete geçirmekten alıkoyacak bir sebebimizin olmadığı durumlardan bahsediyorum. Savsaklama davranışının zihnimizi bulandırmasının sebebi de budur, neden kendimizin yanında yer almak varken düşmanymış gibi davranıyoruz? Bu döngüden kurtulabilmek için özdüzenleme becerilerimizi geliştirmemize yardımcı olacak bir takım önlemler almamız şart.

Her değişim önce küçük adımlarla başlar, sebatla devam ettiğimiz takdirde ilerleriz ve bir de bakmışız ki amacımıza ulaşmanın huzurunu yakalamışız. Bundan dolayı ilk önerebileceğim değişim stratejisi, hayatımızdaki erteleme davranışlarını masaya yatırmak ve hangilerinin savsaklama sınıfına girdiğinin farkına varmak. Farkındalık her davranış değişikliği için en iyi başlangıç noktasıdır. İşlerimizi yapmamızı engelleyen ve kendimizle ilgili olumsuz bir algı geliştirmemize sebep olan ertelemelerin ayırıcına varmaya başladıkça fark edeceksiniz ki, aralarında bir örüntü var. En basitinden hepsinin hemen hemen aynı duyguları beraberinde getirdiği gerçeği ile yüzleşeceksiniz. Elinize bir kâğıt-kalem alın ya da bilgisayarınızı açın. İki sütundan bir tablo çizin. Tablonun ilk sütununa savsaklama ile başınızın deritte olduğu bütün görev ve faaliyetleri sıralayın. İkinci sütununa ise her bir savsakladığınız görevin karşısına, bu görevleri yerine getirmediğiniz anları zihninizde canlandırınca ortaya çıkan hislerinizi ve düşüncelerinizi not edin. Listenizi tamamladıktan sonra tespit ettiğiniz his ve düşünceler arasında benzerlik olup olmadığını inceleyebilirsiniz. Savsaklama adını verdiğimiz bu özdüzenleme başarısızlığın nelere mal olduğunun bilincine varmanız büyük önem taşıyor. Bu farkındalık değişim azminiz korumanıza da yardımcı olacaktır.

Gereksiz yere bile isteye erteleme davranışından kurtulduğumuz andan itibaren, hayatımızın dizginlerini elimize aldığımızı hissettiğimiz için daha anlamlı bir yaşantımız olacak. Uzun vadeli hedeflerimiz için çatışarak bize kendimizi hemen iyi hissettiren şeylerin cazibesine kapılıyoruz. Bu dünyada yapmak istemediği bir iş karşısında bir takım olumsuz duygulara kapılan sadece siz değilsiniz. Kısa vadede morali yükseltmenin hemen her şeyden öncelikli bir hale gelmesi kronik bir savsak olma yolunun taşlarını oluşturur. Yapmamız gereken işleri bir başka zamana erteleyerek olumsuz hislerden bir süreliğine kaçınmış oluyoruz ve beynimize geçici bir ödüllendirme sunuyoruz. Ödüllendirilen davranışlar pekâlâ pekiştirilir ve tekrarlanma olasılığı daha yüksek olur. Kendimizin düşmanı haline de böyle geliriz. Kendimizi iyi hissetme zaafımızın bizi uzun vadedeki hedeflerimizden alıkoyduğunun farkında olmak değişim için kilit noktayı oluşturuyor. "İçimden bugün bunu yapmak gelmiyor" demeye meyilli olduğumuz bir görev ile karşı karşıya kaldığımızda, bir an için durup hâlihazırda hissettiğimiz olumsuz duygulardan kaçınmak için söylediğimizin farkına varmamız gerekiyor. En sık düştüğümüz tuzak budur. Bir işi yapmak için illa canımızın istemesi gerektiğine inanırız. Üzgünüm, hayatımızdaki pek çok sorumluluğu yerine getirmeyi canımız istemeyecek, hem belki de hiçbir zaman. Harekete geçmemiz için illa ki yapmamız gereken şeye motive olmamız gerekmiyor. Bir şeyi içimizden gelmese de yapabiliriz. Bu konudaki sıkıntıyı en çok biz eğitimciler çekiyoruz. Bu gerçeği öğrencilerimize anlatabilmekiçinyıllarımızı harcıyoruz. Tutumlarımız davranışlarımızı belirlediği kadar, davranışlarımız da tutumlarımızı belirliyor. Ancak davranışların tutumlar üzerindeki belirleyiciliği daha fazladır. Amaçlanan iş doğrultusunda planımıza sadık kalarak davranmaya başladığımızda tutumunuzun ve motivasyonunuzun değiştiğini göreceksiniz.

Savsaklama konusu modern hayatın sunduğu cazibelerle sadece çocuklar ve ergenler için değil bir virüs gibi yayılarak yetişkinleri de daha fazla etkisi altına almaya devam etmektedir. Üzerinde çokça düşünülmesi ve araştırılması gereken bir konudur. Bu satırlarla elbette ki bir mucize hedeflemedim ya da bir anda hayatınızın değişeceğini de iddia etmiyorum. Haz dünyasının kısa süreli egemenliği altına girerek ilerideki daha büyük mutlulukları kaçırmamak için "hemen başla" stratejisinden güç alarak değiştirmek istediğiniz alışkanlıklar ile ilgili hedeflere emin adımlarla yürümeye bir heves duyduysanız ne mutlu bana.

İmparatorluğun Kültür Genleri

Adem ÖZBERK

Namik Kemal İlkokulu Müdürü

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılına doğru ilerlediğimiz bu zaman diliminde, yüzlerce yıllık birikimin nasıl tezahür ettiğini, değişik bir perspektiften ele almaya çalışalım.

19.yüzyılın sonlarından, 21.yüzyılın ilk çeyreğine değin, Anadolu topraklarında hatta son imparatorluk olan Osmanlı coğrafyasında eksik olmayan terör, kargaşa, uluslararası dizayn gayretlerini ve savaşları, milletimizin büyük bir vakar içerisinde, sosyal patlama yaratmadan olgunlukla izlemenin izahatı elbette mümkündür. 'kültür genleri' başlığı bunun açıklayıcısı olacaktır.

Yıllardır türlü olaylarla, terörle mücadele eden ülkemizde, yaşanan bunca olaya rağmen, provokasyona kapılmaksızın, büyük bir bilinç ve milli bir duruşla karşılayan aziz milletimiz, bu takdire şayan tutumunu, binlerce yıllık birikimin tezahürü olarak "kültür genleri" ve "milli aklı" devreye sokarak sağlamakta, tarihin emanetine sahip çıkmaktadır.

Bu milletin fertleri, her daim, kendi coğrafyalarının ötesinde, tüm dünyaya ve özellikle de tarihe karşı olan sorumluluklarının bilincinde olmuş ve bu bilinçle hareket etmeyi kendilerine düstur edinmişlerdir.

Dünyanın başka hiçbir yerinde, hiçbir milletinde bu denli bir bilinç bulunmamaktadır. Dünyada yaşayan toplumlar, özellikle Batı toplumları, kendi yaşamlarını idame ettirme, deyim yerindeyse günü kurtarma çabasında olmuşlardır. Ve bu çaba uğruna kendilerinden olmayan toplumlara her türlü baskıyı, zulmü ve işkenceyi mubah saymakta, tarihi sorumluluk bilincinden uzak yaşamaktadır.

Zaman zaman kızsak da, öfkeye kapılsak da bu coğrafyada yaşamaya devam eden bizler, tarihin ve coğrafyanın üzerimize yüklemiş olduğu sorumlulukların bilincinde olmalı, her şeye rağmen soğukkanlılığımızı korumalıyız. Tarihin en görkemli imparatorluklarını kurmuş bir milletin çocukları olarak bize düşen en önemli görev, kültür genlerimizi bizden sonra gelecek kuşaklara aktarmak olacaktır.

Öze Ulaşabilmek

Gülşah ACAR

Selçuk Eraydın İHO Türkçe Öğrt.

İnsanları ilme yönlendiren amaçlardan biridir okumak. İnsanı okumak, hayatı okumak, kâinatı okumak...

Okumak denilince akla bir yazarın bir kitabını bitirmek gelir. Aslında yaradılışın gayesi kâinatı okumak akla gelmelidir. Çünkü insanlara verilen ilk emir "oku"dur. Yaratan bize kâinatı okumayı emretmiştir. Peki, biz kâinatı ne derece okuyabiliyoruz ya da onu anlamak için ne derece çaba sarf ediyoruz? İnsanları fedakârlıkla yetiştiren kutsal neferler, öğretmenler, yani bizler. Kâinat içerisindeki en değerli yaratılan olan insanlar yetiştirirken elimizdeki yegâne cevheri, öğrencileri okuyabiliyor muyuz? Onları anlayabiliyor muyuz? Onlar yazılmaya devam eden birer kitaptır. Daktilo arasına konulmuş beyaz sayfaların mürekkeple buluşması.

Kitabın kapağına bakarak içeriğini tahmin ederiz. Öğrenciye baktığımızda da ondaki özü görebilmeliyiz. Derse yatkınlığı, başarısı ya da başarısızlığı ve derse ilgisizliğini görürüz. Peki, kapaktan içeriği hakkında doğru tahminlerde bulduk mu? Yaratılanı iyi okuyabildik mi? Başarısızlık ve ilgisizlik gerçekten onun özü müdür? Yoksa okurun, bizim, doğru dikkati vermemesi midir olumsuzluklar? Dersi, ilgisi olmayan başarısız öğrencide karşılaştığımız fedakârlık ya da arkadaşlarına olan güzel davranışı özü değil midir onun? Sevgisi, saygısı, insanlara güzel davranışı işte asıl öz budur. Herkes başarılı olamayabilir, herkes her dersi anlamayabilir. Ama güzel ahlâkıyla farkına varılmalıdır.

Bizler de yaratılanı doğru okuyup, iyi ahlâklı öğrenciler yetiştirebilmeli ve özlerini doğru yorumlayabilmeliyiz. Ancak bu şekilde -bir nebze de olsa- öze ulaşabiliriz.

Eğitimde Pendik Modeli “Eğitim Seninle Başlar”

Adem Ersoy - Mevlüt Kesman - Emrah Tarman
Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Büro

Ülkemizin farklı bölgelerine özgü yüzlerce sosyo-kültürel mozağini bütün canlılığı ile barındıran nüfusu 700 bine yaklaşan Pendik'te son yıllarda eğitim alanında marka olacak çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Yaklaşık 150 bin öğrencisi, 7 bin öğretmeni, 500'ü aşkın eğitim yöneticisi, hemen her kategoride resmi 165 okulu ile ciddi bir eğitim potansiyeline sahip olan bu mega ilçede eğitimin niteliğine ve niceliğine dönük ciddi yatırımlar ve projeler yapılmaktadır. Her yıl ilçemize kazandırılan yeni okul binaları, mevcut okulların fiziksel olanaklarının

geliştirilmesi ve eğitimi destekleyici yatırımlar bunun somut göstergeleridir.

Kamu eliyle yapılan bu tarz yatırımların eğitime ciddi katkıları olsa da tek başına yeterli olması düşünülemez. Daha nitelikli bir eğitim için fiziki imkânların yanında eğitim olgusu ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan beşeri kitlelerin (öğrenci, veli, öğretmen) de sosyal, psikolojik, bilişsel vb. gibi yönlerinin geliştirilmesi, bu gelişimlere destek verecek ortamlar oluşturan projeler üretilmesi önem arz etmektedir. Bu önemin farkında olan Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğümüz,

söz konusu gelişimi sağlayan birçok projeyi paydaşlarının da desteği ile hayata geçirerek uygulamaktadır.

Niteliği ve niceliği her yıl artarak devam eden, "Kariyer Günleri", "Bilim ve Sanat Şenlikleri", "METEF Fuarları", "İrfan Yolcuları", "Genç Lider Akademisi" gibi yerel kaynaklarla geliştirdiğimiz projeler ile ortaokul ve lise düzeyindeki binlerce öğrencimizi; kültürünü iyi tanıyıp ona sahip çıkan, ülkemizin kalkınmasında ihtiyaç duyulacak nitelikleri sosyal ve bilimsel yönden fazlasıyla karşılayan bireyler olarak yetiştirmek için çaba göstermekteyiz.

Bununla birlikte "Technart" (2018-2019), Geleceğimizi Kodlayalım (2018-2019) "Meraklı Minikler" (2017-2018), "Geleceğimizi Keşfedelim" (2017-2018) başlıklarında İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) projeleri ve geçen yıl gerçekleştirdiğimiz 36 (otuz altı) TÜBİTAK 4006 ve bu yıl gerçekleştirdiğimiz 2 (iki) TÜBİTAK 4007 projesi ile ciddi fon kaynaklarını okullarımıza ve öğrencilerimize aktarmaktayız.

İlgili paydaşlarla organize ederek başarılı bir şekilde üç yıldır yürüttüğümüz "İlgili Veliler, Bilinçli Nesiller" veli ve öğrenci seminer programını (270 öğrenci, 240 veli toplamda 516 seminer programı ile) bu yıl da devam ettiriyoruz. Bu proje ile öğrenci

ve velilerin eğitim öğretime yönelik farkındalıkları artırılarak, hem velilerimiz eğitim sürecinde daha fazla sorumluluk almakta hem de ideal eğitimin alkışlanan bir standardı olarak kabul gören öğrenci-veli-okul işbirliğine pozitif anlamda katkı sağlanmaktadır.

Eğitimdeki belirleyici faktör kuşkusuz öğretmenlerdir. Eğitimde kaliteyi arttırabilmek, özgün fikirler ile eğitim ve gelecek için katma değer oluşturabilmek, değişime ve gelişime açık eğitimcilerimizle bir platformda buluşabilmek için 2016 yılında kurduğumuz Vizyoner Öğretmenler Kulübümüz her yıl çalışmalarını geliştirerek devam ettiriyor. Bu çalışma kapsamında öğretmenlerimize yönelik uyguladığımız anket sonucunda projelerimize destek veren öğretmen sayısında her geçen yıl gözle görülür artışlar olduğunu görmekteyiz. Eylül 2017'de ve Şubat 2019'da uyguladığımız ankette de öğretmenlerimizin yaklaşık %10'u ilçemizde "uygulanacak projelere destek verebilirim" demektedir.

Her ay planlı bir şekilde düzenlediğimiz okul ve kurum müdürlerimizle Pendik Eğitim Okumaları, müdür yardımcılarımızla Pendik Yönetici Seminerleri ve bahar ve güz dönemlerinde düzenlediğimiz Pendik Yönetici Akademisi projeleri

sonucunda gerçekleştirdiğimiz değerlendirme anketlerine göre ortalama %93 memnuniyet oranı ile devam etmektedir.

Eğitim Seninle Başlar

Bu yazımızı ilçemizde görev yapan öğretmenlerimizin mesleki eğitim ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamak, atanmış olmak ile adanmış olmanın arasındaki açığı kapatarak eğitime ve öğrencilerine dokunan öğretmenlerimizle daha güçlü bir geleceği inşa edebilmek amacıyla planladığımız Eğitim Seninle Başlar (ESB)-4 programının değerlendirmesine ayırdık.

2016 yılında öğretmenlerimize yönelik bir proje olarak başlatılan; daha sonra ise eylül ve haziran dönemlerinde geleneksel hale getirilen Eğitim Seninle Başlar projesi hem okuyucularımız hem de ülkemizin her coğrafyasındaki il ve ilçelere güzel bir model teşkil etmektedir.

Projeye özgü yazılımından, tanıtım kitapçığına; birbirinden değerli eğitim başlıklarından, organizasyon metoduna kadar bütün yönleri ile kendi öz kaynaklarımızla gerçekleştirilmesi kayda değer bir başarı hikâyesi olarak nitelendirilebilir. Günü kurtarma veya kurumsal görünürlüğünü sağlama kaygısı ile yapılan durağan bir projeden ziyade; dinamik yapısıyla her geçen dönemde hep kapsamı hem de etki alanı ihtiyaçlara göre planlı olarak genişletilmektedir.

Bu kapsamda; 2017 yılı Ekim-Aralık döneminde birincisi başarıyla uygulanan, 25 Şubat - 4 Mayıs 2019 tarihleri arasında dördüncüsünü gerçekleştireceğimiz her biri 10'ar hafta ortalama 750 öğretmenimizin devam ettiği Pendik Vizyoner Öğretmen Akademisi çalışması ortaya çıkarmıştır.

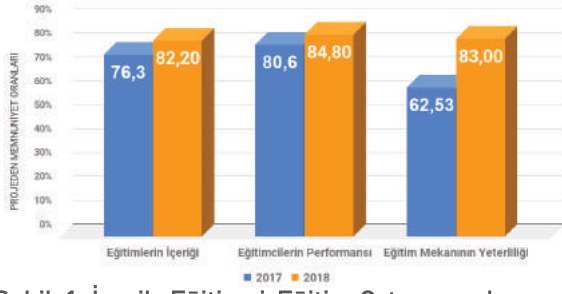
5-6-7 Eylül 2018'de gerçekleştirdiğimiz ESB-4 kapsamında 105 atölye, 23 seminer, 18 büyük salon programı, 6 etkinlik olmak üzere 151

başlıkta toplamda 420 oturum ile her gün için yaklaşık 6 bin öğretmenimizin katılımıyla dolu dolu icra edildi. Öğretmenlerimizin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda mesleki deneyimlerinde ve kendi branşlarında derinleşmelerini sağlayacak atölye ve seminerlere, ilgi ve tercihleri doğrultusunda özverili bir katılım göstererek, eğitimler sonrasında yapılan değerlendirme anketlerinde memnuniyetlerini dile getirdiler.

"Eğitime Adanmış Hayatlar, Öğretmenler İçin Pozitif Yaşam Becerileri, Stres Altında Kaliteli Yaşam, Eğitime Farklı Bakışlar, Sıra Dışı Düşünme Becerileri, Eğitim Yönetimi ve İletişim, Sınıf Ortamı ve Bireysel Farklılıklar, Öğretmenliğin Vicdani Sorumluluğu ve Özgün Etkinlik Örnekleri vb. gibi onlarca farklı alanda seminer programlarının yanında zengin uygulamaların yer aldığı atölye çalışmaları öğretmenlerden tam not aldı.

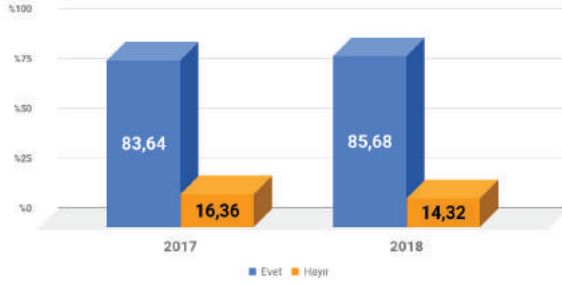
Öğretmenlerimizden aldığımız pozitif geri dönüşlerin bizleri heyecanlandığı ve Haziran 2019'da beşincisini tatlı bir telaşla planlamaya koyduğumuz şu günlerde bu kapsamlı çalışmanın geri bildirimlerini anlaşılır bir formatta siz değerli okuyucularımızla da paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Bu yazımızda Eğitim Seninle Başlar Projesi'nin farklı zaman dilimlerinde projemizin hedef kitlesi olan öğretmenlerimizle yaptığımız geniş katımlı saha analizleri ile objektif bir değerlendirmeye tabi tuttuk. Bu değerlendirmeyi aynı zamanda tek bir dönemle sınırlandırmayıp farklı periyotları karşılaştırmalı olarak ele almaya çalıştık. Ortaya çıkan analizlere bakarak birçok noktada değerlendirmeyi okuyucularımızın takdirine bırakmış olsak da konunun daha iyi anlaşılmasına ışık tutacağını düşündüğümüz bazı noktalarda kısa değerlendirmelere yer vermeye çalıştık.

Şekil-1: İçerik-Eğitimci-Eğitim Ortamından memnuniyet düzeyiniz nedir?

Projenin öğretmenlerin şahsi algısını ortaya çıkarmak adına her uygulama döneminden sonra düzenli olarak sorduğumuz “Eğitim Seninle Başlar Projesi kapsamında katılmış olduğunuz eğitimlerin İçerik-Eğitimci-Eğitim Ortamından memnuniyet düzeyiniz nedir?” başlıklı soruyu öğretmenlerin büyük bir memnuniyetle karşılandığı görülmektedir. Bu soruyu yıllara göre karşılaştırmalı olarak ele aldığımızda memnuniyet düzeyinin her üç kategoride de artış gösterdiği söylenebilir. (Şekil-1)

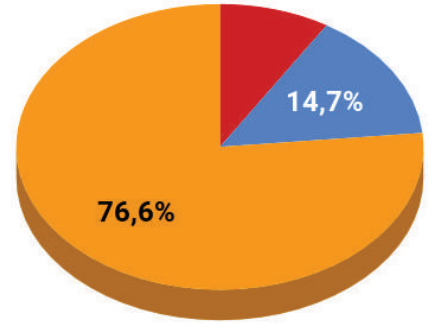

Şekil 2: “Eğitim Seninle Başlar Projesi”nin önümüzdeki dönemlerde de devam ettirilmesini ister misiniz?”

Projenin gelecek dönemlerdeki seyri hakkında öğretmenlerimizin kanaatini ölçmek adına yönelttiğimiz “Eğitim Seninle Başlar Projesi’nin önümüzdeki dönemlerde de devam ettirilmesini ister misiniz?” şeklindeki soruya öğretmenlerimizin büyük çoğunluğunun devam etmesinden yana görüş bildirdiği görülmektedir. Soruya verilen cevaplar yıllara göre karşılaştırıldığında eskiye göre daha pozitif bir beklentinin ortaya çıktığı görülmektedir. (Şekil-2)

Proje kapsamında gerçekleştirilen eğitimlerin ilçemiz genelindeki eğitime katkısını belirlemek adına katılımcı öğretmenlerimize yönelttiğimiz “Düzenlenen eğitimlerin ilçemizdeki eğitimin niteliğine olumlu yönde katkı sağladığına inanıyorum önermesine katılır mısınız?” başlıklı soruya, öğretmenlerin % 76.6’lık büyük çoğunluğu olumlu yönde görüş belirtmiştir. (Şekil-3)

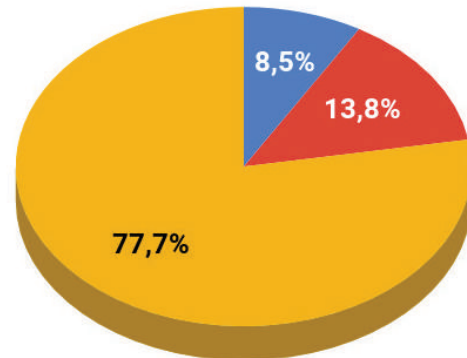
Şekil-3 – Eğitimin niteliğine olumlu katkısı.

● Katılmıyorum ● Kararsızım ● Katılıyorum

Bu projenin temel hedeflerinden birinin Pendik’te görev yapan öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlama olduğu önceki bölümde belirtilmiştir. Bu kapsamda yönettiğimiz “ESB kapsamında düzenlenen eğitimlerin öğretmenlerin kişisel veya mesleki gelişimine pozitif yönde katkı sağladığını düşünüyorum önermesine katılır mısınız?” başlıklı soruya öğretmenlerin % 77,7 gibi büyük bir orana sahip kitlesi katıldıkları yönünde olumlu bir görüş beyan etmiştir. (Şekil-4)

Şekil-4: Öğretmenlerin kişisel veya mesleki gelişimine katkısı

● Katılmıyorum ● Kararsızım ● Katılıyorum

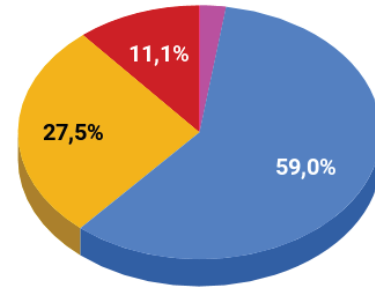
Şekil-5: ESB'nin öğretmenler için bir avantaj olduğuna inanıyorum.

Gerçekleştirilen bu projenin Pendik'te görev yapan öğretmenleri diğer ilçe veya bölgelerdeki öğretmenlere göre pozitif yönde farklı hissedip hissetmediklerini belirlemek için yöneltilen "Bu projenin Pendik'te görev yapan öğretmenler için bir avantaj olduğuna inanıyorum. önermesine katılır mısınız?" başlıklı soruya öğretmenlerin yaklaşık % 80'lik oranı Eğitim Seninle Başlar projesinin Pendik'te görev yapan öğretmenler için önemli bir avantaj olduğunu beyan etmiştir. (Şekil-5)

Şekil-6: ESB kapsamında yetkin olduğunuz alanlarda eğitimci olarak görev almak ister misiniz?

Bu projenin ana hedeflerinden biri de Pendik'teki öğretmen potansiyelinin özgüvenlerini geliştirerek, yetkin oldukları alanlarda sahip oldukları tecrübeyi, diğer meslektaşları ile paylaşmalarını sağlamaktır. Bu kapsamda her eğitim periyodunda öğretmenlere yöneltilen "Bir sonraki dönemde düzenlenecek olan "Eğitim Seninle Başlar" projesi kapsamında yetkin olduğunuz alanlarda eğitimci olarak görev almak ister misiniz?" başlıklı soruya verilen evet yönündeki cevapların 2018 yılında, 2017 yılına göre yaklaşık üç kat artış gösterdiği görülmektedir. Bu durum aynı zamanda proje sayesinde öğretmenlerimizin belirli alanlarda kendilerini eğitim verebilecek düzeyde geliştirdiklerini, bu gelişimin zamana göre yukarı yönlü bir artış gösterdiği görülmektedir. (Şekil-6)

Şekil-7: Eğitim tercih ederken faktörlerden hangisini daha fazla dikkate alıyorsunuz?

Şekil-7: Eğitim tercih ederken faktörlerden hangisini daha fazla dikkate alıyorsunuz?

Uygulanmakta olan bu projenin eğitim içeriği, eğitimci ve eğitim türü gibi farklı boyutlarının öğretmenler açısından hangi derecede önem arz ettiğini belirlemek adına yöneltilen "EBS projesi kapsamında sunulan eğitimleri tercih ederken aşağıdaki faktörlerden hangisini daha fazla dikkate alıyorsunuz?" sorusuna öğretmenlerimizin yaklaşık % 60'ı eğitimin içeriği ve başlığı cevabını vermiştir. Bu durum öğretmenlerimizin ilgi gösterdikleri veya ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirme noktasında oldukça istekli olduklarını, hatta bu amaç doğrultusunda ulaşım, fiziki ortam gibi bu tarz etkinliklerde belirleyici olan unsurları ikinci planda düşündüklerini göstermektedir. Ayrıca eğitimcinin kimliğini birincil faktör olarak gören öğretmenlerin oranının % 2,3'te kalması hem organizasyon kapsamında belirlenen eğitimcilere son derece güvenildiğini göstermektedir.

Sonuç

İhtiyaçlara cevap verecek yeterliliğe sahip, bütün yönleri ile iyi kurgulanarak, dört dönem boyunca başarı ile uygulanan bir projenin her kesimi memnun edecek bir memnuniyetle kabul görmesi; her aşamasında "nasıl daha iyisini yapabiliriz?" düşüncesi ile mesai saatlerine sıkıştırılmayacak kadar büyük bir zihinsel ve fiziksel çabanın hedef kitle üzerinden beklentimizin üzerinde bir olumlu etkiye sahip olması bizlere büyük bir mutluluk yaşattığı kadar var olanın daha iyisini yapma gibi oldukça ciddi bir manevi sorumluluğu da omuzlarımıza yüklemiştir.

Pendik'te eğitimin her kademesindeki paydaşlarımıza yönelik projelerin filizlenerek, günümüz itibari ile çevresindeki birçok il ve ilçeye ilham kaynağı olmasında öncülük eden İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Aytekin Yılmaz Beyefendi'ye; destekleriyle projelerimizin gerçekleşmesinde çok önemli katkısı bulunan Pendik Belediye Başkanımız Dr. Kenan Şahin Beyefendi'ye; yoğun çalışma ürünü olan tüm bu çalışmaların sorunsuz bir şekilde planlanıp uygulanmasında emeği geçen ilçemiz Özel Büro çalışanlarına, tüm ilçe milli eğitim müdürlüğü personeline, çalışmalarımızın gerçekleştiği okul yöneticilerimize ve kıymetli en önemlisi vizyoner öğretmenlerimize şükranlarımızı sunarız.

Son olarak anketimize cevap veren katılımcı düşüncelerinden bazılarını sizlerle paylaşalım:

"Bu seminer ve atölye çalışmaları çok güzel ve eğlenceliydi. Kendime yeni bilgi ve beceriler kattım. Bu seminerlerin 3 gün ile sınırlı kalmaması gerekiyor. Emeği geçen öğretmen arkadaşlarımıza çok teşekkür ederim."

"İlçenize bu yıl atanmış bir öğretmen olarak bu çalışmayı çok yararlı bulduğumu ve devam ettirilmesi gerektiğini belirtmek isterim. Gelecek eğitimlerde görev de almak isterim."

"Atölye çalışmaları uygulamalı olduğu için daha aktif ve faydalı geçmektedir. Daha önce deneme şansı bulamadığımız spor dallarında tecrübe kazanmak çok faydalı olmaktadır."

"Çok keyifli geçti seminerler... Bana ve öğrencilerime faydası olacağı kanısındayım.. hayata bakış açım değişti diyebilirim. Daha özgür ve bilinç sınırlarında eğitim vereceğim.., üretkenliğime katkısı olacak..."

"İlkyardım seminerinin ilçemizde sertifikalı olarak düzenlenmesini istiyorum. 3 günlük bir eğitim programı dahi ilkyardım konusunda ufkumu bu kadar açtığına göre her öğretmenin bu konuda eğitim görmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Emeği geçen herkese sonsuz teşekkürler."

"Okulda geçirilen seminer günlerinden çok daha verimli ve eğlenceli olduğunu düşünüyorum. Geliştirilmesi halinde çok da faydalı olacaktır. Ulaşım sıkıntısı biraz yordu. Teşekkürler."

"Bireyin farkındalığı adına yapılan tüm paylaşım ve etkinlikleri destekliyorum. Aynı düşünceleri paylaşan, yaşayabilen, insanların olduğunu görmek; beni öğretmenlik mesleğimde motive ediyor."

"Kurumunuza il dışı ile geldim. Görev yaptığım yerde seminer dönemi benim için işkence gibi gelirdi. Boş boş otururduk. Bir türlü seminer döneminin mantığını anlayamazdım."

"Böyle bir proje gerçekten çok güzel düşünülmüş. Oturumların üç günle sınırlandırılması üzücü olmuş. Konular çok güzeldi ama 3 günlük bir programda maalesef bir güne toplanmışlar. Seçerken çok zorlandım. Çok verimli geçti benim için. Gerçekten seminer haftası olduğunu anladım. Keşke diğer hafta da bu şekilde devam etseydi. Sizden ricam, böyle güzel programların gününün çoğaltılması. Sizlerden ve zamanını bizim için ayıran kaliteli hocalarımızdan Allah razı olsun. İnşallah böyle programlar devam eder. Benim için tam bir motive oldu. Teşekkür ederim."

Beton yozlaşma

Sezai İNCE

Sabahattin Zaim İHO Müdür Yrd.

Medeniyet, şehirli olmak, düzen içinde yaşamak, kültür öğelerinin gelecek kuşaklara aktarılması gibi kavramlarla açıklanabilir. Kültürün aktarılmasında da şüphesiz, içinde yaşadığımız yapıların etkisi de önemli paya sahiptir. Yapılar hayatımızın önemli bir bölümünü geçirdiğimiz mekânlardır. Bu yapıların insanın beş duyusuna hitap etmesi, estetik olması ve gelecek kuşaklara mesajlar bırakması gerekiyor. tüm bunları saptayacak en önemli nesne yapılarda kullanılan nesnelere.

Bu yapıların örnekleri bizim öz medeniyetimizde fazlasıyla vardır. Taş işçiliğinin en güzel örneklerini Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Devri mimarisinde görmek mümkündür. Taş yalnızca yapı aşamasında değil, iç ve dış dekorasyonda da ana malzemeyi teşkil etmektedir. Taş işçiliğimizin en güzel örneklerini; anıtsal taş kapılarda, şehir, saray duvarlarında, cami, medrese gibi yapıların avlu, ana kapılarında, sütun başlıkları, minare şerefeleri, mihrap, minber, çeşme, sebül ve şadırvanlarda görmek mümkündür. Geometrik örgüler, geçmeler, bitkisel bezemeler, alçak-yüksek kabartma hayvan figürleri, en çok rastlanan bezemelerdir. Mimaride kullanılan tuğlalarda da duvarları değişik şekillerde işlemişlerdir. Cami, türbe, kale gibi yapıların dış duvar örgülerinde güzel örnekleri görülmektedir. Taş işçiliği, yerleşik hayata geçişle birlikte Türklerin hayatında taşın önemli bir yeri olmuştur. Selçuklulardan başlayarak Türkler, taş sanatkârane bir şekilde işlemeye, kemer ve nakış süslemeye büyük önem vermişlerdir. Han, hamam ve kervansaraylarda, bugün bile hayranlıkla izlenen benzersiz örnekler orta koymuşlardır. Bu yapılara iki örnek verdiğimizde konuyu daha iyi izah etmiş oluruz.

Mengücekoğulları'nın Divriği'ye kazandırdığı şaheserde ortaya çıkan "namaz kılan insan" ve diğer silüetler ile gölgeler için, tarihi yapıyı inşa eden mimar ve ustaların çok ince hesaplar yaptığını, bu silüetlerin

ve gölgelerin tesadüf olmadığını belirterek, "eseri inşa eden mimar ve ustalar, binayı yapmadan önce 2 yıl boyunca güneşin doğuşundan batışına, yıldızların çıkışından kayboluşuna kadar hepsini hesaplamış. Kapılarda ilk etapta silüet bakıyor, temaşa ediyor. İkincisinde silüetteki o kişi kitap okuyor, üçüncü durumda namaz kılıyor, dördüncü olayda ise kadına çevriliyor. Onun için burada tesadüfi bir şey yoktur.

Niğde Sancak Beyi Zeyneddin Beşare tarafından Gazi ve Sıddık adındaki kardeşlere inşa ettirilmiş Selçuklu dönemi eseri Alâaddin Camii, bir cami kapısında beliren 'taçlı kadın başı' silüeti.

Günümüzde ne böyle yapı malzemeleri kullanılmakta, ne de estetik figürler bulunmaktadır. Betona gömülmüş şehirler ortaya çıkmaktadır. Betonlaşan sadece binalar değil, yaşam biçimimiz, davranışlarımız, değerlerimiz de beton(yoz)laştı. Geçmişin bize estetik olarak bıraktığı eserler, medeniyet değerleri var. Bizlerinse, gelecek kuşaklara bırakabileceğimiz beton yığınlarından başka neyiz var?

60
Farklı
Alanda

1.164
Kontenjan

Sertifikalı
Eğitimler

Online
Başvuru

Ayrıntılı bilgi için karekodu okutunuz •

pendik.meb.gov.tr

Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sosyal Medya Hesaplarımız

 /PendikMem /PendikMem /PendikMem